

**ORTAOKUL 7. ve 8. Sınıf ÖĞRENCİLERİNİN KIŞ
SPORLARINA YÖNELİK FARKINDALIK
DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ
(ERZURUM İLİ ÖRNEĞİ)**

Emre ÜNAL

**Yüksek Lisans Tezi
Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı
Yrd. Doç. Dr. A. Vahit DOĞAR
2017
(Her Hakkı Saklıdır)**

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

ORTAOKUL 7.ve 8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN KIŞ SPORLARINA
YÖNELİK FARKINDALIK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ
(ERZURUM İLİ ÖRNEĞİ)

(Evaluation Of The Level of Awareness For Winter Sports in Middle School 7th
And 8th Grades Students Erzurum Circular Pattern)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Emre ÜNAL

Danışman: Yrd. Doç. Dr. A. Vahit DOĞAR

ERZURUM
HAZİRAN, 2017

KABUL VE ONAY TUTANAĞI

Yrd. Doç. Dr. A. Vahit DOĞAR danışmanlığında, Emre ÜNAL tarafından hazırlanan “Ortaokul 7. ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Kış Sporlarına Yönelik Farkındalık Düzeylerinin İncelenmesi (Erzurum İli Örneği)” başlıklı çalışma 16 / 06 / 2017 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalında yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyesi : Doç. Dr. Gökhan BAYRAKTAR

İmza:

Jüri Üyesi : Yrd. Doç. Dr. A. Vahit DOĞAR

İmza:

Jüri Üyesi : Doç. Dr. Erdoğan TOZOĞLU

İmza:

Jüri Üyesi : Yrd. Doç. Dr. Oktay KAYA

İmza:

Jüri Üyesi : Yrd. Doç. Dr. Metin BAYRAM

İmza:

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

16 / 06 / 2017

Prof. Dr. Mustafa SÖZBİLİR

Enstitü Müdürü

TEZ ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Ortaokul 7. ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Kış Sporlarına Yönelik Farkındalık Düzeylerinin İncelenmesi (Erzurum ili örneği)” başlıklı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden olduğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onurumla doğrularım.

Lisansüstü Eğitim-Öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

16 / 06 / 2017

Emre ÜNAL

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ORTAOKUL 7. ve 8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN KIŞ SPORLARINA YÖNELİK FARKINDALIK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ (ERZURUM İLİ ÖRNEĞİ)

Emre ÜNAL

2017, 94 sayfa

Bu araştırmanın amacı, ortaokul 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin kış sporlarına yönelik bilişsel, duyuşsal, psikomotor alanlarda farkındalık düzeylerinin belirlenerek çeşitli değişkenler açısından karşılaştırılmasıdır.

Tarama modelindeki bu araştırmanın çalışma evrenini 2016 – 2017 eğitim – öğretim yılında Erzurum il merkezinde bulunan 81 ortaokul kurumunun 7. ve 8. sınıflarında öğrenim gören 13542 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklem grubunu ise 3 farklı türde eğitim veren 19 ortaöğretim kurumunun 7. ve 8. sınıflarında öğrenim gören 1330 öğrenci oluşturmaktadır. Verilerin toplanması aşamasında, ESKİ (2010) tarafından geliştirilen ‘Kış Sporları Farkındalık Düzeyi Ölçeği’ kullanılmıştır. Ölçek ortaöğretim öğrencilerinin kış sporlarına yönelik farkındalık düzeylerini ölçen 35 maddeden oluşmaktadır. Ayrıca 11 maddeden oluşan kişisel bilgi formu uzman görüşü alınarak hazırlanmıştır.

Elde edilen veriler bilgisayar ortamında SPSS 22 paket programı ile analiz edilmiştir. Verilerin genel dağılım özelliklerini belirlemek için frekans ve yüzde dağılımları kullanılmış, ölçekteki ifadelerle ilişkin görüşlerin ortalama değeri verilmiştir. Çalışmada, kış sporları farkındalık düzeyi iki bağımsız değişkenler arasındaki ilişkiyi belirlemek için yapılan İndipendent-Samples T testi ve ikiden fazla bağımsız değişkenler ile kış sporları farkındalık düzeyi arasındaki ilişkiyi belirlemek için yapılan One-Way ANOVA varyans analizi testi sonuçları verilmiştir.

Araştırmanın sonucunda ortaokul (7. ve 8. Sınıf) öğrencilerin bilişsel boyut farkındalık düzeyleri “Orta düzey farkında”, duyuşsal boyut farkındalık düzeyleri “Oldukça farkında”, psikomotor boyut farkındalık düzeyleri “Az düzeye farkında”, genel farkındalık düzeyleri “Orta düzeyde farkında olarak bulunmuştur.

Yapılan çalışmada öğrencilerin bilişsel farkındalık düzeylerini; ailelerinin spor yapma durumu, öğrencilerin öğrenim gördükleri okul türü, öğrencilerin yapmakta olduğu spor türü, öğrencilerin haftalık spor yapma süreleri, duyuşsal farkındalık düzeylerini; sınıf düzeyi, aile yapısı, ailelerin spor yapma durumu, öğrencilerin spor yapma durumu, TV’de spor programı seyretme durumu, okul türü, haftalık spor yapma süreleri, haftalık spor programı seyretme durumları, psikomotor farkındalık düzeylerini;

cinsiyet, okul türü, öğrencilerin yapmakta oldukları spor türü, haftalık spor yapma süreleri değişkenlerinin anlamlı derecede etkilediği görülmüştür.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda bireylerin özellikle psikomotor boyutta farkındalık düzeylerinin artırılması gerektiği gözlemlenmiştir. Doğal ve sosyal çevrenin psikomotor farkındalık durumu üzerine etkisi yadsınamaz. Dolayısıyla bireylerin Erzurum ilinde bulunan kış sporlarıyla ilgili tesislere yönlendirilmeleri gerekmektedir.

Ayrıca okullarda beden eğitimi ve spor derslerinde, öğrencilere kış sporları ile ilgili konular aktarılmalı ve tesislerin tanıtımı konusunda geziler düzenlenmelidir. Aileler kış sporları konusunda bilinçlendirilmeli ve öğrencilerin kış sporlarıyla ilgilenmeleri için ailelerden destek istenmelidir.

Anahtar Sözcükler: Kış Sporları, Farkındalık, Bilişsel Farkındalık, Duyuşsal Farkındalık, Psikomotor Farkındalık, Ortaokul öğrencileri.

ABSTRACT
MASTER’S THESIS
EVALUATION OF MIDDLE SCHOOL 7TH AND 8TH GRADES STUDENTS’
LEVELS OF AWARENESS OF WINTER SPORTS
(EXAMPLE OF ERZURUM)

Emre ÜNAL

2017, 94 pages

The aim of this study is to identify the 7th and 8th grade students’ awareness of winter sports in terms of cognitive, affective and psychomotor fields and compare them through various variables.

The universe of this survey model study composes of 13542 7th and 8th grade students who study at 81 middle schools in the city centre of Erzurum within the teaching-training season of 2016-2017. The sample group, on the other hand, comprises 1330 7th and 8th grade students who study at 19 middle schools, each of which teaches in 3 different types. At the stage of data gathering, ‘The Scale of Winter Sports Awareness Levels’, developed by ESKİ (2010) was employed. The scale includes 35 questions which measure the secondary education students’ awareness levels of winter sports. In addition, upon asking for an expert view, a personal information form, including 11 items, was prepared.

The data obtained was analysed in the computer environment with the help of SPSS 22 package program. To identify the general distribution properties, frequency and the percentage distribution of the data was used and the average value of the views regarding the expressions in the scale was given. The study provides the results of Independent-Samples T test –employed to determine the relation between winter sports awareness levels and two independent variables- and One-Way ANOVA variance analysis test –carried out to identify the relation between winter sports awareness levels and more than two independent variables.

As a result of the study, it has been established that the (7th and 8th grade) students’ levels of cognitive awareness are “Middle Aware”, the levels of affective awareness are “Highly Aware”, the levels of psychomotor awareness are “Less Aware”,

and levels of general awareness are “Middle Aware”.

Through the study, the cognitive awareness levels of students have been observed to be significantly effected by such variables as whether their families engage in sports, what type of school the students study at, what type of sports students do, how long they do sports. On the other hand, the variables that influence the students’ levels of affective awareness significantly have been observed to be what grade they study at, what type of families they have, whether their families are interested in sports, whether the students themselves do sports, whether they watch sports programmes on TV, what type of school they study at, how often they do sports in a week and how often they watch sports programmes in a week. Finally, in the study it has also been observed that the students’ levels of psychomotor awareness are significantly influenced by the variables of what gender they are, what type of school they study at, what sports they do, how often they do sports in a week.

In parallel with the results obtained in the study, it has been deduced that the awareness levels of individuals –especially in terms of psychomotor awareness- are required to be enhanced. It cannot be denied that the natural and social environment has a substantial influence on psychomotor awareness. For this reason, it is necessary for the individuals to be encouraged to utilize the winter sports facilities located in Erzurum.

Moreover, during the PE classes at schools, pupils should be taught about winter sports and some school trips should be organized to introduce the students with the facilities. The families should be made conscious about winter sports and they should be asked for support to encourage the students to engage in winter sports

Key Words: Winter Sports, Awareness, Cognitive Awareness, Affective Awareness, Psychomotor Awareness, Middle School Students.

ÖNSÖZ

Erzurum ili son yıllarda kış sporları organizasyonlarının yoğunlukla yapıldığı, uluslararası platformlarda adından söz ettiren, Türkiye'nin önemli kış sporları merkezleri arasındadır. Mevcut potansiyelin etkili olarak değerlendirilebilmesi ve ileriye yönelik planlamalarda temel oluşturması için bireylerdeki farkındalık düzeyinin ortaya çıkarılması önem taşımaktadır. Dolayısıyla Erzurum'da yaşayan özellikle kış sporlarına başlama yaşlarında olan ortaokul çağındaki bireylerin kış sporlarına yönelik farkındalık durumları merak konusu olmuştur.

Bu tez çalışmasında Erzurum'da yaşayan ortaokul 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin kış sporlarına yönelik farkındalık durumları çeşitli değişkenler açısından incelenmek istenmiştir

Eğitimim süresince çalışmamın seçimi, planlanması, yürütülmesi ve değerlendirilmesi aşamalarında bana her konuda destek olan tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. A. Vahit DOĞAR'a, tez izleme jürimde bulunan ve bana olumlu katkılar sunan Kış Sporları Farkındalık Düzeyi Ölçeğinin analizi ve değerlendirilmesi aşamasında yardımlarını esirgemeyen Doç. Dr. Erdoğan TOZOĞLU'na, Erzurum il merkezinde görevli tüm beden eğitimi öğretmeni arkadaşlarıma, okul yöneticilerine ve öğrencilere, görüş ve önerileri ile bana yön veren değerli arkadaşım Bülent TATLISU 'ya, ölçeğin uygulanması, toplanması ve bilgisayar ortamına aktarılması aşamalarında yardımlarını gördüğüm hayat arkadaşım, sevgili eşim Esra'ya çalışmama katkıda bulunan ismini sayamadığım tüm dostlarıma, maddi ve manevi desteğini esirgemeyen anneme, çalışmam süresince zamanlarından çaldığım ve yollarımı sabırsızlıkla bekleyen canım kızım Ravza Irmak'a teşekkür ederim.

Erzurum - 2017

Emre ÜNAL

İÇİNDEKİLER

Sayfa No:

KABUL VE ONAY TUTANAĞI	iii
TEZ ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vii
ÖN SÖZ	ix
TABLolar DİZİNİ	xiii
KISALTMALARIN DİZİNİ	xv

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	2
1.3. Araştırmanın Önemi	3
1.4. Varsayımlar	4
1.5. Sınırlılıklar	4
1.6. Terimler ve Kısaltmaların Tanımlanması	4
1.6.1. Ortaokul	4
1.6.2. Kış sporları	4
1.6.3. Farkındalık	4
1.6.4. Bilişsel farkındalık	5
1.6.5. Duyuşsal farkındalık	5
1.6.6. Psikomotor farkındalık	5

İKİNCİ BÖLÜM

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE	6
2.1. Kış Sporları	6
2.1.1. Kış sporlarının tarihsel gelişimi	6
2.2. Türkiye’de Kış Sporları	9
2.2.1. Erzurum kış sporları tarihi	9
2.2.2. Kiremitlik tabyasındaki koşuş	9
2.2.3. Palandöken’deki ilk çalışmalar	10

2.3. Kayak Sporunun Gelişimi	11
2.4. Kızak (Kayık) Sporunun Gelişimi	12
2.5. Buz Hokeyi Sporunun Gelişimi	14
2.6. Buz Pateni Sporunun Gelişimi	15
2.7. Kış Olimpiyat Oyunları.....	15
2.8. Kış Olimpiyat Oyunlarının Yıllara Göre Yapıldığı Merkezler	16
2.9. Olimpik Kış Sporları	16
2.9.1. Biathlon.....	17
2.9.2. Curling	18
2.9.3. Bop kızıağı	19
2.9.4. Kızak	20
2.9.5. Kayak	22
2.9.6. Paten.....	28
2.9.7. Buz hokeyi	30
2.10. Farkındalık	30
2.10.1. Farkındalık türleri	33
2.10.2. Beden eğitimi ve spor alanında farkındalık	36
2.11. Eğitim.....	39
2.11.1. Eğitimin amaçları.....	42
2.11.2. Eğitim amaçlarının sınıflandırılması.....	42
2.11.2.1. Bilişsel alan	43
2.11.2.2. Duyuşsal alan	44
2.11.2.3. Psikomotor alan.....	44

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. YÖNTEM.....	46
3.1. Araştırmanın Modeli	46
3.2. Evren ve Örneklem/Araştırma Grubu	46
3.3. Veri Toplama Aracı ve Toplanması.....	46
3.4. Verilerin Analizi ve Yorumlanması	48

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR	50
--------------------------	-----------

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER	63
---	-----------

5.1. Tartışma.....	63
--------------------	----

5.1.1. Cinsiyete göre kış sporlarına yönelik farkındalık durumları	64
--	----

5.1.2. Sınıf Düzeyine göre kış sporlarına yönelik farkındalık durumları	65
---	----

5.1.3. Aile yapısına göre kış sporlarına yönelik farkındalık durumları	66
--	----

5.1.4. Ailelerinin spor yapma durumuna göre kış sporlarına yönelik farkındalık durumu.....	66
--	----

5.1.5. Öğrencilerin spor yapma durumları ile kış sporlarına yönelik farkındalık durumu.....	67
---	----

5.1.6. Öğrencilerin TV’de spor programı seyretme durumlarına göre kış sporlarına yönelik farkındalık durumları.....	67
---	----

5.1.7. Öğrencilerin öğrenim gördükleri okul türüne göre kış sporlarına yönelik farkındalık durumları.....	67
---	----

5.1.8. Yapılan spor türüne göre kış sporlarına yönelik farkındalık durumları.....	68
---	----

5.1.9. Spor yapma sürelerine göre kış sporlarına yönelik farkındalık Durumu	69
---	----

5.1.10. Haftalık spor programı seyretme durumlarına göre kış sporlarına yönelik farkındalık durumları.....	69
--	----

5.2. Sonuç ve Öneriler.....	70
-----------------------------	----

KAYNAKÇA	72
-----------------------	-----------

EKLER.....	77
-------------------	-----------

TABLÖLAR DİZİNİ

Sayfa No:

Tablo 3.1. Ölçek Seçeneklerine İlişkin Sınırlılıklar	47
Tablo 4.1. Araştırmaya Katılan Örnek Bireylerin Cinsiyet Dağılımı	50
Tablo 4.2. Araştırmaya Katılan Örnek Bireylerin Öğrenim Görmekte Oldukları Okul Türü Dağılımı	50
Tablo 4.3. Araştırmaya Katılan Örnek Bireylerin Öğrenim Görmekte Oldukları Sınıf Düzeyleri Dağılımı	51
Tablo 4.4. Araştırmaya Katılan Örnek Bireylerin Ailelerinin Aylık Gelir Düzeyleri Dağılımı	51
Tablo 4.5. Araştırmaya Katılan Örnek Bireylerin Aile Yapıları Dağılımı	51
Tablo 4.6. Araştırmaya Katılan Örnek Bireylerin Ailelerinin Spor Yapma Durumları Dağılımı	52
Tablo 4.7. Araştırmaya Katılan Örnek Bireylerin Spor Yapma Durumları Dağılımı	52
Tablo 4.8. Araştırmaya Katılan Örnek Bireylerin Yapmakta Oldukları Spor Türü Dağılımı	52
Tablo 4.9. Araştırmaya Katılan Örnek Bireylerin Haftalık Spor Yapma Süreleri Dağılımı	53
Tablo 4.10. Araştırmaya Katılan Örnek Bireylerin TV’de Spor Programı Seyretme Durumları Dağılımı	53
Tablo 4.11. Araştırmaya Katılan Örnek Bireylerin Haftalık TV’de Spor Programı Seyretme Süreleri Dağılımı	53
Tablo 4.12. Alt boyutlara ilişkin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri	54
Tablo 4.13. Kız ve Erkek Öğrencilerin Kış Sporları Farkındalık düzeyi ölçeği alt boyutlarından Aldıkları Puanların Ortalamaları ve Standart Sapmaları ile Ortalamalar Arası Farkların t Değerleri	54
Tablo 4.14. 7. Sınıf ve 8. Sınıfta Öğrenim Gören Öğrencilerin Kış Sporları Farkındalık düzeyi ölçeği alt boyutlarından Aldıkları Puanların Ortalamaları ve Standart Sapmaları İle Ortalamalar Arası Farkların t Değerleri	55
Tablo 4.15. Farklı Aile Yapısında Olan Öğrencilerin Kış Sporları Farkındalık düzeyi ölçeği alt boyutlarından Aldıkları Puanların Ortalamaları ve Standart Sapmaları ile Ortalamalar Arası Farkların t Değerleri	56

Tablo 4.16. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Ailelerinin Spor Yapma Durumları ile Kış Sporları Farkındalık düzeyi ölçeği alt boyutlarından Aldıkları Puanların Ortalamaları ve Standart Sapmaları İle Ortalamalar Arası Farkların t Değerleri	56
Tablo 4.17. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Spor Yapma Durumları ile Kış Sporları Farkındalık düzeyi ölçeği alt boyutlarından Aldıkları Puanların Ortalamaları ve Standart Sapmaları ile Ortalamalar Arası Farkların t Değerleri.....	57
Tablo 4.18. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin TV'de Spor Programı İzleme Durumları ile Kış Sporları Farkındalık düzeyi ölçeği alt boyutlarından Aldıkları Puanların Ortalamaları ve Standart Sapmaları İle Ortalamalar Arası Farkların t Değerleri	58
Tablo 4.19. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Okul Türü ile Kış Sporları Farkındalık düzeyi ölçeği alt boyutlarından Aldıkları Puanların Ortalamaları ve Standart Sapmaları	59
Tablo 4.20. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Yapmakta Oldukları Spor Türü ile Kış Sporları Farkındalık düzeyi ölçeği alt boyutlarından Aldıkları Puanların Ortalamaları ve Standart Sapmaları	60
Tablo 4.21. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Haftalık Spor Yapma Süreleri ile Kış Sporları Farkındalık düzeyi ölçeği alt boyutlarından Aldıkları Puanların Ortalamaları ve Standart Sapmaları	61
Tablo 4.22. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Haftalık Spor Programı İzleme Süreleri ile Kış Sporları Farkındalık düzeyi ölçeği alt boyutlarından Aldıkları Puanların Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	62

KISALTMALARIN DİZİNİ

KSFDÖ	: Kış Sporları Farkındalık Düzeyi Ölçeği
TMOK	: Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi
IOC	: Uluslararası Olimpiyat Komitesi
IBU	: Uluslararası Biathlon Federasyonu
FIBT	: Uluslararası Bobsleigh ve Tobogganing Federasyonu
FIL	: Uluslararası Luge Federasyonu
FIS	: Uluslararası Kayak Federasyonu
ISU	: Uluslararası Paten Birliği
IIHF	: Uluslararası Buz Hokeyi Federasyonu
WCF	: Dünya Curling Federasyonu

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ

Bu bölümde, araştırmanın önemi ve gerekçesini içeren problem durumu, problem cümlesi, araştırmanın amacı, sayıtlar, sınırlılıklar, tanımlar ve kısaltmaların listesi yer almaktadır.

Yapılan betimsel nitelikteki bu çalışmada, Erzurum’da yaşayan ortaokul 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin kış sporlarına yönelik farkındalık düzeyleri incelenmeye çalışılmıştır.

Farkındalık, bireylerin bilişsel duyuşsal ve psikomotor olarak ilgi ve yetenekleri doğrultusunda yapmak istedikleri etkinliklere yönelmeleri ve başarılı olmaları yolunda gereksinim duyulan önemli bir başlangıç noktası olarak karşımıza çıkmaktadır. Bireylerin herhangi bir konuyla ilgili farkındalık düzeyi düşük ise o durumla ilgili bir yaşantı içine girmesi beklenilemez (Eski, 2010)

Coğrafi ve çevresel faktörlerin imkân sunduğu fakat farkındalık oluşmaması nedeniyle katılımın ve dolayısıyla başarının, yetişmiş potansiyel eleman sayısının azlığının, bireylerin farkındalık düzeyinin artırılarak olumlu yönde değişeceği düşünülmektedir. Farkındalık düzeyi artan bireylerin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda kış sporları ile ilgili etkinliklere yönelerek ülke sporuna katkıda bulunacağı Erzurum ilindeki potansiyel tesis imkanının aktif kullanılarak başarılı sporcular yetişmesinin sağlanacağı öngörülmektedir (Eski, 2010)

Bu anlamda yapılan bu çalışmanın kış sporları adına ülke sporuna katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

1.1. Problem Durumu

Kış sporlarındaki sporcu ve izleyici katılımındaki artış, kış turizm merkezlerine olan talep ve basın yayın organlarında yer alan haberler kış sporlarına ve kış sporları

merkezlerine duyulan ilgiyi göstermektedir. Uluslararası alanda olimpiik kış sporları ile ilgili yedi farklı federasyonun faaliyet göstermesi kış sporlarındaki gelişmeyi ortaya koymaktadır

Bireylerin spora bakış açıları ve spor yapma alışkanlıkları, yaşam biçimleri, çevre ve eğitim ile yakından ilişkilidir. İnsanların, özellikle çocukların ve gençlerin beden ve ruh yapısının eğitilip geliştirilmesinde, en uygun ve önemli eğitim aracı olarak beden eğitimi ve spor faaliyetleri gösterilebilir (Yetim, 2006)

Birey ile çevre ilişkisinin temelini, farkındalığın olması oluşturmaktadır. Erzurum İlinin coğrafi özelliklerinin ve doğal yapısının kış sporlarına uygun olması, çevrede Palandöken Dağı kayak merkezinin bulunması bölge halkının kış sporlarına yönelik belirli bir düzeyde farkındalığının olmasını gerektirmektedir. Beden eğitimi ve spor ile ilgili hedefler öncelikle eğitim kurumlarında planlanarak sistemli bir şekilde verilmeli, bunun yanında çevre şartlarından da yararlanarak davranış değişikliği gerçekleştirilmelidir. Bu nedenle ortaokul 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin kış sporlarına yönelik farkındalıkları bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanlarda araştırılmalıdır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma, ortaokul 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin kış sporlarına yönelik genel farkındalıklarının, bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alandaki düzeylerinin belirlenmesi ve bu alanların çeşitli demografik değişkenler ile ilişkilendirilmesi amacıyla yapılmıştır.

Araştırmada ortaokul 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin farkındalık düzeylerinde belirlenen demografik değişkenlerin ne düzeyde etkili olduğu incelenmeye çalışılmıştır. Bu doğrultuda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Ortaokul 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin kış sporlarına yönelik genel farkındalık düzeyleri ile bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alan farkındalık düzeyleri;

- Cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?
- Okul türüne göre farklılık göstermekte midir?
- Sınıf düzeyine göre farklılık göstermekte midir?
- Ailenin ortalama aylık gelirine farkındalık göstermekte midir?

- Aile yapısına göre farkındalık göstermekte midir?
- Ailesinde spor yapanlara göre farkındalık göstermekte midir?
- Spor yapanlara göre farkındalık göstermekte midir?
- Yaptığı spor türüne göre farkındalık göstermekte midir?
- Spor yapma saatine göre farklılık göstermekte midir?
- TV. de spor programı seyretme durumuna göre farklılık göstermekte midir?
- Haftalık TV’de spor programı seyretme durumuna göre farkındalık göstermekte midir?

2. Genel farkındalık düzeyleri ile bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alan farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Yıldırım, Karaküçük, İmamoğlu ve Ekenci (1993), tarafından yapılan çalışmada tarihi süreç içerisinde beden eğitimi ve sporun genel eğitim içerisindeki ağırlığı ve önemi sosyal, ekonomik, siyasi ve kültürel değişim ve gelişmelere bağlı olarak değişik düzeylerde süre gelmiştir. Ancak, sanayileşme, bilgi ve teknolojinin hızlı gelişimi, toplum hayatında önemli değişiklikler meydana getirmiştir. Özellikle, 20. yüzyıl içinde beden eğitimi ve sporun insanların kendilerini ifade etme, gerçekleştirme ve geliştirme yollarının çıkış kapısı olmasına yol açarak, sporun etki ve fonksiyon alanlarını genişletmiştir

Genel eğitimin amaç ve beklentileri doğrultusunda öğrenmeye önemli etkisi olduğu bilinen beden eğitimi ve spor bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanda değerlendirilmesi gereken eğitim alanlarından biri olarak görülmektedir. Beden eğitimi ve spor alanındaki amaçlar, her yönüyle gelişmiş ve sağlıklı bir toplumun yetiştirilebilmesi için gereklidir. Bu amaçların planlanması kendi kendilerine karar verebilen, disiplin eden, sorumluluk sahibi, seçimlerini doğru yapan bireyler yetiştirmek olarak şekillenmelidir. Yapılan araştırma ve incelemelerde beden eğitimi ve spor alanındaki fiziksel aktivitelere doğal ve fiziki çevre yanında aile, okul, arkadaş gibi sosyal çevrenin ve içinde yaşadığı toplumun ekonomik düzeyinin ve kültürel yapısının etkili olduğu görülmektedir (Eski, 2010).

Ortaokul 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spor alanında geleceğe yönelik hedeflerinin gerçekleştirilmesinde öncelikle farkındalık düzeylerinin ve bu duruma etki eden faktörlerin bilimsel verilere dayalı olarak tespit edilmesi geleceğe yönelik kararların alınabilmesi açısından önem taşımaktadır (Eski, 2010).

1.4. Varsayımlar

Bu araştırmada; Verilen cevapların var olan durumu yansıttığı temel varsayım olarak kabul edilmiştir.

1.5. Sınırlılıklar

Araştırma zaman açısından 2016 – 2017 eğitim ve öğretim yılı; mekan açısından Erzurum il merkezinde bulunan resmi ortaokul kurumları; grup açısından ortaokul 7.ve 8. sınıflarında okuyan öğrenciler ile sınırlıdır.

1.6. Terimler ve Kısaltmaların Tanımlanması

1.6.1. Ortaokul

11-14 yaş grubu öğrencilerini bir üst kademe öğrenim kurumlarına hazırlamayı amaçlayan genel ortaokul ve imam hatip ortaokullarını kapsayan 4 yıllık eğitim kurumlarıdır.

1.6.2. Kış sporları

2014 Soçi Kış Olimpiyat Oyunları programında yer alan kış sporlarını ifade etmektedir.

1.6.3. Farkındalık

Öğrencilerin kış sporlarına yönelik bilişsel, duyuşsal, psikomotor alanlarla ilgili farkında olma durumunu ifade etmektedir.

1.6.4. Bilişsel farkındalık

Bireyin beden eğitimi ve spor öğrenme alanlarında yer alan kavram, ilke, kural, taktik ve stratejik bilgileri edinme yolları, üzerinde işlemler ve genellemeler yapabilme gibi zihinsel süreçlerinin farkına varmasıdır.

1.6.5. Duyuşsal farkındalık

Bireyin beden eğitimi ve spor alanları ile ilgili geçmiş yaşantılardan elde edilen tecrübeler neticesinde zihinde oluşan ilgi, istek, tutum, kaygı, tepki, endişe, korku gibi düşünce ve hislerinin farkına varmasıdır.

1.6.6. Psikomotor farkındalık

Bilişsel ve duyuşsal farkındalığın bireyi daha somut davranışla, doğal ve sosyal çevrenin etkisi ile katılıma yöneltmesi, eyleme geçirmesidir.

İKİNCİ BÖLÜM

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde konunun daha iyi anlaşılabilmesi için öncelikle, Türkiye ve Dünyada kış sporları, Erzurum’da kış sporları, olimpiik kış sporları, farkındalık, eğitim ve eğitim amaçlarının sınıflandırılması konuları ele alınmıştır.

2.1. Kış Sporları

2.1.1. Kış sporlarının tarihsel gelişimi

Tarihte araçla yapılan, temelde insanın tabiatla girdiği mücadelenin taşıma, ulaştırma ihtiyaçlarını yansıtan, bedensel eylemlere dayalı kızak ve kayak uğraşları, bir taraftan coğrafya şartlarının zorlamasıyla belirli bölgelerde salt taşıma ve ulaşım aracı olarak gelişirken diğer yandan bu gelişime dayalı bir spor dalı olarak ortaya çıkmıştır. İnsanların kutup altı bölgelere gelişleri ve karda yürüyerek avlanmaları için ilk tahta kar ayakkabılarını yapıları çok eskilere, kayak konusunun yazılı belgelerde yer alışı da milattan sonra 900 yılları gibi çok sonralara uzanmaktadır. Arada sekiz-dokuz bin yıllık bir zaman boşluğu vardır. Taş, tunç ve demir dönemlerini kapsadığı için kayak ve kızak kullanımını da ister istemez coğrafya bölgelerine ve kullanım nedenleri ile biçimlerine göre sınıflandırmamız gerekir. En doğru sınıflandırma, kayak ve kızıağın kutup altı bölgesi insanları için taşıma ve ulaştırma; Orta Asya insanı için savaş; dağlık Orta Avrupa ülkeleri insanları için ise; hem ulaştırma, hem spor aracı sayılmasıdır (Fişek, 1998).

Kayak tarihinin en eski vatanını Altaylılar olarak araştırmacılar değerlendirmektedir. Hess, kayak sanatının bütün kış karla kaplı Sibiry’a’nın kuzey noktalarına kadar yayılmış olan Türk-Moğol kavimlerine ait olduğuna işaret etmektedir. Nansen, kayağın kökenini araştırma yaparken Asya’da kayağa verilen isimleri bir harita üzerine kaydetmiş ve Altay Dağlarının kuzey kısımlarından Kuzey Doğu Avrupa’ya ve Kuzey Asya’ya doğru yelpaze şeklinde bir dağılım olduğunu göstermiştir. Flor ise kayağın ren geyiği yetiştiriciliğinden önce mevcut olması gerektiğini ve bu, kayağın mevcudiyetine bağlı yetiştirmenin Sayan Bölgesinde (bugünkü Tannu-Tuva Cumhuriyeti) başlamış olduğunu ifade etmektedir (Yıldırım, 1998).

Türklerde kayakçılıkla tanınmış kabileler hakkında ilk önce Çinliler bilgi vermişlerdir. Bunlar daha ziyade Orta Sibirya, Altay ve Sayan Dağlarında ve onların kuzeyinde yaşayan kavimlerdir (Tayga, 1990).

Sui (580-618) ve Tang (618-906) sülaleleri kayıtlarına göre, Yenisey Kırgızları'nın Güney-Doğusunda yaşayan Basmıllar, av esnasında “ağaç at” denilen bir araç kullanmakta ve ‘geyik koşmasından’ daha süratli olarak dağlardan aşağıya kaymaktaydılar. ‘Ağaç At’ kavramının kayak anlamında kullanıldığını ilk kez Schott,1864'deki çalışmasında belirlemiştir (Yıldıran, 1998).

Orta Sibirya'nın Göktürk kabileleri sığır kemiklerinden yapılmış buz kayakları ile koştuklarından ‘Sığır Ayaklı Türkler’ olarak tanımlanırken (Togan, 1939), aynı Göktürklerin, Kırgızların doğusunda, Yukarı Yenisey ile Baykal Gölü arasında yaşayan en kuzey kabilelerine (Tuba, Merkit ve Avcı), ağaçtan kayaklar üzerinde koştuklarından ‘ağaç Atlı Göktürkler’ (Muma Tu-kiu) denilmekteydi. Çin kaynaklarının milattan önceki 4. yüzyıldan, milattan sonraki 7. yüzyıla kadar verdiği malumatlara göre Orta Sibirya-Yenisey-Baykal bölgelerinde, At Ayaklı Ting-Ling ve Ma Çing'lerden, Ağaç Atlı Basmıl, Kırgız ve Göktürlere varan seyir içerisinde değişik kış şartlarına uygun olarak geliştirdikleri kemikten kısa buz patenleri ile ağaçtan yapılmış buz ve kar kayaklarının teknik özellikleri, bölgede köklü bir kayak kültürünün varlığını işaret etmektedir (Yıldıran, 1998).

Dünyada “ski” olarak bilinen kayak kelimesi Norveç dilinde ağaç yongası ve tahta parçası demek olan -skidh ve Almanca -scheit ile aynıdır. Hess'in kayakçılık tarihine ait araştırmalarına göre “kayak”, İskandinavlıların kendilerine özgü olmayıp, buralara Finlandiyalılar tarafından getirilmiştir. Finlerde kayak kullanmanın çok eski olduğu konusu, Kuzey Finlandiya'da Kemja'nın civarında tuzlu arazide bulunan ve tunç devrine yakın bir balta ile beraber keşfedilen çifte kayaktan bilinmektedir. Fin kavimlerinin yaşadıkları ülkelerde bulunan en eski ve ilkel kayak örnekleri Helsinki Millî Müzesi'nde sergilenmektedir. Kayakçılığa ait tabirler üzerinde lisani incelemeler, Fin kavimlerinin kayakçılığı daha Ural Dağları'nda birlikte ve Türkler ile komşu olarak yaşadıkları en eski devirlerde, yani milattan önceki zamanlarda öğrenip şimdiki Finlandiya taraflarına getirmiş olabileceklerini göstermektedir (Togan, 1939).

Finlilerin tarihte kayakçılıkta ustalığı ile tanınanları Ural taraflarında, Türk kavimleri ile komşu olarak yaşayanları olmuştur. Birûni, Doğu Finlerden Ves (İsu) 'lerin Şimdiki Viatka Vilayeti'nde, eski Bulgar Türkleri ile komşu olarak yaşamlarına devam eden bir kısım hakkında; "Bulgar'dan bunlara tahta kızaklarla yirmi günde varılır. Bunlar yiyeceklerini bu tahta kızak üstüne yerleştirerek kendileri çeker ya da köpeklere çektirirler. Diğer kızakları ise; kemikten meydana getirilmiştir; ayak kısımlarını ona bağlarlar ve kısa zaman içerisinde çok yol giderler" diye söz etmektedir (Togan, 1939).

Kışın buz veya kar üzerinde kaymak veya yarışmak XI. yüzyıl Türk Dünyası oyun ve eğlenceleri arasında kaydedilmiştir. Bu kış oyunu hakkında Kaşgarlının Divanında sadece bir kayıt bulunmaktadır. Bu bilgilerde yalnız çocuklara ait oyun olup olmadığına dair bir açıklama yoktur. Kayarak yarışmaya XI. yüzyılda "tayımsak" adı verilmektedir (Genç, 1997).

Türklerde kayakçılığı açıklayan yazar Reşideydin, 1310'da yazdığı Türk ve Moğol tarihine ait eserinde; Sayan Dağları'ndaki ormanlarda Uranhaların ülkesinde kayakçılığın çok gelişmiş olduğunu anlatmıştır (Togan, 1939).

Kayağın veya benzeri kış spor araç – gereçlerinin Türklerde dini motiflere dayalı bir uygulamasına rastlanmamaktadır. Bunların öncelikle, ağır kış şartlarında hayatın devamı, geçimin temini için avcılıkta kullanılan, bir başka deyişle, ekonomik fonksiyonları olan araç-gereçler olarak görülmesi gerekir. Ancak, buz veya değişik özelliklerdeki kar örtüsü üzerinde avın yeterli hız ve dayanıklılıkta takibinin yüksek bir performans gerektireceği göz önüne alındığında kayma eyleminin çocuk ve genç yaşlarda öğrenilerek antrenmanla geliştirildiği, özellikle çocukların kaymayı eğlenceli bir oyun olarak benimsedikleri düşünülebilir (Yıldıran, 1996).

Osmanlı Türklerinde kayağa "ivik" denilmekte idi. Hatta Bursa'da bu araçları yapan bir İvikçiler Çarşısı vardır (Güven, 1992). Eskiden bir av ve ulaşım aracı olan kayak 18. yüzyılın ortalarından itibaren spor amacı ile yapılmaya başlanmış, bundan sonra kayak hakkındaki bilgiler de çoğalmıştır. 1774 yılında Norveç ordusunda kayak talimnamesi bulunması ve Bonek'in yazdığı kitapta da, kayak eğitimi ve kayakla atış kurallarının bulunması, o dönemde savunma saldırı amaçlı yapılan kayağın kökleştiğini

ve ordularda bir araç olarak kullanıldığını göstermektedir. Eskiden bir av ve nakil vasıtası olan kayak 18. yüzyılın ortalarında tam bir kayak sporunu doğurmuştur. 1865'de Norveçli Berklandel'in kayak konulu klasik bir kitabı çıkmıştır. 1877'de Christiana'da ilk kayak spor cemiyeti kurulmuştur. Birçok Telemarklı bu cemiyete katılmış; 1879'da ilk olarak kayak ile koşu yarışması yapılmıştır. 1890 yılından itibaren kayak; İskandinavya'dan Avrupa merkezine yayılarak gelişmiştir (Pura, 1992).

2.2. Türkiye'de Kış Sporları

2.2.1. Erzurum kış sporları tarihi

Türkiye'de modern kayakçılığın başlaması 1. Dünya Savaşına denk düşer ve ilk kayakçılık faaliyetleri Erzurum'da başlamıştır. Dolayısıyla modern kayakçılığın temeli burada atılmıştır. Bu önemli gelişme savaşın başlamasının hemen ardından Genelkurmay Başkanı ve Başkumandan Vekili Enver Paşa'nın emriyle Ruslara karşı girişilen Sarıkamış harekâtının hemen ardından gerçekleşmiştir. Rus ordusu bünyesindeki kayaklı kıtaların, karlı zeminde süratle hareket ederek Türk birliklerine ani baskınlar yapması, Türk Ordusu'nda da benzer teşkilatın kurulmasını gündeme getirmişti. Aslında bu felaketten daha önce, sonradan Üçüncü Ordu Komutanı olan Hafız Hakkı Paşa, Avusturya'da ateşelik yaparken, askeri manevralarda kayakçılığın faydalarını görmüş, Kafkas cephesi'de de, karlı bir zeminde en seri bir şekilde hareket imkanı veren kayak teşkilatının kurulmasını istemiştir. Böylece, 1915 yılı başlarında Avusturya'dan getirilen uzman elemanlar eşliğinde Erzurum'da modern kayakçılığa başlanmıştır (Küçüköğlu ve Sivaz, 2011, 62-65).

2.2.2. Kiremitlik tabyasındaki koğuş

1995 yılının Mart ayının 10. Gününde Erzurum'a gelmiş olan Arif Hikmet Bey, Enver Paşa'dan gelen telgrafta Erzurum'da kayak teşkilatı yapılanmasının emredildiğini ve bunun üzerine kendisi ile birlikte Erzurumlu Cevat Dursunoğlu'na teşkilatı kurma görevi verildiğini belirtmektedir. Bu iki yedek subay, savaş öncesinde sporla meşgul olmaları ve yabancı dil bilmeleri sebebiyle seçilmişti. Avusturya'dan kayak hocaları gelmeden önce, gerekli malzemeyi temin edecek ve kayak faaliyetleri için uygun bir yer ayarlayacaklardı (Küçüköğlu ve Sivaz, 2011, 62-65).

Bu önemli işe memur edilen Koyunoğlu ve Dursunoğlu, önce menzil müfettişi Fuat Bey' giderek kayak için gerekli malzemeleri belirten bir liste sundular. Bu arada kayak öğrenecek erler için Kiremitlik Tabyası civarında bir koğuş hazırlandı. Burası şehrin hemen güneyinde bulunan meyilli bir arazi idi ve o dönemde bolca kar bulunuyordu. Görüldüğü üzere Erzurum'da, ilk kayak faaliyetlerinin başladığı yer Kiremitlik Tabya'nın bulunduğu küçük bir tepe idi. (Küçükoğlu ve Sivaz, 2011, 62-65).

Kayak teşkilatı için askeri talimgâhlardan ve sıhhi muayene ile 80 er seçildi. Bunlar bir bölük halinde hazırlandı. Bölüğün idaresi için Arif Sofya isimli bir teğmen görevlendirildi. Bu hazırlıklar henüz bitmişti ki 18 Mart 1915 te Avusturyalı hocalar Erzurum'a geldi. (Küçükoğlu ve Sivaz, 2011, 62-65).

Erzurum'da kurulan bu ilk kayak teşkilatı için 250 çift kayak, teferruat ve potinler temin edilmişti. Kayak malzemelerinin de teminiyle Avusturyalı hocalar nezaretinde Kiremitlik Tabyası civarında talimlere başlandı. Bir taraftan talimler yapılırken diğer taraftan akşamları kayakla ilgili önemli konularda erlere bilgi veriliyordu. Kayak ve kayakçılık, malzemeler, bunların seçilmesi ve kullanılması hakkında uygulamalı dersler yapılıyordu (Küçükoğlu ve Sivaz, 2011, 62-65).

2.2.3. Palandöken'deki ilk çalışmalar

Kiremitlik'teki ilk kayak çalışmaları 20 gün devam edip, erlerin kayak sporuna alışmasından sonra, dokuz ay boyunca karlı kaplı olan Palandöken Dağlarına gidilerek, 3000 rakımda çadırlar kuruldu. Bundan sonraki kayak faaliyetleri Palandöken Dağlarının eteklerinde yürütülecekti. Şiddetli kışın yaşandığı hava sıcaklığının -40'ları bulduğu dağdaki kayak talimleri hem erler hem de Türk subayları için son derece faydalı oldu. (Küçükoğlu ve Sivaz, 2011, 62-65).

Avusturyalı kayak hocaları Türk talebelerini sıkı bir süratte çalıştırıyor, geceleri bile yürüyüş yaptırıyorlardı. Türk er ve subaylar kayak alanında yol sarf ettikçe, silah atışı, engebeli arazi ve çığ düşmüş arazide, uçurumların kenarlarında eğitimlerine devam ediyorlardı. (Küçükoğlu ve Sivaz, 2011, 62-65).

Palandöken Dağlarında üç ay süren geceli gündüzlü süren sıkı eğitim Türk erlerini ve başlarındaki subayları kayak konusunda belli bir aşamaya getirmişti. Avusturya'dan gelen kayak hocaları, Türk subaylarının bundan böyle kayak hocası

olabileceği kanısına varmış ve bu şekilde rapor hazırlamışlardı. Bunun üzerine yerlerini Koyunoğlu ve arkadaşlarına bırakarak memleketlerine döndüler (Küçükoğlu ve Sivaz, 2011, 62-65).

2.3. Kayak Sporunun Gelişimi

Türkiye’de kayak sporunun ilk sivil çalışmaları 1930 yılında Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü ve Ziraat Yüksek Mektebi’nde Beden Eğitimi Öğretmeni Alman Herbert Ridel’in öncülüğünde başlamıştır (Tanyeri, 2000). H. Ridel, Türkiye’ye ilk defa kayak sporunu sokan ve ilk kayakçıları yetiştiren kişi olurken, ilk kayak millî takımımız H. Ridel’in öğrencilerinden oluşturulmuştur. 1933 senesinde Galatasaray Lisesi öğretmenlerinin Uludağ’a çıkarak kayak yapmaları ile canlanan kayak sporunda Bursa Halkevinin Uludağ’da, Ankara Halkevinin Elmadağ’da, Erzurum Halkevinin Palandöken’de düzenledikleri faaliyetler göz ardı edilemeyecek çalışmalardır (Morpa Spor Ansiklopedisi, 1997).

Türkiye’de ilk resmi olarak kayak çalışmaları, kayak sporunun 1935 senesinde Dağcılık ve Kış Sporları Fedarasyonu’na geçmesi ile başlamıştır. 1936 senesinde Kayak Federasyonu’nun kurulması ile birlikte 1936 senesinde Türk Kayak Millî Takımı ilk kez Almanya’nın Garmisch Parten Kirschen kış sporları merkezinde kış olimpiyatlarına katılmıştır. Daha sonraki senelerde kayak sporu daha fazla eğlence sporu olarak düşünülmüş ve bu şekilde yayılmaya başlamıştır. Türkiye’de uluslararası kurallara uygunluk gösteren ilk kayak yarışması 1944 senesinde Asım Kurt’un çabaları ile gerçekleştirilmiştir (Morpa Spor Ansiklopedisi, 1997). Türkiye’de ilk uluslararası organizasyon 1954 yılında Uludağ’da düzenlenen Milletler Arası Uludağ Kupası yarışmaları ile başlamıştır. Bu yarışma 1967 yılına kadar yapılmıştır. 1968 yılında başlayan Balkan şampiyonaları kayak sporuna ayrı bir renk katmıştır. Bu Şampiyonaların yanı sıra Uluslararası Çocuk Kupası, Kayak Kros Kupası ve Palandöken Kupası kayak yarışmaları düzenlenmiştir (Tanyeri, 2000).

Ankara Elmadağ, Bursa Uludağ, Demirtaş, Erzurum Palandöken, Bitlis, Kayseri Erciyes, Bolu Kartalkaya, Niğde Aladağ, Antalya Toroslar, Saklıkent, Kars Sarıkamış, Kastamonu Ilgaz, Ağrı, Bingöl, İzmit Kartepe Türkiye’deki başlıca kayak merkezleridir (Eski, 2010).

2.4. Kızak (Kayık) Sporunun Gelişimi

Kastamonu bölgesinin çevre ve tabiat şartlarında ulaşım aracı olarak kızakların kullanımı, daha sonraki yıllarda rekabete dayalı bir yarış vasıtasına çevrilmiş; uygun şartlarından, kullanılan teknik ve gereçlerin donanımlı olmasından da bugünlere kadar devamlılığını ulaştırmıştır. Kastamonu bölgesinde kayıtlara bakıldığında yıllardır uygulanan kızak sporu, hem tradisyonel yapısı hem de çekişmeli yarışların düzenlenmesi ve toplumdaki anlamı yönünden son senelerde göz önüne çıkan spor-kültürel olgudur. Tarihin erken devirlerinden itibaren Türk toplumlarında av ve yük taşıma aracı olarak kullanılan kızaklar, bölge şartlarının etkisi ile materyal, teknik ve uygulama yönünden gelişerek yarış kayığı adı ile bir spor ve eğlence aracına dönüşmüştür. Geleneksel olarak yapılan kayık yarışları başta iklim olmak üzere bölgenin bitki örtüsü, arazi, ekonomik ve kültür yapısına bağlıdır (Eski, 2010).

Mevcut tarihî kayıkların 300–400 yıl önce yapıldığı ifade edilmekle birlikte kayıkların bilinen eski sahiplerinin 1800–1850 yılları arasında doğdukları anlaşılmıştır. Bu durum, bölgede aynı yıllarda kayıkların ve kayık yarışlarının da varlığını göstermektedir (Eski, 2004). Ayrıca 1721 tarihli bir belgede Kastamonu merkezinde Kayıklık adında bir yerden ve kızaktan bahsedilmesi (Güzey, 2001), yaklaşık 300 yıl önce yetişkin kişiler tarafından bölgede kayığa binildiğini göstermektedir. Mevcut bilgilere göre Kastamonu yöresinde yapılan kızak yarışlarının, olimpiik kızak sporuna (Luge) benzerliği de dikkate alındığında hem kış sporlarının hem de kızak sporunun Anadolu'daki ilk uygulamalar olduğu görülmektedir (Eski, 2010).

2003 yılında Belören Köy'ünde yapılmış olan kızak müsabakaları Küre Belediyesi Başkanlığı ve Geleneksel Spor Dalları Federasyonunca düzenlenmiştir. Kadın sporcularında katılım gösterdiği bu müsabakalar ilk resmi kızak yarışları olmuştur (Eski, 2010).

2003 senesinde Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünce Kayak Federasyonunca kızak sporu katılmış ve bu federasyonun adı da Kayak ve Kızak Federasyonu olarak değiştirilmiştir (Eski, 2010).

Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi'nce (TMOK) asıl Merkezi İtalya'da olan Uluslararası Kızak Federasyonuna yapılan geçici üyelik başvurusu kabul edilen Türkiye adına Demet Erki Reindeau'nun yarışmasına izin verilmiştir. ABD'in ünlü olan kayak merkezi Lake Placid kentinde Uluslararası Kızak Federasyonunca yapılan kızak yarışmasında Türkiye adına yarışmaya katılan Demet Erki Riendeau birinci olmuştur (Eski, 2010).

Gençlik Spor Genel Müdürlüğü tarafından Kayak federasyonuna bağlı olarak kurulan kızak sporu, 2003 yılında Türkiye Olimpiyat Komitesinin gönderdiği yazıyla geçici olarak üyeliğe kabul edilmiş; ancak kızak spor dalının Kayak Federasyonundan ayrılmasının ardından üyelik şartları yerine getirilmediğinden ülkemizin Uluslararası Kızak Federasyonuna üyeliği de iptal edilmiştir (Eski, 2010).

Yaklaşık olarak 2003 senesinden 2006 senesine kadar etkinlik gösteren kızak ve kayak federasyonunca etkinlik gösteren kızak sporları 2006 senesinin son ayında 350 sayılı bakanlık oluruyla Gelişmekte olan Spor Branşları Federasyonuna bağlanmıştır. Yaklaşık olarak 2 sene bu federasyona bağlı kalmış yalnız bir etkinlikte bulunmamıştır (Eski, 2010).

Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi 12.03.2008 tarihli ve 90/2008 sayılı yazısında kızak spor branşının bağımsız bir federasyon olmamasından dolayı uluslararası federasyon geçici üyeliğin iptal edildiğini, kızak sporunun olimpiik spor dalı olduğunu, sporcularımızın uluslararası yarışmalara katılabilmesi için kızak spor branşının ayrı bir federasyon olarak kurulması gerektiğini belirtmiştir. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü 13.05.2008 Merkez Danışma Kurulu toplantısında kızak spor branşının Gelişmekte Olan Spor Branşları bünyesinden ayrı olarak Türkiye Kızak Federasyonu kurulmasına karar vermiştir. Bakanlık makamının 23.05.2008 tarih 78 sayılı oluru ile Türkiye Kızak Federasyonu kurulmuştur (Eski, 2010).

Modern kızak Türkiye'de yeni gelişmeye başlamıştır. Dünyada Bobsleigh, Skeleton ve Luge olmak üzere üç ayrı branş olarak yapılan bu sporlar ülkemizde Kızak Federasyonu yapısında iş görmektedir. Skeleton ve bobsleigh branşları ayrı bir uluslararası federasyona (FIBT - The Federation Internationale de Bobsleigh et de Togogganing), Luge branşı ise ayrı bir uluslararası federasyona (FIL- İnternational Luge Federation) sahiptir. Ülkemiz adına her iki federasyona üyelik müracaatı yapılmış olup süreç devam etmektedir (www.kizak.gov.tr).

2.5. Buz Hokeyi Sporunun Gelişimi

Türkiye’de buz hokeyinin başlaması Ankara Atatürk buz pisti ve Gençlik parkının donmuş havuzunda ve de İstanbul Korukent pistinde 1980’li senelerin ilk yıllarında meydana gelmiştir. Gleen Brown ve Sinisha Tomic antrenörlüğünde az malzemeye buz hokeyi oynanmaya başlayan Ankara ve İstanbul’lu iki ekip, 1988 senesinin Ocak ayının dokuzunda Anakara Atatürk Buz Pistinde, ortalama 200 seyredenin önünde buz hokeyi maçı yapmıştır (Eski, 2010).

Ankara’da Şubat 1989’da Paten sahasının faaliyete geçmesiyle çalışmalar hız kazanmıştır. Tarım kredi Kooperatifleri Spor Kulübünün finansal destekleriyle ülke dışından buz hokeyi gereçleri getirtirilmiş, buz hokeyinde bulunan sporcuların kendi olanaklarıyla plastik ve süngerden yapmış oldukları malzemelerin yerine asıl hokey gereçleri almaya başlamıştır (Eski, 2010).

1989’ seneleri ortasında, Cüneyt Kozan ve Fahri Paslı aracılığıyla ilk hokey okulu kurulmuştur. Ankara Paten Sarayı 1989 senesinin son aylarında Ankara Tarım Kredi Spor ve İstanbul Paten Kulübü arasında oynanan, kurallara uygun ilk buz hokeyi maçına ev sahipliği yapmıştır (Eski, 2010).

Buz hokeyinin Türkiye Kayak Federasyonu'na bağlanmasıyla beraber 1990 senesini Ocak ayında meydana gelen müsabakalar Türkiye'deki ilk resmi şampiyonadır. Ankara Büyükşehir Belediyesi, İstanbul Paten Kulübü, Ankara Atatürk Buz Hokeyi Takımı ve İstanbul Boğaziçi Patinaj Kulübü'nün katıldığı Şampiyonanın galibi Ankara Büyükşehir Belediyesi olmuştur (Eski, 2010).

Buz hokeyi branşı 1991 yılında Türkiye Buz Sporları Federasyonu'nun kurulması ile, Türkiye Kayak Federasyonu'ndan ayrılmış ve artistik patinaj branşı ile birlikte yeni kurulan federasyonun çatısı altında toplanmıştır. Türkiye aynı yıl Uluslararası Buz Hokeyi Federasyonu'na üye olmuş ve 1992 yılında yapılan Dünya şampiyonası C Grubu müsabakalarına katılmak için ilk Milli Takımımız oluşturulmuştur. 1997 yılına kadar Dünya şampiyonalarında galibiyeti olmayan Milli Takımımız Yeni Zelanda karşısında ilk galibiyetini almıştır (www.turkbuzhokeyi.com).

2010 yılı itibari ile Buz Hokeyi Federasyonu'na kayıtlı 29 kulüp bulunmaktadır. Büyükler, gençler ve yıldızlar kategorilerinde erkekler süper lig, erkekler 1. lig, bayanlar ligi, gençler ve yıldızlar liglerinde müsabakalar düzenlenmektedir (<http://www.tbhf.org.tr>).

2.6. Buz Pateni Sporunun Gelişimi

1991 yılında Buz Sporları Federasyonu bünyesinde kurulan buz pateni 24.01.2006 tarihinde Buz Sporları Federasyonundan ayrılarak Buz Pateni Federasyonu adı altında kurulmuştur (Eski, 2010).

Türkiye Buz Pateni Federasyonu bu süreç içinde sportif başarıda da önemli kazanımlar elde etmiştir. 2009 yılında düzenlenen Artistik Paten Avrupa Şampiyonası'nda Bayanlar kategorisinde 10. olarak tarihimizde ilk defa Avrupa şampiyonasına 2010 yılında 2 sporcu ile katılmış ve Tuğba KARADEMİR bu müsabakalarda 12. olmuş, aynı yıl yapılan Kış Olimpiyat Oyunlarında Türkiye'yi temsil etme hakkı kazanan Tuğba KARADEMİR 24. olarak yarışmayı tamamlamıştır (Eski, 2010).

Türkiye'de ilk kez yapılan Curling Yarışmalarına 40 Kulüp başvuru yapmış katılımın fazla olması nedeniyle yarışmalar Doğu Grubu (Erzurum), Batı Grubu (Kocaeli) ve Final Yarışmaları (Ankara) olarak 3 aşamada gerçekleştirilmiştir (Eski, 2010).

Dünyada yıllardır yapılan, ancak Türkiye'de daha öncesinde altyapısı bulunmayan Artistik Buz Pateninin alt dalları Çiftler ve Buz Dansının yanı sıra Short Track, Curling ve Senkronize branşlarıyla ilgili Buz Sporları Federasyonu tarafından projeler hazırlanmış, 2011 yılında Erzurum'da yapılan Universiade kapsamında 2008 yılı sonu 2009 yılı başlarından itibaren Curling, Short Track, Buz Dansı ve Çiftlerde sporcu yetiştirme çalışmalarına ağırlık verilmiştir (Eski, 2010).

Buz Pateni Federasyonu çalışmaları neticesinde 2009'da düzenlenen Dünya Curling Federasyonu Yıllık Genel Kurul Toplantısında Türkiye'nin Dünya Curling Federasyonu'na ön üyeliği kabul edilmiştir. 8 Aralık 2009'da yapılan toplantıda ise Avrupa Curling Federasyonu'na üyelik onaylanmıştır (<http://www.buzpateni.org.tr>).

2.7. Kış Olimpiyat Oyunları

1924 senesinde Fransa'da ilk oyunlar Chamonix'de yapıldı. Fakat kış sporları önceki yıllarda da olimpiyat oyunları içerisinde yer almaya başlamıştı. 1908 yılında buz pateni ilk kez Londra'daki Olimpiyat Oyunlarında yer almıştır. 1916 yılında Berlin'de yapılması planlanan olimpiyatlara "Kayak Olimpiyatları" yarışması eklenmesi düşünülmüş ancak I. Dünya Savaşı'nın başlaması ile oyunlar iptal edilmiştir. 1920 Antwerp Olimpiyatları'nda buz pateni ile beraber buz hokeyi de oyunlara dahil edilmiştir (Eski, 2010).

Pierre de Coubertin'in ve İskandinav Ülkeleri'nin karşı çıkmalarına rağmen Uluslararası Olimpiyat Komitesi 1924 yılında Fransa Chamonix'de bir hafta sürecek "Uluslararası Kış Sporları Haftası" düzenledi. İskandinav ülkelerinin yeni oyunlara itirazlarının nedeni 1901'den beri 4 – 5 yılda bir kendi Kuzey Disiplini şampiyonalarını düzenlemeleriydi. Kuzey disiplini, iniş, buz pateni, buz hokeyi ve kızak dallarında yapılan yarışmalar 11 gün sürmüştü, daha sonra ilk "Kış Olimpiyatları" olarak kabul edilmiştir ve yaz olimpiyat oyunları ile aynı yıllarda 4 senede bir yapılmaya başlamıştır. 1940 yılına kadar devam eden oyunlar 2. Dünya Savaşı'nın başlaması nedeniyle 1940 ve 1944 yıllarında iptal edilmiştir. 1992 yılında Fransa'da yapılan 16. Yaz Olimpiyat Oyunları ile aynı yılda yapılan Kış Olimpiyat Oyunları 1994 yılında Norveç Lillehammer'da düzenlenen 17. Kış Olimpiyat Oyunlarından itibaren her dört yılda bir yaz olimpiyatlarından ayrı olarak düzenlenmektedir (Eski, 2010).

1896 yılında düzenlenen ilk Modern Olimpiyatlardan 28 yıl sonra 1924 yılında Fransa'da ilk Kış Olimpiyat Oyunları düzenlenmiştir, 22.'si ise 7-23 Şubat 2014 yılında Rusyanın Soçi şehrinde yapılmıştır. Kış Olimpiyat Oyunları, Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC) tarafından 4 yılda bir yapılan spor oyunları organizasyonudur. Yaz oyunlarından farklı olarak kar ve buz üzerinde yapılan spor faaliyetleridir. Oyunlarda; Biathlon (Kayak Kros ve Hedef Atışı), Bobsleigh (Yarış Kızağı), Curling (Strateji Oyunu), Buz Hokeyi, Luge (Kızak), Buz Pateni, Kayak olmak üzere 7 ana dal 21 branşta gruplandırılarak yarışmalar düzenlenmektedir (Eski, 2010).

2.8. Kış Olimpiyat Oyunlarının Yıllara Göre Yapıldığı Merkezler

1924 Chamonix, 1928 Saint Moritz, 1932 Lake Placid, 1936 G. Partenkirchen, 1948 Saint Moritz, 1952 Oslo, 1956 C. d'Ampezzo, 1960 SquawValley, 1964 Innsbruck, 1968 Grenoble, 1972 Sapporo, 1976 Innsbruck, 1980 Lake Placid, 1984 Sarajevo, 1992 Albertville, 1994 Lillehammer, 1998 Nagano, 2006 Torino, 2010 Vancouver, 2014 Soçi(Eski, 2010).

2.9. Olimpik Kış Sporları

Olimpik kış sporları uluslararası yedi ayrı federasyona bağlı olarak faaliyet göstermektedir. Bu bölümde federasyonlar ve bağlı olduğu disiplinler ile ilgili bilgiler yer almaktadır (Eski, 2010).

2.9.1. Biathlon

Biathlon orijinal olarak bir spordan çok hayatta kalma taktiği olarak tanımlanmaktadır. Kuzey Avrupalılar önceleri yemek bulabilmek amacıyla avlanmak için, sonraları ise ülkelerini savunmak için silahlarla kaydılar. Biathlon sözcüğü Yunanca iki yarışma anlamına gelen sözcükten türemiştir. Biathlon, kayaklı koşu ve tüfekli atışın birleşimiyle meydana gelen kış sporudur. Nişancılık ve kardiyovasküler uygunluk biathloncuların iki temel özelliğini oluşturur. Bunlardan başka olarak kayarken hızlanabilmek için gösterilen gayretten, soğukkanlılıkla ateş edebilme pozisyonunu almak için iyi bir odaklanma gerektirir (Summers, 2008). 1960'da Biathlon, Uluslararası Modern Pentathlon Birliği (UIPM)'ne katıldı. Ancak 1993'de UIPM ve IBU (Uluslararası Biathlon Federasyonu)'nun bağımsız olarak hareket edebileceği tek bir birlik olacağına dair bir anlaşma yapılmıştır. Bu anlaşma 1998'de yürürlüğe girmiş, ancak iki sporda bağlarını çeşitli projelerde sürdürmüştür (www.olympic.org).

Başlangıçlarını çoğunlukla belirlenen zaman zarfında yapan yarışmacılar, 'saatin' stili ile kayar ve belirli bir süreye karşı yarışırken hedefleri vurmak için dururlar. Ateş ederken ayakta durabilmek veya yüzüstü yatmayı seçerler. Bir hedefi kaçırmak zaman veya ceza turu ile cezalandırıldığından yarış mesafesi ve atış sayısı değişebilir (Summers, 2008). Bu durum yarışma kategorilerine göre de değişiklik gösterir. Yarışma erkeklerde; 20 km, 10 km Hız, 12,5 km Takip, 15 km Toplu Çıkış, 4 x 7,5 km Bayrak, bayanlarda; 15 km, 7,5 km Hız, 10 km Takip, 12,5 km Toplu Çıkış, 4 x 6 km Bayrak kategorilerinden oluşmaktadır (Olimpiyat Dünyası, 2006).

Biathlon Olimpik programda on yarış disiplini içermektedir. Bay ve bayanlar hız, takip, toplu çıkış, bireysel ve bayrak koşularında yarışır. Bütün biathlon disiplinlerinin kayma ve nişancılıkla kombine edilmesine rağmen, bu sporda birkaç farklı etkinlik göze çarpmaktadır (Olimpiyat Dünyası, 2006).

Hız koşusunda bayanlar 7,5 km erkekler ise 10 km'de yarışır. Yarışmacılar iki kez durarak beş hedefi beş mermi ile vurmalıdırlar. İsabetsiz her atış için yarışmacılar 150 m'lik ceza turu atarlar. Bu yarışmayı bitiren ilk altmış kişi takip yarışına katılabilir (www.olympic.org).

Takip yarışında yarışmacılar, hız koşusunu bitirme zamanlarına bağlı olan zaman aralıklarında yarışmaya başlarlar. Bu yarışta bayanlar 10 km, erkekler ise 12,5 km'de yarışır. Yarışmacılar dört kez durarak beş hedefi beş mermi ile vurmak zorundadırlar. İsabetsiz her atış için yarışmacılar 150 m'lik ceza turu atarlar (www.olympic.org).

Toplu çıkışta yarışmacılar aynı anda aynı sıradan çıkış yaparlar. Bitiş çizgisini ilk geçen yarışmacı birinci olur. Bireysel yarışta ise bayanlar 15 km, erkekler 20 km yarışır. Bütün yarışmacılar atış alanında dört kez durarak beş hedefi beş mermi ile vurmak zorundadırlar. İsabetsiz her atış için, yarışmacıların toplam zamanına bir dakika ilave edilir (www.olympic.org).

Bayrak yarışı toplamda 30 km olan, 7,5 km'lik dört etaptan oluşan dört kişilik takımların mücadele ettiği hız temelli bir yarıştır. Yarış takımların ilk kayakçılarının toplu çıkışlarıyla başlar. Her takım üyesi iki atış bölümüne sahiptir ve beş hedefi vurmak için toplamda sekiz olmak üzere üç adet ekstra mermi kullanabilir, ancak ekstra mermiler birer birer doldurulmalıdır. İsabetsiz her atış için yarışmacılar 150 m'lik ceza turu atarlar (www.olympic.org).

2.9.2. Curling

Curling, 16. yüzyılda İskoçya'da kış boyunca donmuş gölet, göl ve bataklıklarda oynanarak başlamıştır. İlk bilinen courling taşları tarihi 1511 yıllarının öncesine dayanan İskoç bölgesinden gelmiştir ve ilk bilinen curling yarışmaları 1541'de Paisley Abbey İskoçya'da görülmektedir. Bu sporun başlangıç yıllarında nehir ortalarından alınan taşlar kullanılırken, 1600'lü yıllarda bugünkü kullanıma benzer bir atış stilinde atmada kullanılan tutacaklı taşlar tanıtılmıştır. 20. yüzyıldaki önemli gelişmeler ise; topun standardize edilmesi ve yapay buz kullanılan salonların kullanımudur (www.olympic.org).

Curling, erkekler ve bayanlar kategorilerinden oluşur. Dörder kişilik iki takım arasında buz üzerinde oynanır ve iki takım da 19,1 kg'lık granitten yapılmış taşı iç içe dairelerin bulunduğu bölüme iterler. Her bir oyuncu ikişer atış yapmak üzere, takım halinde toplam on altı atış yapılır. Amaç, taşı dairelerin merkezinin mümkün olduğu kadar yakınına atmaya çalışmaktır. Hedef merkezine en yakın taşın sahibi takım puan alır. Hedef dışındaki taşlar değerlendirilmeye alınmaz. Ön değerlendirme sonunda en yüksek puanı olan takım oyunu kazanır (Eski, 2010).

2.9.3. Bop kızıağı

Kızak yüzyıllardan beri taşımacılık amacıyla kullanılmasına rağmen 19. yüzyıl sonlarında İsviçrelilerin kızıağın altına hızlandırıcı bir parça eklemesiyle spor olarak yapılmaya başlamıştır. İlk kızaklar ağaçtan yapılırken, daha sonra bunların yerini yarış kızıağı adı verilen metal kızaklar almıştır. 1892’de bu sporun gelişmesini sağlayan dünyanın ilk kızak yarış kulübü İsviçre St. Moritz’de kurulmuştur. 1914’e kadar yarışlar çok çeşitli doğal buz pistlerde yapılmış ve daha sonra Avrupa ülkelerinde bulunan kış sporları merkezlerinde yayılmaya başlamıştır (www.olympic.org).

1923’de Uluslararası Bobsleigh ve Tobogganing Federasyonu FIBT (The Federation Internationale de Bobsleigh et de Tobogganing) kurulmuş ve ertesi yıl Fransa Chamonix’de yapılan Olimpik Kış Oyunlarında ilk defa dört kişilik yarış yapılmıştır (Olimpiyat Dünyası, 2006). İki kişilik yarış ise 1932’de Amerika Birleşik Devletleri Lake Placid’de yapılarak olimpiyat programına eklenmiş ve bu format günümüze kadar devam etmiştir. İki kişilik bayanlar yarışı ise 2002’de Salt Lake City’de programa dahil edilmiştir (Summers, 2008).

1950’lere kadar bugün spor olarak bildiğimiz yarışlar şekillenmeye başlamıştır. Yarış başlangıcının kritik bir öneme sahip olmasından dolayı, başka sporlardan güçlü ve hızlı sporcular bu spora yönlendirilmiştir. 1952’de kızıağın ve ekibin ağırlıklarını sınırlayan kuralın değiştirilmesi ile çok ağır kızakçıların yarışmalara katılabilmeleri engellenmiş ve bu spor en yüksek kapasitedeki atletik sporcuların yer aldığı yarışma halini almıştır. Günümüzde dünyanın en iyi takımları yıl boyunca antrenman yapmakta ve genellikle yapay buzun üstünde fiberglas ve metalden yapılan üstün teknoloji kızakları ile yarışmaktadırlar (www.olympic.org).

Kızak, ekip de dahil 630 kg ağırlığında ve 308 m uzunlukta olmalıdır. İkili erkek yarışlarında ağırlık 390 kg’ı geçmezken, bayanlarda bu ağırlık 340 kg’dır. Kızak boyu ise azami 2,7 m’dir (Summers, 2008).

Yarışı kazanabilmek için çıkış hızı önemlidir. İyi bir hız yakalayabilmek için takım sporcuları ayaklarına çivili ayakkabı giyerler ve başlangıçta kızıağı ileri geri iterler. Önce pilot kızıağa biner; ardından takımın iki üyesi ve en son olarak da frenci kızaktaki yerini alır. Kızak pistleri yapay karla kaplı “U” biçimindeki yarım borulardan oluşur. Pistler olimpiyatlarda en az 1500 m mesafe olmalı ve en az 15 dönemeç bulunmalıdır (Summers, 2008). Yarışma; dörtlü ve ikili erkekler ile ikili bayanlar olmak üzere üç kategoriden oluşmaktadır.

Dünyanın ilk kayma sporu olarak görülen skeleton, İsviçre St. Moritz'de 1800'lerin sonlarında başlamıştır. İlk yarışma 1884'de düzenlenmiş, yarışmacılar St. Moritz'den Calerina'ya doğru bir yoldan aşağı doğru kaymışlardır. 1887'den sonra yarışmacılar bugün de kullandıkları baş aşağı pozisyonda yarışmaya başlamışlardır. Bu spor adını 1892'de temel olarak metalden yapılmış iskelete benzeyen yeni bir kızıağın tanıtılmasından sonra almıştır (Olimpiyat Dünyası, 2006).

1923 yılında Uluslararası Bobsleigh ve Tobogganing Federasyonunun kurulmasıyla skeleton sporu kurumsal yapıya sahip olmuştur. Skeleton Olimpik programda, tarihi evi olan St. Moritz'de 1928 ve 1948 yıllarında yer almıştır. Bayanlar yarışmaları ise ilk olarak 2002 Olimpiyat programına dahil edilmiştir (www.olympic.org).

Yarışma kurallarına göre, yarışacak sporcuların skeletonlarının kızak demirlerini ısıtmaları kesinlikle yasaktır ve yarışmadan bir saat önce açık havaya getirilen kızakların demirleri yarış başlangıcında 4° sıcaklıkta olmalıdır. Ayrıca, yarışın geçerli sayılabilmesi için sporcuların bitiş çizgisini skeletonun üzerinde geçmeleri gerekmektedir (Summers, 2008).

Olimpik skeleton yarışmaları elektronik olarak ölçülen dört yarıştan oluşur. Bu dört yarış iki günde gerçekleştirilir ve final sıralaması dört günün ortalaması alınarak değerlendirilir. Eğer yarışmacılar yarışı aynı sürede tamamlarsalar, aynı derecede ödüllendirilirler. Yarışma kategorileri, Bireysel Erkekler ve Bireysel Bayanlar olmak üzere iki kategoriden oluşur (www.olympic.org).

2.9.4. Kızak

Luge kızaklar için kullanılan Fransızca bir kelimedir ve tarihi bulgular kızıağın var oluşunun, Oslo Fjord'unun yakınlarında Slagen bölgesinde milattan sonra 800 yıllarda Vikinglere kadar uzandığını göstermektedir. Vikinglerin bugün kullanılan kızaklara benzer iki kişilik kızaklara sahip olduklarına inanılmaktadır. İlk uluslararası kızak yarışı 1883'te İsviçre Davos'ta; Avustralya, İngiltere, Almanya, Hollanda, İsveç, İsviçre ve ABD'den 21 sporcunun katılımıyla düzenlenmiştir. Bu yarış 4 km sürmüş ve Avustralyalı öğrenci Georg Robertson ve Klosters'den postacı Peter Minsch dokuz dakikanın üzerinde biten bu yarışı kazanmışlardır (www.olympic.org).

İlk dünya Şampiyonası 1955'de Oslo'da yapay bir pistte gerçekleştirilmiştir. İki yıl sonra 1957 yılında, Davos'ta Uluslararası Luge Federasyonu (Federation Internationale de Luge de Course) FIL kurulmuş ve bugüne kadar kurumsal yapısını devam ettirmiştir. Luge olimpiyat oyunlarına ilk olarak 1964 yılında dahil edilmiştir (www.olympic.org).

Kızak pistleri genellikle 5 cm kalınlığında buzla kaplı yapay alanlardır. Bireysel erkek etkinliklerinin yapıldığı pistler 1 – 1,3 km, bayanlar ya da çiftler etkinliklerinin yapıldığı pistler ise 0,8 – 1,05 km arasında değişir. Pistte sağa, sola, S ve U Şeklinde dönüşler, 180 derecelik eğimler ve keskin dönemeçler vardır. Genel olarak %8'lik ortalama eğim vardır. İnce bir buz katmanına sahip duvarlar, dönemeçlerin ardından kızakların pistte kalmasını sağlar (Summers, 2008).

Yarışa başlamak için, sporcu kızıağın üstüne oturur ve pistin iki tarafındaki saplara tutunarak kendini ileri ve geri çeker. Güçlü bir itişin ardından çivili eldivenlerle buzun üstünde kendini iter; ardından kızıağın üzerine uzanır veya bacaklarıyla bir itme kuvveti uygular ya da kafa ve omuzlarını kullanarak hareket eder (Summers, 2008).

Kızakçılar, buz üzerinde yapılan en hızlı sporlardan birinde mücadele verirler. Fiberglas bir kızak üzerinde sırt üstü uzanarak, pist boyunca saatte 135 km'nin üzerinde nefes kesici bir hızla dönüşler yaparlar. Bireysel etkinliklerde kullanılan kızaklar 23 kg'ı geçmezken, çiftler etkinliklerinde kullanılan kızaklar 27 kg'ı geçmez (Summers, 2008).

Zamana karşı yapılan yarışlarda, erkekler bireysel ve çiftlerde, bayanlar ise bireyselde yarışır. Bireysel ve çiftler olmak üzere iki ayrı kategoride yarışma düzenlenir. Erkek ve bayan bireysel, yarışmacılar pistten dört kez kayarlar. Her kayışın sonunda elde edilen dereceler dördüncü turun sonunda toplanır. En kısa sürede dört turu tamamlayan yani en hızlı olan yarışmayı kazanır. Günde iki tur olmak üzere yarışma iki günde tamamlanır. Erkekler ve bayanlar aynı pistte yarışır, ancak bayanlar pistin alt kısmından başlayarak daha kısa mesafede yarışır. Dört turluk format Olimpik Kış Oyunları için geçerlidir ve kararlılık, dayanıklılık ve stresle başa çıkabilmeyi ödüllendirmek için tasarlanmıştır. Çiftler yarışları iki kişinin pistte iki kez kaydığı bir günlük yarışlardan oluşur. En hızlı toplam zamana sahip olan yarışmayı kazanır (www.olympic.org).

2.9.5. Kayak

Kayak, insanlığın daha ilkel dönemlerinde yoğun karların içinden nasıl çabuk hareket edeceklerini bulmalarından önce önemli değildi. Rusya'da bulunan ve en azından 6000 yıllık olduğu düşünülen en eski insan yapısı eşyalarda açıkça ren geyiklerinin yanında ilkel kayaklı bir avcı belirlenmiştir. Bu zamandan beri kayağın soğuk ülkelerde hayatın gerekli bir parçası olduğu bilinmektedir (Eski, 2010).

Son zamanlara kadar kayaklar ya yiyecek, ya ulaşım ya da askerlerin uzak mesafedeki sınırlara devriyelerinde hızlı hareket edebilmeleri için kullanılmıştır. Yoğun karla kaplı alanlarda atların kullanılamamasından dolayı farklı sistemler geliştirilmiş ve kayaklar günlük hayatın vazgeçilmez bir parçası olmuştur (Eski, 2010).

Olimpik kış oyunları altı kayak branşı içerir. Bunlar; alp disiplini, kayaklı koşu, kayakla atlama, kuzey kombine, serbest stil kayak ve snowboarddur. Bu yarış türlerinden birinde yarışmak için en üst düzeyde hız, dayanıklılığa, beceriklilik ve azme gerek duyulur (Eski, 2010).

İnsanlar kaymaya 5000 yıl öncesinde büyük kayaklar kullanarak başladılar. Norveçlilerin karlı kaplı alanlarda avlanmak için kayakları kullandıklarına inanılır. Kayak, Norveç'ten İskandinavya ve Rusya'ya bir kış taşımacılığı olarak ve hatta kayaklı koşuya benzer bir spor olarak yayılmıştır. İlk alp kayağı yarışı 1850'lerde Oslo'da gerçekleşmiştir. Birkaç yıl sonra bu spor kış boyunca maden işçilerinin kendilerini eğlendirmek için yarıştıkları Amerika'ya ve Avrupa'nın diğer bölümlerine yayılmıştır. İlk slalom, 1922'de İsviçre Mürren'de yapıldı ve iki yıl sonra da bu yarış ilk olimpik alp etkinliği olmuştur. Alp kayağı 1936'da erkekler ve bayanlar karışık etkinliği ile Garmisch-Partenkirchen oyunlarında olimpik programın bir parçası olmuştur (www.olympic.org).

Yarışma kategorileri, erkeklerde ve bayanlarda; iniş, süper G, slalom, büyük slalom ve kombine yarışlarından oluşmaktadır. İniş ve süper G hız odaklı yarışlardır. İniş yarışları alp disiplini yarışmalarında en uzun etap ve en yüksek hızı içermektedir. Süper dev slalom manasına gelen süper G, büyük slalomun daha kusursuz dönüşleri ile yokuş aşağı iniş hızını birleştiren bir etkinliktir. Her kayakçı bireysel etapta aşağı doğru kayar ve en hızlı kayan kazanan ilan edilir (www.olympic.org).

Slalom ve büyük slalom, yarışmacının yeteneğinin günün kazananını belirlediği

daha teknik etkinliklerdir. Slalom, en kısa etabı ve en hızlı dönüşleri içerir. Büyük slalomdaki gibi her kayakçı aynı yokuştan iki farklı etapta kayarlar. Aynı gün yapılan iki yarıştaki süreler toplanır ve toplamda en hızlı olan kazanan ilan edilir. Büyük slalom, GS olarak da bilinir. Daha az sayıdaki daha geniş ve daha yumuşak dönüşlerle slalomun benzer bir versiyonudur. Her kayakçı aynı yokuştan iki farklı etapta iki iniş yapar. İki yarışta aynı gün içinde yapılır. Genellikle ilki sabah, ikincisi öğleden sonra olur. Süreler toplanır ve toplamda en hızlı olan kazanan ilan edilir (www.olympic.org).

Kombine yarışı ise hem hızı, hem de tekniği sınanan etkinliktir. Kurallar erkekler ve bayanlar için aynıdır fakat rotalar farklıdır. Kombine yarış iki slalom yarışını takiben bir iniş içerir. Süreler hep birlikte toplanır ve toplamda en hızlı olan kazanan olur. Kombine yarış etkinlikleri bağımsız olarak yarıştırlır ve kombine etaplar diğer versiyonlardan daha kısadır. 2002 Olimpik kış oyunlarında ilk kez bütün kombine yarışları tek bir günde aynı yarışma yerinde gerçekleştirilmiştir (www.olympic.org).

Kayaklı koşu, 18. yüzyıldan itibaren bir spor dalı olarak tanındı. Ünlü Holmenkollen kayak festivali 1892'de başlamıştır. İlk önce bu festivallerin odak noktası kayak kros ve kayakla atlama olan birleşik kuzey kombine etkinliğidir. 1900'de ayrı bir kayak kros yarışması Holmenkollen 'de düzenlenmiştir (www.olympic.org). Kayaklı koşu yarışmaları erkeklerde ilk kez 1924'te olimpiyat programında yer alırken, bayanlarda ise 1952'de olimpiyatlara dahil edilmiştir (Summers, 2008).

Kayaklı koşu pistleri farklılık gösterir ama uluslararası yarışma kurallarına göre bir pist eşit oranda yokuş yukarı (eğim oranı 18/9), yokuş aşağı ve engebeli zemine sahip olmalıdır. Sürat yarışmalarında en yüksek noktayla en alçak nokta arasındaki fark en fazla 30 m'dir. 15 km ve üstündeki yarışmalarda ise fark 200 m'yi geçmemelidir (Summers, 2008).

Olimpik kış oyunlarında kayaklı koşu 12 farklı etkinlik içermektedir. Erkekler sürat, takım sürat, 15 km aralıklı (bireysel) çıkış, 30 km takip yarışı, 50 km toplu çıkış ve 4x10 km bayrak yarışmalarında mücadele ederler. Bayanlar ise sürat, takım sürat, 10 km aralıklı (bireysel) çıkış, 15 km takip yarışı, 30 km toplu çıkış ve 4x5 km bayrak yarışmalarında mücadele ederler (Olimpiyat Dünyası, 2006).

Sürat yarışmalarında sporcular 15 sn. aralıklarla çıkış yaparlar. En hızlı on altı sporcu eleme turlarına geçer. Her çeyrek finaldeki dört sporcudan en hızlı iki kişi yarı finale devam eder. Final yarışmaları dört sporcudan oluşan bir eleme yarışından oluşur.

Takım sürat yarışmaları yarı finaller ve final bölümünden oluşur. Yarı final elemelerinde her takımın üç yarışmacısı finalde yarışır (www.olympic.org).

Takip yarışları toplu bir çıkışla başlar ve sporcular aynı yarışta klasik ve serbest olmak üzere her iki tekniği de kullanırlar. Yarışın yarısı tamamlandıktan sonra yarış alanındaki pıt stop noktasında atletler ekipmanlarını klasikten serbest stile dönüştürürler. Toplu çıkışta sporcular aynı anda, aynı sıradan çıkış yaparlar. Bitiş çizgisini ilk geçen sporcu birinci olur. Aralıklı (bireysel) çıkışta sporcular müsabakaya bağlı olarak 30 sn. ya da 15 sn. aralıklarla çıkış yaparlar. Sürede en hızlı olan atlet yarışmayı kazanır. Bayrak yarışında toplu çıkış yapılır. Bir takım dört atletten oluşur ve her biri yarışmanın bir ayağında yarışır (www.olympic.org).

Doğru cilayı kullanmak bir kayakçıyı zafere taşıyabilir. Kar ve hava Şartları hangi cilanın kullanılması gerektiğini etkiler. Akan cila kar ile kayaklar arasındaki sürtünmeyi azaltarak kayakçıya daha çok hız kazandırırken, yapışan cila kar ile kayaklar arasındaki sürtünmeyi çoğaltarak kayakçının düşmesine sebep olabilir (Summers, 2008).

Klasik yarışlarda yarışan kayakçılar pistin bitiş noktasında olan işaretli olanın içindeyken ilk isteğin ardından kendilerinden daha hızlı olan yarışmacının kendilerini geçmek istemesine izin verilmemesi durumunda ceza alabilirler. Ayrıca kayakçılar klasik olmayan teknikleri kullandıkları zaman oyundan atılabilirler. Herhangi bir yarışta; başka bir yarışçıya engel olmak, yanlış başlangıç yapmak, yanlış cilalamak, sürtünmek ya da yarış sırasında kayağı temizlemek cezalandırılır. Takipli koşu yarışlarında hem klasik stil hem de serbest stil teknikleri kullanılır. Bu stilde bir yarışta iki pist vardır. Biri klasik stil kayağı, diğeri serbest stil kayağı gerektirir. İki pist arasında yarışmacılar kıyafetlerini ve ekipmanlarını değiştirmek için durmalıdır. Çünkü bu stillerde kullanılan kayaklar ve bastonlar birbirinin yerini almaya uygun değildir. Buna rağmen zaman devam eder ve kazanan bitiş çizgisine ilk ulaşandır (Somers, 2008).

Serbest stil kayağın yeni ve heyecan verici kayma tekniklerinin 1960'larda Amerika'nın sosyal değişim ve ifade özgürlüğünün ürünü olarak ortaya çıktığı öne sürülür. Aslında alp kayağının ve akrobasinin bir karışımı olan serbest stil kayak son on yılda modern olimpik spor olarak gelişmiştir. Uluslararası Kayak Federasyonu (FIS)

1979'da serbest stili bir tür olarak tanıtmış ve sporcu lisanslarını ve yarışmanın bazı tehlikeli kısımlarını engellemek için yeni kurallar getirmiştir. İlk FIS Dünya Kupası serileri 1980'de yapılmış ve ilk FIS Dünya şampiyonası 1986'da Fransa Tignes'de gerçekleştirilmiştir. Serbest stil, 1988 Calgary Kış Olimpiyat Oyunlarında kayakçıların bayırdan aşağı inerken hava hareketlerini sergiledikleri bir gösteri yarışması olarak düzenlenmiştir. Tümsek Kayağı 1992'de Albertville oyunlarının, havada hareketlerin yapıldığı yarışmalar ise 1994 Lillehammer oyunlarının resmi programına dahil edilmiştir (www.olympic.org).

Serbest stil kayak olimpiyat oyunlarında mogul, aerial ve acro olmak üzere üç disiplinden oluşur. Ancak, sadece mogul ve aerial olimpik spor olarak kabul edilmiştir. Olimpik programda erkekler ve bayanlar her iki disiplinde de ayrı ayrı yarışır. Bu disiplinlerin pistleri birbirinden farklıdır. Mogul pistleri bu üç disiplin arasında en dik piste sahip olandır ve 26 – 30 derece arasında değişmektedir. Mogul pistlerinin sıcaklığı 24 – 32 derece arasında sabitlenir. Yarışmacılar hava hareketlerini yapmak için “kickers” adı verilen rampaların üstünden atlamadan önce Moğolları yüksek hızla geçmek zorundadırlar. Aerial pistinde “inrun” adı verilen kalkış rampasının eğimi 20 – 25 derece kadardır ve sonra “table” denilen alanda düzleşir. İniş alanı 37 derecelik bir açıyla inşa edilmiştir ve bitiş alanı tamamen düzdür (Summers, 2008).

Tümsek (Moguls) yarışı iki atlayışı çok ağır tümsek etabından aşağı iniş şeklindedir. Olimpik formatı on altı ile yirmi erkek ve bayandan oluşan bir final turunu takip eden bir eleme turudur. Finallerde yarışmacılar yetenek turlarında bitirishlerini dönerek tamamlarlar. Final turundaki en üst dereceye sahip kayakçı yarışı kazanır (www.olympic.org).

Olimpik hava hareketleri (Aria) formatı, sıralamayı ve dereceyi belirleyen ikişer sıçrayışlık final turunu içerir. Sıralama turundaki iki atlayıştan toplanan puanlar kimin finale çıkacağını belirler. Sıralama turundan on iki sporcu finallere yükselebilir. Sıralama turunda alınan puanlar finallere taşınmaz (Olimpiyat Dünyası, 2006).

Kuzey Kombine, fiziksel esneklik ve teknik kontrol gerektiren atlama kayağı ile dayanıklılık ve esneklik gerektiren kayaklı koşunun bir araya gelmiş halidir. Kuzey kombine bireysel müsabakaları 1924 Chamonix-Mont Blanc'de düzenlenen ilk kış olimpiyat oyunlarından günümüze kadar olimpiyat oyunları programında yer almaktadır (www.olympic.org).

Sporcular yarışmalarda bireysel, sürat ve takım halinde yarışır. Her üç kuzey kombine yarışmaları kayakla atlama ve kayaklı koşu yarışından oluşur (www.olympic.org). Bireysel yarışmalarda her yarışmacı ilk bölümde normal tepeden iki atlayış yapar. Her atlayış uzunluk ve teknik olarak derecelendirilir. Yarışmanın ikinci bölümünde, her yarışmacı 15 km kayaklı koşu yarışmasında yer alır. Bu yarışın başlama sırası kayakla atlama sonuçlarına göre belirlenir. Kayakla atlamada kazanan ilk olarak başlar ve kayakla atlamanın puanları kayaklı koşu başlama sırası için zaman farklılıklarına dönüştürülür (Olimpiyat Dünyası, 2006).

Sprint müsabakası büyük tepe atlayışı ve 7,5 km'lik kayaklı koşu yarışmasından oluşur. Bireysel yarışmanın aksine büyük tepe atlayışı bir sefer yapılır. Bu yarışın başlama sırası atlamadan elde edilen puanlara göre belli olur. Kayakla atlamada kazanan ilk olarak başlar ve kayakla atlamanın puanları kayaklı koşu başlama sırası için zaman farklılıklarına dönüştürülür (Olimpiyat Dünyası, 2006).

Her takım yarışmanın ilk bölümünde normal tepeden iki atlayış yapan dört sporcudan oluşur. Atlama bölümündeki takımın derecesini yapılan sekiz atlayış belirler. Atlamayı yapan aynı kayakçılar 4x5 km bayrak yarışında da yarışmak zorundadır. Bireysel ve sprint etkinliklerinde olduğu gibi kayakla atlamanın puanları kayaklı koşu başlama sırası için zaman farklılıklarına dönüştürülür (Olimpiyat Dünyası, 2006).

Kayakla atlama 1924 Chamonix-Montblanc'deki ilk oyunlardan beri olimpiik kış sporlarının bir parçası olmuştur. Kayakla atlama, dik bir rampadan aşağı kaymayı, havalanmayı, mümkün olduğunca yükseğe atlamayı ve ardından düşmeden yumuşak bir biçimde inmeyi içeren gösterişli bir spordur. Bu sporda en iyi olanlar, havada süzülürken yatay duruşlarına ve sinirlerine kayakları yere değene kadar hakim olabilenlerdir. Bu sporda yarışmacılar sadece uzun atlayışlar için değil, kalkış, uçuş ve inişler için de rekabet ederler (Summers, 2008).

Üç tip kayakla atlama yarışı olimpiyat programında yer alır. Bireysel normal tepe (K 90) müsabakaları, tek atlayışın yapıldığı 75 m ile 99 m arasındaki K-noktasına sahiptir. Bireysel büyük tepe (K 120) müsabakaları ise; 100 m'den daha büyük bir K-noktasına sahip olan büyük tepede gerçekleştirilir. İlk tur ve final olmak üzere iki atlayış yapılır ve en yüksek toplam puanlı sporcu kazanan ilan edilir. Sıralama turlarına elli sporcu katılır ve final turuna otuz sporcu yükselir (Olimpiyat Dünyası, 2006).

Takım müsabakaları genellikle büyük tepede gerçekleştirilir. Her takım dört sporcudan oluşur ve sporcular ilk tur ve final atlayışı olarak iki atlayış yaparlar. İlk turda en iyi olan sekiz takım final turuna yükselir. Sekiz atlayıştan elde edilen en yüksek toplam puanı alan takım kazanan ilan edilir (www.olympic.org).

Olimpik kış oyunlarının tarihinde snowboard ilk kez 1998 Nagano oyunlarında yarım boruya benzeyen dev slalomla resmi müsabaka olarak tanıtılmıştır. Snowboard, 1960'larda insanların yeni kış aktiviteleri aramaya başladıkları bir dönemde Amerika Birleşik Devletleri'nde geliştirilmiştir. Sonraki on yılda farklı gruplar boardlara olan tüm ilgiyi artırmış, 1980'den sonra snowboard tüm ülke çapında yapılan bir aktivite olmuştur. Öncelikli amaç yarışmak değilken, milli ve uluslararası federasyonların etkileri ile 1980'lerde yarışmalar düzenlenmeye başlamıştır. Amerika Birleşik Devletleri ilk Şampiyonluklarını 1982'de almış ve 1983'de ilk dünya Şampiyonasına ev sahipliği yapmıştır. 1987'de dört etaplı dünya kupası düzenlenmiş, Dünya kupasının iki etabı Amerika Birleşik Devletleri'nde, iki etabı Avrupa'da yapılmıştır. Uluslararası Kayak Federasyonu (FIS), kayak ve snowboard yarışlarını 1994'de bir FIS dalı olarak tanıttı. Olimpik kış oyunları için bu etkin kayak niteliği ile 1998'de Nagano oyunlarında olimpik programa dahil edildi (www.olympic.org).

Olimpik kış oyunları programında altı snowboard etkinliği vardır; erkekler ve bayanlar yarım silindir (half – pipe), erkekler ve bayanlar dev slalom, erkekler ve bayanlar snowboard koşu şeklindedir. Yarım silindir ve paralel dev slalom yarışmalarının her ikisi de 1998 Olimpik Kış Oyunlarında programda yer almıştır. Snowboard koşu yarışmaları diğer yarışmalardan farklı olarak ilk kez 2006 Torino Olimpiyat Oyunlarında programa dahil edilmiştir (Olimpiyat Dünyası, 2006).

Yarım silindir yarışı tepenin içine doğru derin kazılmış yarı silindir şeklinde bir alanda gerçekleştirilir. Snowboardcular, inişte kazandıkları hızlarını kullanarak borunun ağzına gelirler ve hava hareketlerini sergilerler. Yarım silindirin amacı zor hareketleri mükemmel şekilde yapabilmektir. Alp snowboardunun heyecan verici versiyonu olan paralel dev slalomda sporcular birebir eşleşirler. Sıralama turundan sonra on altı sporcunun kaldığı tura geçilir ve sporcular ikişerli olarak kazanan belli olana kadar birbirleriyle yarışır. Snowboard Koşu yarışma alanında sıçramalar ve engellerle dolu bir rota çizilir. İlk iki turda sporcular bireysel yarışır ve en iyi dereceyi elde eden otuz iki sporcu finale kalır. Her yarışma dört sporcu ile başlar ve bitişe gelen en iyi iki sporcu final turuna kalır (Olimpiyat Dünyası, 2006).

2.9.6. Paten

Hollandalılar donmuş nehir ve kanallar vasıtasıyla 13. yüzyıla kadar ulaşımını bu yolla sağlamışlardır. Buz pateni İngiltere'ye yayılmış ve ülke çapında ilk kulüpler ve yapay buz pateni alanları yapılmaya başlanmıştır. Çok geçmeden bu spor Avrupa'ya da yayılmış ve Kuzey Amerika'ya ulaşmıştır (www.olympic.org).

Olimpik kış sporlarından patende üç disiplin vardır. Bunlar, erkek ve bayanlar için tekler, çiftler ve buz dansı yarışmalarını içeren artistik patinaj, sürat pateni, erkek ve bayanlar için kısa program yarışmalarıdır (Eski, 2010).

Çoğu kış sporu gibi artistik patinaj da ihtiyaçtan doğmuştur. Kuzey Avrupa'da avlanmak ve savaş için paten donmuş göl, gölet, nehir ve akıntıları geçmenin hızlı bir yoluydu. Savaşçı ve avcılar daha sonraları demir ve çelikten yaptıkları patenleri önceleri ren geyiği boynuzundan ya da geyik kemiklerinden yapmışlardır. 1892'de Uluslararası Paten Birliği (ISU) Hollanda'da kurulmuştur. Altı yıl sonra ISU onaylı ilk yarış düzenlenmiştir. 1908 Yaz Oyunlarında artistik patinaj olimpik programa alınmış ve 1924 Chamonix Kış Oyunlarında resmi olimpik kış oyunlarına dahil edilmiştir. Olimpik Artistik Patinajı, erkekler ve bayanlar tekler, çiftler ve buz dansı olmak üzere dört bölümden oluşur (www.olympic.org).

Tekler yarışmaları kısa program ve serbest stil (free saatin) olmak üzere iki bölümden oluşur. Kısa program sıçrama kombinasyonları ve dönüşleri içeren sekiz unsurdan oluşur. Serbest stil de ise patenciler, seçtikleri müzikle uyumlu orijinal aranjmanlar sergilerler. Hakemler puanları çok fazla ya da az sıçramaya göre eksiltirler. Dengeli bir program çok önemlidir (Eski, 2010).

Çiftler yarışması da tekler gibi kısa program ve serbest stil olmak üzere iki bölümden oluşur. Çiftler tek bir kişi gibi performans sergilerken, baş üstü taşımalar, erkeğin eşini atma ve tutması gibi manevralar önemlidir. İyi bir performansın sergilenebilmesi uyum, güç ve erdem gerektirir (Eski, 2010).

Buz dansı balo dansına benzer. Amaç, müzikle beraber komplike adımları göstermektir. Patenciler taşımaları ve atlayışları sınırlayarak birbirleriyle kontak kurarlar. Buz dansı yarışmaları zorunlu, orijinal ve serbest danslar olmak üzere üç bölümden oluşur. Zorunlu dansta çiftler daha önceden karar verilmiş bir performans sergilerler. Orijinal dansta çiftler kendi müziklerini ve adımlarını seçebilse de seçilmiş

ritimler takip edilmelidir. Serbest dansta çiftler seçtikleri müziğe kendi yorumlarını ekleyerek dans ederler (Eski, 2010).

Patenlerin aşağı yukarı 3000 yıl önce İskandinavya'da geliştirildiğine inanılmaktadır. Hollanda'da paten kış aylarında kanallarda gezintinin bir türü olarak hizmet vermekte ve Hollandalılar hala dünyanın en gayretli, arzulu patencileri arasında yer almaktadır. Hollanda'nın sürat pateninin doğduğu yer olduğuna inanılmasına rağmen ilk paten yarışmasının 1676'da düzenlendiği düşünülmektedir. Yarışmalar kısa süre sonra Avrupa'nın kuzey bölümlerine yayılmış ancak ilk resmi sürat pateni yarışları 1863 Oslo Norveç'e kadar düzenlenememiştir. 1889'da Hollanda, Rusya, Amerika ve İngiltere'yi bir araya getirerek ilk Dünya Şampiyonasına ev sahipliği yapmıştır (www.olympic.org).

Sürat pateni, 1924 Chamonix Mont Blanc'daki 1. Olimpik Kış Sporları Oyunlarından itibaren olimpik programın bir parçası olmuştur. Sürat pateninde 1960 yılına kadar sadece erkekler katılırken, Squaw Valley Oyunlarında bayanlar da programa dahil edilmiştir (www.olympic.org).

Olimpiyat Oyunlarında sürat pateni on yarış disiplini içerir: Erkek ve bayanlarda 500 m, 1000 m ve 1500 m yarışları, 3000 m bayan, 10000 m erkek ile erkek ve bayanlar için takım takip yarışlarıdır (Eski, 2010).

Erkekler ve bayanlar 500 m yarışının iki kez kayılması dışında bütün yarışlar bir kez yapılır. Final sonucu iki yarışın toplam süresine bağlıdır. Her yarışta patenciler standart 400 m'de çiftler halinde saate karşı yarışır. Yarışmacılar pist çevresinde saatin ters yönünde kayarlar ve dereceleri saniyenin yüzde biri ile ölçülür (Eski, 2010).

Kısa pist sürat pateni, Avrupa'da başlamış daha sonra uluslararası bir spor olmuştur. Kısa pist sürat pateni ilk olarak 1992'de 16. Albertville Olimpik Kış Oyunlarında resmi programa dahil edilmiştir. Olimpiyat oyunlarında kısa pist sürat pateni sekiz yarışma içermektedir. Bu yarışmalarda erkekler ve bayanlar 500 m, 1000 m ve 1500 m'de yarışır. Ayrıca erkekler için 5000 m, bayanlar için ise 3000 m bayrak yarışmaları düzenlenmektedir (Eski, 2010).

Patenciler saate karşı değil, birbirlerine karşı yarışır. Bir yarışta dört yarışçı yarışır ve 1. ve 2. olanlar üst tura geçerler. Kazanmak, bir yarışçının rakibinin üzerindeki stratejik becerisine bağlıdır. Kısa pist sürat pateni, yarışmacıların rakiplerini kurnazlıkla yenmeye çalıştıkları bir eleme yarışıdır. Bitiş çizgisini ilk geçen kazandır ve zaman ikinci planda değerlendirilir (Eski, 2010).

Bireysel yarışlar otuz iki yarışmacıyla başlar. Eleme yarışmalarında sporcular dörderli toplu çıkış yaparlar. Saat yönünün tersine doğru kayan sporculardan varışı ilk geçen iki sporcu bir sonraki tura geçer. Bazen ikiden fazla yarışmacı da eleme yarışlarının sayısı ve diskalifiyelere göre diğer tura geçebilir. Erkek ve bayanlar kısa pist bayrak yarışı, yarı final ve finali içeren iki günlük bir yarıştır. Sekiz takım iki gruba ayrılır. Yarı finaldeki en iyi iki takım finalde yarışır (Eski, 2010).

2.9.7. Buz hokeyi

Hokey kelimesi Fransızca sopa anlamına gelen kelimedenden türemiştir. Buz hokeyinin başlangıcı net olarak bilinmemekte ancak; Kuzey Amerika'ya hokeyi İngilizlerin getirdiği kabul edilmektedir. İlk oyunu Kanada Nova Scotia'da görevli askerler oynamıştır (Eski, 2010).

Olimpik kış sporlarında bayanlar (bayanlar hokey 1998'de Nagano 'da programa dahil edilmiştir) sekiz takımlı turnuvada yarışırken, erkekler on iki takımlı turnuvada yarışır. Oyun oynanırken takımlar altıdan fazla oyuncuyu buzun üstünde tutamazlar. Genel olarak bu oyunculardan biri kaleci, ikisi savunma, ikisi kanat ve biri de orta saha oyuncusudur. Penaltı ya da oyun sırasında oyunculardan biri kalecinin yerine geçebilir. Normal oyun 20 dk'lık üç periyottan oluşur. 1. ve 2. periyottan sonra 15 dk'lık bir mola vardır. Takımlar her periyot saha değiştirir. Bir kazananın belirleneceği madalya maçında eşitlik olursa 5 dk'lık bir uzatma oynanır. Altın madalya maçında ise 15 dk'lık bir moladan sonra 20 dk'lık bir uzatma oynanır. Uzatmalarda da eşitlik bozulmazsa penaltı atışları sonucu kazanan belirlenir (Olimpiyat Dünyası, 2006).

2.10. Farkındalık

Farkına varma, bilişsel ve duyuşsal bir etkinliktir. Farkına varma işlemi meydana geldiğinde, bir takım yeni zihinsel şemalar meydana getirmiş oluruz. Yeni şema meydana getirmek, bilinç alanının genişlemesi anlamına gelir. Farkına varmayla, kendimiz, çevremiz ve evren ile ilgili bilinçlilik seviyemizde artış meydana gelir; bilinç alanımız genişler. Herhangi bir uyarıcıyı fark edebilmemiz için ilk olarak o uyarıcının, belirli bir eşiği aşabilecek güçte olması ve duyu organlarımıza ulaşması gereklidir. Ancak duyu organlarımıza ulaşan her şeyin farkına varamayız. Karşımızdaki yeni bir uyarıcıyı fark edebilmemiz için; yeni uyarıcıyı mevcut zihinsel şemalarla

bağdaştırmaya, tanımlamaya; yeni uyarıcı karşısında heyecan duymaya (duygusal yaşantı geçirmeye); yeni uyarıcı ile iletişime girme isteği duymaya ihtiyacımız vardır. Farkına varma bu üç unsurun toplamıdır (Dökmen, 2002).

Farkındalık, kişinin kendini tanıması anlamına gelmektedir. Farkındalık; yapmış olduğumuz birtakım şeyleri bize nasıl yapmış olduğumuzu gösterir. Yaşantı döngüsünün ya da kişi – çevre ilişkisinin oluşabilmesi için farkındalığın olması temel faktördür. Farkındalık kapasitesi, bize kendimizi ve çevremizi düzenleyebilmek için gerekli olan geribildirim sağlar. Bizim kişi – çevre etkileşimini etkili bir biçimde gerçekleştirmemiz; iki esas konuda geribildirim almamızı gerektirir. Bunlar; bize ne oldu ve bizim tutumlarımızın çevreye olan etkisi. Bu kaynaklardan yoksun olunması durumunda, etkili bir kişi – çevre ilişkisi gerçekleşmesi mümkün değildir. Bu kaynakların işe koşulması durumunda da, karşılaşılan problemlerle baş etme kapasitesi artacaktır. İnsanın gelişmesinde ve büyümesinde de, bu yetenek önemli bir role sahiptir (Akkoyun, 2005).

Farkındalık düzeyinde ki artma ile kendimize, çevremize ve evrene ilişkin bilinçlilik düzeyimizde artma olur. Genel olarak “fark etme, bir bilinçlilik durumudur”, “Bilinç, bir fark etme sürecidir ” şeklinde tanımlar yapılır. Yine dikkat kavramı da bilinci ve fark etmeyi tanımlamakta sıklıkla kullanılır. Bu döngünün dışında da farkındalık ile ilgili değişik tanımlar yapılmaktadır (Dökmen, 2002).

Farkındalık seviyesinin yükselmesi kişinin yaşamış olduğu durumlar karşısında reaksiyon sayısının çoğalması, başka bir söyleyişle ilişkilerde ve hayatında değişik yolları keşfetmesi anlamını taşımaktadır. Sağlıklı ilişkilerin sağlanması ve devamlılığı, yine karşılıklı olarak kişilerin fikir, duygu ve tutumlarının farkına varmalarıyla sağlanabilir (Dökmen, 2002).

Bazı insanlar kendilerini kolaylıkla ifade edebilirken, bazıları bunu yapmakta zorlanabilirler. Bu durum kendini tanıma ve tanıtmada insanlar arasında farklılıklar olduğunu gösterir. İnsanlar arasındaki farklılıkları gösterebilmek için “Johari Penceresi “(Kendini Tanıma Penceresi) Modeli ortaya konmuştur (Doğan, 2005).

Psikolojik danışma kapsamında bu modelden sıklıkla söz edilir. Bu model dört bölümden oluşur:

Açık pencere, kişinin hem kendisinin hem de çevresindeki diğer kişilerin fark ettiği özellikleri; kör pencere, kişinin fark etmediği fakat diğer kişilerin fark ettiği özellikleri; gizli pencere, kişinin fark ettiği fakat başkalarından sakladığı özellikleri; bilinmeyen pencere, kişinin kendi ve çevresi tarafından fark edilmeyen özelliklerini kapsar (Dökmen, 2002).

Gestalt ABC'si farkında olmaktır. Bu hiçbir zaman mekanik olarak gerçekleşebilecek bir şey değildir. Etkili bir farkındalık kendi farkındalığını doğal bir gözlem olarak yaşayabilmekle gerçekleşir. Etkili bir farkındalık, bazı unsurlar içermektedir (Akkoyun, 2005). Bu unsurlar;

- Farkındalık, bazen “akış” olarak tanımlanmaktadır. Buradaki akıştan kastedilen, süreklilik gösteren bir dizi olaydan haberdar olma şeklinde gerçekleşmesidir. Farkında olduğumuz her şeyi rapor etmesek de bu akışta belli bir düzen yoktur. Bazen duraklarız, bazen atlarız, bazen tereddütte kalırız.

- Farkındalık alanlarının her birine ilişkin farkındalıklarımız olmakla beraber, biz bunları eşit olarak yaşamayız. Algısal, bedensel ve hayal gücü alanlarından birinde veya ikisinde diğerine veya diğerlerine göre daha fazla zaman harcarız.

- Bizim farkında olduklarımız her zaman için şüana ilişkindir. Şüan, burada ve şimdi olan demektir. Hayal gücüne ilişkin bir farkındalık, içerik bakımından geleceğe ait olabilir.

- Farkındalık yaşantısı oldukça karmaşık bir yaşantıdır ve belli bir anda çok değişik unsurlar içermektedir. Çok değişik faktörler belleğimizde bir araya geldiğinde bizim için bir anlam taşıyacak hale gelmektedir. Aynı anda değişik sinyaller almaktayız. Bunun yanı sıra alınan bu sinyallerle birlikte bir karar almaktayız. Anlamlı bir bütün oluşturmak için hangilerini alacağımıza veya almayacağımıza ve hangilerini birleştirerek kullanacağımıza karar veririz. Zihinde gerçekleşen bu filtreleme ve karışım oluşturma işinin önemli bir kısmı genellikle farkında olmadan yapılmaktadır.

- Farkındalık -spot ışıklandırmasına- benzemektedir. Bu şu demektir: Belli bir anda kendimizin veya çevrenin farklı bir parçasını aydınlatabilmekteyiz. Bu düzenleme bizim kontrolümüz altındadır. Hangi anda neyin farkında olacağımıza biz karar vermekteyiz. Bir sahnede bir şeyi fark ederken bir diğerini fark etmiyorsak, bu bizim seçimimizdir.

- Farkındalığın belli bir andaki içeriği sınırlıdır. Aynı anda birden fazla şeyin farkında olma konusunda zorlanırsınız. Genellikle belli bir anda belli bir konuda “spot ışıklandırması” yaparsınız. Ancak belli bir andaki farkındalığımızı belli bir konuya veya noktaya yöneltsek bile bunun dışında kalan alan farkındalık potansiyelini sürdürebilir. Potansiyel farkındalık alanı, bizim seçim yapmamız halinde farkında olabileceğimiz alanın tümünü göstermektedir.

- Belli bir andaki farkındalıklarımız, bizim potansiyel farkındalıklarımızın yalnızca bir kısmıdır. Bir şeyin farkına varmayı tercih ettiğimizde, başka bir şeyin farkına varmaktan vazgeçmekteyiz.

Yaşantılarımızın yapılandırılması, şekil – zemin ilkesine göre gerçekleşmektedir. Şekil, bizim farkında olduğumuz şeydir. Potansiyel olarak farkında olabileceklerimiz ise zeminde yer almaktadır. Şuanda farkında olunan şeyle potansiyel olarak farkında olabileceklerimiz arasında değişken bir ilişki bulunmaktadır. Şuanda farkında olunan şey potansiyel olarak farkında olunabileceklerle her an yer değiştirebilir. Bu aynı zamanda şekil ile zeminin de yer değiştirmesidir (Akkoyun, 2005).

Bu ilişki, tüm farkındalıklarımız için söz konusudur. Aynı zamanda bizim dikkatimizin sınırlılığını da göstermektedir. Belli bir andaki farkındalık, organizmanın o an içinde bulunduğu duruma göre değişmektedir (Akkoyun, 2005).

Davranışlarımızı yönlendiren fikirlerimiz ve duygularımızla ilgili farkındalık seviyemizi yükseltmemiz mümkündür. Bu konu, Gestalt psikolojisinin yanı sıra bilişsel-davranışçı yaklaşım kapsamında, özellikle düşüncelerin incelenmesi ile etkili şekilde ele alınmaktadır (Akkoyun ve Dökmen, 2005, 2002).

2.10.1. Farkındalık türleri

Dökmen’e (2002) göre, yaşamın akışı içinde şimdi ve burada yer alan ve farkında olmayı gerekli kılan birçok alan bulunmaktadır. Her birey şimdi ve burada yer alan dört grupta toplanabilecek şeyleri fark etme kapasitesine sahiptir.

Kişi;

- Dış dünyanın; nesnelerin, olayların, canlıların farkına varabilir,
- Kendi iç dünyasının; fizyolojik tepkilerinin, duygularının düşüncelerinin, isteklerinin farkına varabilir,

- Diğer insanların (ötekilerin) iç dünyalarının farkına varabilir; yani empati kurabilir,
- Evrendeki bütünlüğün farkına varabilir.

Dış dünyanın farkındalığı: Çevremizdeki fiziksel uyarıcıları fark etmek, daha etkin şekilde var olmamızı sağlar. Öğrenebilmek ya da dış dünyaya uyum sağlamak adına, ilk olarak dış dünyayı keşfedebilmemiz gereklidir. Yeni imkanlara yönelmede, tehlikeli durumlardan korunmada öncelik fark etmektir (Dökmen, 2002).

Fakat fark etme seviyemizi sonsuza kadar yükseltmenin bize yararı yoktur. Gerektiğinden düşük veya yüksek farkındalık problem çıkartabilir. Orta seviyede farkındalık çoğunlukla yeterlidir. Mesela yüksek farkındalık durumunda organizma uyarıcı bombardımana uğrayabilir ve buda kişiye yararlı değildir. Bundan dolayı mevcut farkındalık seviyemizi biraz yükseltmek yeterlidir (Dökmen, 2002).

Çoğunlukla kendimiz ve çevremiz ile ilişkili olarak ilk başlarda fark ettiğimiz şeylerin sayısı azdır. Belirli egzersiz ve eğitimlerle farkındalık düzeyi artırılabilir. Bilhassa Gestalt psikolojisinde genel farkındalık seviyesini artırmayı hedefleyen gruplarla düzenledikleri seminerler Türkiye’de artık yaygın duruma başlamıştır. (Dökmen, 2002).

İç dünyanın farkındalığı: Kişinin kendi var oluş alanını fark etmesi, algılarını, fizyolojik tepkilerini, görünürdeki ve görünürün altındaki duygularını, düşüncelerini, isteklerini fark etmesi ile gerçekleşebilir. Görünürdeki (yüzeydeki) duyguların ve fikirlerin bir basamak altında, fark edildiğinde kişiyi şaşırtacak bir takım duygular ve düşünceler bulunabilir. Bu arzu ve ihtiyaçlar kişinin tutumlarını yönetir; tanışıldığında da bu arzu, istek, fikir ve ihtiyaçlar yönetilebilir (Dökmen, 2002).

Bireyin kendi isteğini yansıtmayan gerçekler, sağlıksız gerçeklerdir. Gerçekte ne hissettiğini, ne istediğini bilen bireyler sağlıklı seçimler yapabilirler, seçimlerinin sorumluluğunu üstlenebilir, bu şekilde mutlu olma ve çevrelerine yararlı olma olasılıkları yükselir (Dökmen, 2002).

Diğer İnsanların İç dünyalarının farkına varma / empati kurma: Başka bireylerin, bir başka söyleyişle “ötekilerin” iç dünyalarının farkındalığına -empati kurma- denebilir. Empatiye yönelik birçok tanım yapılmıştır. Kısaca empati, kişinin

kendisini karşısındakinin yerine koyması, karşısındakinin duygu ve düşüncelerini onun bakış açısıyla anlayarak geri bildirim yapmasıdır. Bundan dolayı empati kurduğumuzda karşımızda olan bireyin var oluş alanını (kendine ve dünyaya bakış tarzı) fark etmiş oluruz (Dökmen, 2002).

Evren'deki bütünlüğün farkına varma: Kişi, kendisini, diğer bireyleri, yakın ve uzak çevresindeki nesneleri, özetle kendisi de dahil bütün Evren'i bir bütünlük içinde algılayabilir. Evren'in ve onların bir parçası olan insanların tarihsel gelişim süreçlerini hatırlamak söz konusu bütünlüğü fark etmeyi kolaylaştırır (Dökmen, 2002).

Akkoyun (2005)'a göre farkındalık alanları üç grupta toplanmaktadır;

- **Algısal farkındalık:** Duyu organlarımızla aldığımız duyumlarla ilgili farkındalıktır. Gördüklerimiz, işittiklerimiz, kokladıklarımız, tattıklarımız ve dokunsal olarak hissettiklerimiz gibi (Akkoyun, 2005).

- **Bedensel farkındalık:** Herhangi bir anda bedenimizde ne olup bittiğini ve o andaki durumumuzu anlayabilmek için bedenimizde pek çok sayıda alıcı bulunmaktadır. Ayakta hissedilen kramp, midede bir yanma veya baş ağrısı gibi. Genellikle acı ve rahatsızlık olduğunda daha çabuk bir farkındalık oluşurken, rehavet ve gevşeme şeklinde olanlarla ilgili farkındalıklar daha geç oluşabilmektedir (Akkoyun, 2005)

- **Hayal gücüne ilişkin farkındalık:** Kafamızın içinde olup bitenler yani fikirlerimiz, hayallerimiz ve fantezilerimiz ile ilgili farkındalıktır (Akkoyun, 2005)

Gerçekte devamlı kafamızda geçmişini düşünmek ve hazmetmek, geleceği de kestirebilmek için devamlı işlemler yapmaktayız. Ancak ne var ki her zaman bunların ne olduğunun tam olarak farkında olamayız (Akkoyun, 2005)

Bilişsel farkındalık (metacognition) Türkiye'de alanyazına farklı ifadelerle kazandırılmıştır. Bilişsel farkındalık kavramını, Çakıroğlu (2007) "üst biliş", Senemoğlu (2002) "yürütücü biliş", Namlu (2004) "biliş ötesi", Doğanay ve Sarı (2007, 45) " yürütücü biliş, biliş ötesi, biliş bilgisi" olarak kullanmışlardır.

Costa (1984) bilişsel farkındalığı neleri bildiğimizi ve neleri bilmediğimizi bilme kabiliyeti; problem çözüm aşamasında zihni olarak yaptığımız işlem ve stratejilerin farkındalığı; düşünsel ürünlerimizin değerlendirilmesi ve üzerinde düşünülmesi

kaniliyeti olarak tanımlamaktadır. Çok temel düzeyde bilişsel farkındalık, kişinin kendi düşünmesinin farkında olması demektir (Doğanay ve Kara, 1995, 30).

Bilişsel farkındalık, esasta bilişsel farkındalık bilgisi ve bilişsel farkındalık yaşantılarını kapsamaktadır. Bilişsel farkındalık bilgisi farklı bilişsel hedefleri, kabiliyetleri ve yaşantıları olan kişilerin depoladığı ve kazandığı bilgileri içermektedir (Senemoğlu, 2002).

Eğitim aracılığı ile kazandırılacak özelliklerin bir kısmı, insanların kendilerine, diğer insanlara, nesnelere, öğrendiklerine, olaylara karşı ilgi, tavır, tutum, değer gibi nitelikleri kapsar. Bu tür özellikleri kapsayan alana duygusal (duyuşsal) alan denilmektedir. Eğitimin amacı yalnızca düşünmeyi gerçekleştirip geliştirmek değil, aynı zamanda insanların duygusal alanlarını da olgunlaştırıp geliştirmektir. Böylece insanlar hem daha dengeli gelişme fırsatı kazanırlar hem de bilişsel alanın gelişimine destek sağlanmış olur (Doğanay ve Sarı, 2007, 45).

Duygusal farkındalık; “bireyin kendisi ve diğerlerinin hislerini tanıma yeteneği” olarak tanımlanmaktadır. Duygusal bilgi, aşamalı bir biçimde ayrımlaşarak ve tekrar bütünleşerek duygusal farkındalığı meydana getirir. Duygusal farkındalık, duygusal yaşantı ve bu yaşantının yansımalarından farklı olarak o andaki duygu hakkında bilgi sahibi olmayı içermektedir (Kuzucu, 2008).

2.10.2. Beden eğitimi ve spor alanında farkındalık

Topluluklar, bireyin fiziksel gelişimiyle birlikte duygusal, zihni ve toplumsal gelişimini kapsayan spor eğitimlerini önemli bulmuşlardır. Temelde de spor eğitimi, bireyin fizik ve ruh yapısını geliştiren hareket unsurunun neredeyse bütün çeşidini ve tüm ilkelerini içine alan en uygun araç olup, genel eğitimin bir parçası durumundadır (Dolaşır, 2006).

Çocuk ve gençlerde dayanışma ve iş birliği duygusunu geliştirmek, onlarda kural bilinci oluşturmak, paylaşım, adalet, hoşgörü ve yardımseverlik gibi insani değerlerle birlikte sporun insan, çevre, doğa ve toplumsal olaylardaki etkisi ve işlevleri konularında bilinçlendirmek okul sporunun en önemli eğitim amaçları ve ilkeleri arasında yer almaktadır (Orhun, 1992).

Eğitim kavramında, beden eğitiminin ve spor eğitiminin amaçları sosyal, fiziksel, duyuşsal ve bilişsel gelişmeler gibi amaçlara yönelmiştir. Beden eğitiminin

amaçları bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanlar ile doğrudan veya dolaylı olarak ilişkili olmalıdır (Tamer ve Pulur, 2001, 58).

Bu nedenle beden eğitimi ve spor alanında farkındalık tanımı yapılırken eğitimin bireylere ayrılmaz bir bütün olarak kazandırmaya çalıştığı bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanlarda tanımlamaların yapılması gerekliliği görülmüş, önce beden eğitimi ve spor alanında genel farkındalık tanımı yapılarak farkındalık alanları üç grupta toplanmıştır (Eski,2010).

Beden eğitimi ve spor alanında farkındalık, bireyin bilişsel yeterlikleri, duyuşsal özellikleri, psikomotor becerileri ile ilgili farkına varma, fark etme, farkında olma, kendinden haberdar olma durumlarını ifade etmektedir. Birey tüm duyu organlarını kullanarak kendisi veya çevresi ile temasa geçerken neleri bildiğini, düşündüğünü, hissettiğini ayırt edebilir ve bunları istekleri ve ihtiyaçları doğrultusunda yaşantısının herhangi bir anında uygulayabilir. Beden eğitimi ve spor alanında farkındalık, bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanları içine alan geçmişten geleceğe uzanan fakat bireyin yaşantısının o anındaki seçiciliğini ifade ettiği bir süreçtir (Eski,2010).

Beden eğitimi ve spor alanında farkındalık ile ilgili (Eski, 2010) tarafından Kastamonu’da yaşayan lise öğrencilerinin kış sporları ile ilgili farkındalık düzeylerini değerlendiren bir araştırma yapılmıştır. Araştırmaya göre Ortaöğretim öğrencilerinin kış sporlarına yönelik farkındalık düzeylerinin değerlendirildiği bu çalışmada öğrencilerin kış sporlarına yönelik farkındalık düzeyleri üç alt boyutta incelenmiş; bilişsel farkındalıkları az düzeyde farkında ($X = 1,91$), duyuşsal farkındalıkları orta düzeyde farkında ($X = 3,29$), psikomotor farkındalıkları az düzeyde farkında ($X = 1,81$) olarak bulunmuştur. Bu üç alt boyuta bağlı olarak genel farkındalıklarının az düzeyde farkında ($X = 2,40$) olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bunun dışında azda olsa yurtiçinde yapılan çalışmaların üniversite öğrencilerinin olimpiyat konuları ile ilgili farkındalıklarına yöneldiği, yurtdışı çalışmalarda ise fiziksel aktivite esasları ve politikalarına ilişkin farkındalık, anti-doping farkındalığı, beden eğitimi öğretmenlerinin öğrencilerindeki astım ile ilgili farkındalıkları, oyun derslerindeki taktiksel farkındalık gibi konularda yapıldığı görülmektedir. Gerek yurtiçinde gerek yurt dışında ortaokul ve ilköğretim düzeyindeki öğrencilere yönelik farkındalık çalışmalarına rastlanmamıştır. Spor bilgisi ve kültürünün toplumun her

seviyesine yaygınlaştırılabilmesi için çalışmaların beden eğitimi ve spor alanında ki farklı konularda, eğitim kurumlarının her kademesinde ve yaş seviyelerinde yapılması gerekmektedir (Eski,2010).

Gençer ve Şahin (2006) 2005 yılında İzmir’de düzenlenen 23. Üniversite Oyunlarının sponsorlarına yönelik farkındalık düzeyinin belirlenmesi ile ilgili çalışma yapmıştır. Bu çalışma araştırmaya katılan bireylerin oyunların ana ve yardımcı sponsorlarını cinsiyet, yaş, eğitim, durumu, aylık gelir düzeyi, spor yapma durumu, oyunları yerinden izleme durumu ve oyunları medyadan izleme durumu değişkenlerine göre sponsor farkındalıklarını belirlemek amacı ile yapılmıştır. Sonuç olarak, araştırmaya katılan bireylerin üniversite olimpiyatları sponsorlarına yönelik farkındalık düzeylerinin; oyunları yerinden izleme durumu, oyunları medyadan takip etme durumu, spor yapma durumu, eğitim düzeyi, cinsiyet ve yaş grupları arasında anlamlı düzeyde farklılıklar gösterdiği belirtilmiştir.

Kılıç (2007) tarafından yapılan “Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Olimpiyatlar Hakkındaki Farkındalığı” isimli araştırmaya İstanbul ili Ümraniye, Kadıköy ve Üsküdar ilçelerinde görev yapan 240 beden eğitimi öğretmeni katılmıştır. Elde edilen araştırma sonuçlarına göre, öğrencilerin gelecekleri ile ilgili kararlar vermesinde ve onların yeteneklerini keşfedip yönlendirmesinde beden eğitimi öğretmenlerinin rolünün büyük olduğu, çocukların spora yönlendirilmesinde okullar için hazırlanan müfredat programlarının yeterli olmadığı, bu müfredat içerisinde olimpiyat ve olimpizm bilgisine yeterince yer verilmediği, okul kütüphanelerinde olimpiyat oyunları ile ilgili yeterince kaynak olmadığı belirtilmiştir. Araştırmada beden eğitimi öğretmenlerinin olimpiyatlar ve İstanbul’un olimpiyatlara adaylığı konusuna ilgilerinin ve duyarlılığının fazla olduğu, öğrencilerin ise bu konulara ilgi ve duyarlılıklarının az olduğu belirtilmiştir.

Özmutlu, Aksın ve Yıldırım (2009) tarafından “Olimpiyat Oyunları Farkındalık Düzeyi Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması ”yapılmıştır. Ankara ilinde bulunan Gazi Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi ve Ankara Üniversitesinde spor alanında yükseköğrenim gören birinci ve dördüncü sınıf öğrencileri arasında cinsiyet, üniversite, bölüm ve sınıf değişkenlerine göre olimpiyat oyunları farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı belirtilmiştir. Fakat cinsiyet değişkenine göre ortalama değerlere bakıldığında; kız öğrencilerin olimpiyat oyunları farkındalık düzeylerinin

erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Şebin (2009) tarafından yapılan “Erzurum Kış Sporları Turizmi ile İlgili Yöre Halkının Tutum ve Beklentileri “ile ilgili çalışmada öncelikle yöre halkının meslek, doğum yeri, cinsiyet, medeni durum, kış sporları yapma değişkenlerine göre kış sporları turizmi ile ilgili tutumlarının değerlendirilmesi yapılmıştır. Katılımcıların tutumları arasında meslek, doğum yeri, cinsiyet ve kış sporları yapanlar ile yapmayanlar değişkenlerine göre anlamlı fark bulunmuş, medeni durum değişkenine göre ise anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Daha sonra katılımcıların kış sporları turizmi ile ilgili beklentileri eğitim, cinsiyet, doğum yeri, meslek, kış sporları yapanlar ile yapmayanlar değişkenlerine göre değerlendirilmiş, tüm değişkenlerde anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Toplam tutum puanları ile toplam beklenti puanları arasında da anlamlı bir ilişki ortaya çıkmış, tutum puanları yükselirken beklenti puanlarının da yükseldiği görülmüştür.

Çoknaz, Atalay Noordegraaf, Güler ve Yoruç Çotuk (2010), Türkiye’de bulunan altı farklı bölgedeki on bir Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda öğrenim gören 726 öğrenci üzerinde —Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Olimpik Konulara Yönelik Farkındalıkları ve Olimpik Kavramlara İlişkin değerlendirmelerinin yer aldığı çalışmada yükseköğrenim kurumlarındaki öğrencilerin olimpik konulara yönelik farkındalıklarının ve olimpik kavramlar ile ilgili değerlendirmelerinin ne olduğunu belirlemeye çalışmışlardır. Araştırma; olimpiyat oyunları, tarih, kişi ve kurumlar, semboller, kavramlar ve olimpik idealler bölümlerinden oluşmaktadır. Öğrencilerin %77,8’inin olimpiyat oyunlarının dört yılda bir yapıldığını bilmesine rağmen, %69,7’sinin ilk kez ne zaman yapıldığını ve olimpik hareketin Dünya’daki temsilcisini %78’9, Türkiye’deki temsilcisini %71,1 oranında bilmedikleri ortaya çıkmıştır. Sembollerde, halkaların hem yazılı hem de görsel olarak birinci sırada ifadelendirildiği görülmüştür. Kavramlar için yapılan analizlerde olimpiyat kavramında spor, organizasyon; olimpizmde yönetim ve organizasyon, olimpiyat düşüncesi; olimpik harekette ise bedensel hareket ve olimpik düşünce temaları ön plana çıkmıştır. Sporda ideallerde fair play ve kazanmak temaları; fair play ile ilgili cevaplarda sporda saygı ve dostluk öne çıkmıştır. Araştırma sonucunda, beden eğitimi ve spor alanında öğrenim gören öğrencilerin olimpik konular ile ilgili farkındalıklarının yeterli düzeyde olmadığı görülmüştür.

2.11. Eğitim

Eğitim kavramı, kişinin gelişim ve öğrenmesine etkisi olan bütün etkileşimi içine almaktadır. Eğitim, toplumsallaşma kavramı ile eşanlamli olarak toplumun bilgi, inanç, değer yargısı ve kültürel değerlerini öğrenilmesi anlamına gelmektedir (Tan, Kayabaş ve Erdoğan, 2002, 1).

Dewey, eğitimi;yaşantıların tekrardan örgütlenmesi veya yenilenebilmesi olarak tanımlamış, bütün yaşantıların, daha önceki yaşantılara dayalı oluştuğunu ve kişide değişiklik oluşturduğu için de daha sonra edinilecek yaşantılara etkisi olacağını belirtmiştir(Büyükkaragöz ve Çivi, 1999, 27). Başka bir tanımlamaya göre de eğitim; bireyleri belirli amaçlara göre yetiştirme vetiresidir ve bu süreçten geçen bireyin kişiliği farklılaşır, bu farklılaşma da eğitim sürecinde kazanılmış olan bilgi, beceri ve davranışlarla gerçekleşir (Fidan, 1996).

Ertürk'e göre ise eğitim, “kişinin tutumlarında davranışlarında kendi yaşantısı vasıtasıyla kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme süreci” olarak tanımlanmaktadır (Ertürk, 1972).

Büyükkaragöz ve Çivi (1999, 27), eğitimin içeriğini aşağıdaki şekilde özetlemektedir;

- Eğitim bir süreçtir: Süreç, bir amaç için devamlı değişimleri içine alır. Bireyin almış olduğu eğitim ile devamlı olarak değişim göstermesi, yeterlilik göstermediği durumdan yeterli duruma gelmesini sağlamaktadır. Bu değişim, birbirini izleyen ve birbiri üzerine biriken öğrenme ve öğretmeler neticesinde gerçekleşir. Bireyin eğitimi doğduğu andan başlayarak ölünceye kadar devam eder (Büyükkaragöz ve Çivi 1999, 27)

- Eğitim sürecinde kişinin davranışlarının istenilen yönde değiştirilmesi amaçlanmaktadır: Davranış değişmesi, bireyin bir başka bireye, bir durum ya da olaya karşı gösterdiği davranışının, fikrinin, tepkisinin ve duygusunun değişik göstermesidir. Bireyin eğitim sürecinden geçirilmesi demek, davranışlarının değiştirilmesi demektir. Davranışlarda değişim gözlenmiyorsa eğitim de gerçekleşmemiş demektir (Büyükkaragöz ve Çivi 1999, 27)

- Davranışlardaki değişme, bilinçli gerçekleştirilmektedir: bilinçli kelimesiyle

önceden tasarlanmış olan davranış değişikliğinin, planlı olarak, rastlantılara bırakılmadan gerçekleştirileceği belirtilmektedir. Davranış değişikliğinin bilinçli olarak gerçekleştirilmesi daha çok okul eğitiminin bir özelliğidir (Büyükkaragöz ve Çivi 1999, 27)

- Eğitim sürecinde kişinin kendi yaşantıları temeldir: Eğitimde davranış değişikliği öğrencinin bizzat kendi yaşantıları ile gerçekleşebilir. Bunun için okulda öğrenci, direk olarak yaşantıların içine atılmalı, denemeli, yaşantılar arasındaki ilişkiyi kendisi keşfetmelidir. Öğrenci, konularla ilgili çalışmalarda bulunmalı, konuların gerektirdiği araç ve gereçleri hazır duruma getirmeli, deney, gezi – gözlem ve araştırmalar yapmalı, olabildiğince tüm duyu organlarını, zihnini ve bedenini çalıştırmalı, özetle yaparak ve yaşayarak öğrenmelidir (Büyükkaragöz ve Çivi 1999, 27)

Eğitim bir program uygulanarak gerçekleştirilir. Eğitim programı, öğrenene okulda ya da okul dışarısında çalışmalar yöntemiyle sağlanan öğrenme yaşantıları olarak tanımlanabilir. Eğitimde planlanmış faaliyetler büyük önem taşır. Öğrenenlere öğrenme yaşantılarını sağlamak eğitim programları aracılığıyla gerçekleşmektedir. Bundan dolayı öğrenme yaşantıları eğitim programının en önemli boyutu olmak durumundadır. Bir eğitim programında dört temel öge bulunur. Bunlar hedef (amaç), içerik, öğretme – öğrenme süreci ile değerlendirmedir (Demirel ve Kaya, 2007, 14).

Amaçlar, eğitim sürecine giren bireyin tutumlarında, dolayısıyla da kişiliğinde oluşması istenen farklılaşmaları belirler. Eğitilecek bireyin kazanması gerekli davranış ölçülerini ortaya koyar. Programın içeriğini amaçlar belirler. Dikey boyutta amaçlar uzak, genel ve özel amaçlar olarak belirlenir (Demirel ve Kaya, 2007, 14). Yatay boyutta ise üç alanda sınıflandırılmaktadır. Bunlar bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanlardır (Tan ve diğ., 2002, 77). İçerik, programda yer alan üniteler ve konulardır. Öğretme – öğrenme süreci öğrenmelerin öğretme yoluyla oluşturulduğu süreçtir. Değerlendirme ise birey davranışlarının nitelendirildikten sonra bir ölçüte göre değer yargısına varma işlemidir. Bu aşamada eğitim programlarının hedefe ne düzeyde ulaşmış olup ulaşmadığı kontrol edilerek değerlendirme yapılır (Demirel ve Kaya, 2007, 14).

2.11.1. Eğitimin amaçları

Çağdaş eğitimin amaçları, kişinin problemi ortadan kaldırabilme gücünü geliştirmesidir. Bu şekilde kişi yaşadığı problemleri çözüme kavuşturarak daha iyi yaşayabilecek ve bunu ilerleyen zamanlarda kullanabileceğine inanarak gelecekte ümitli olacaktır. Bu tür bir eğitim bireyi, hem şimdiki yaşayışına hem de geleceğe hazırlayacaktır. Eğitim, bireyi önceden belirlenmiş eğitim amaçlarına ulaşacak biçimde planlanır. Eğitimin bireyi şimdiki ve gelecek yaşamına hazırlayacak amaçları şunlar olmalıdır (Başaran, 1996):

- Eğitim, bireyin duygu, düşünce, ihtiyaç ve problemlerini türlü araçlarla anlatabilmesi için ona iletişim yeterliliği kazandırmalıdır.
- Eğitim, bireyin demokratik yaşayışın gerektirdiği şekilde toplumsallaşabilmesi, başka kişilerle pozitif ilişkiler kurabilmesi, ortaklaşa amaçlar için birlikte hareket edebilmesi için ona işbirliği yeterliliği kazandırmalıdır.
- Eğitim, bireyin problemleri ortadan kaldırabilmesi için gerekli olan bilgiyi toplayabilmesi, becerileri kazanabilmesi, problemlerine olumlu ve yapıcı bir tutumla mücadele edebilmesi için ona öğrenme ve araştırma yeterliliği kazandırmalıdır.
- Eğitim, bireyin kendi bedenine bakabilmesi, onu koruyabilmesi, çevre sağlığı için gerekenleri yapabilmesi, başkalarının sağlığını tehlikeye atmaması için ona sağlıklı yaşama yeterliliği kazandırmalıdır.
- Eğitim, bireyin kendine ve topluma hizmet edebilmesinde temel öge olan bir mesleği seçebilmesi, mesleği başarı ile yürütebilmesi, kazandığını tutumlu olarak kullanabilmesi, yurt zenginliğini kendi mesleği içinde değerlendirebilmesi için ona üretim ve tutumluluk yeterliliği kazandırmalıdır.

2.11.2. Eğitim amaçlarının sınıflandırılması

Eğitim amaçlarının sınıflandırılması ilk defa Bloom ve bir grup eğitimcinin yoğun çalışmaları sonucu ortaya konmuştur. Bloom ve arkadaşları 1949 yılından başlayarak, yoğun bir çalışma sonucu eğitim amaçlarını bilişsel, duyuşsal ve psikomotor olarak sınıflandırmış ve daha sonra bu alanları kendi içinde aşamalı olarak sınıflamışlar, günümüze kadar dünyanın birçok yerinde eğitim uygulamalarını etkilemişlerdir (Doğanay ve Sarı, 2007, 45).

Eğitimin hedefleri arasında yer alan niteliklerin bütün yönleriyle bir psikomotor beceri, bütün yönleriyle bir bilişsel yeterlik ya da bütün yönleriyle bir duyuşsal özellik olamayacağı açıktır. Ancak, aşamalı sınıflamada bu niteliklerden her birinin ya psikomotor, ya bilişsel ya da duyuşsal yönü daha belirgin veya baskındır (Özçelik, 2010) ve birbirinden ayrılmaz bir bütünlük içerisindedir.

Eğitimin amaçlarının sınıflandırması sadece Bloom tarafından yapılmamıştır. Literatürde birçok aşamalı sınıflama vardır. Spor eğitiminde program hedeflerinin belirlenmesinde bilişsel alanda Bloom ve diğerleri, duyuşsal alanda Krathwohl, Bloom ve Masia, psikomotor alanda Simpson, Jawett ve Mullan, Harrow, Sönmez'in sınıflamaları daha işlevseldir (Demirhan, 2006). Ancak, Bloom tarafından yapılan sınıflandırmanın temel özelliği; öğretimin sonunda öğrencide ne tür değişiklik meydana geleceği konusunda öğretmene yardımcı olması (Küçükahmet, 2006), birçok alana uyarlanabilir ve hedeflerin basamakları arasındaki ayırımın daha belirgin ve anlaşılır olmasıdır (Sönmez, 2001). Bu nedenle, bu çalışmanın geliştirilmesi aşamasında Bloom'un sınıflandırması temel alınmış, bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanlarla ilgili tanımlamalara yer verilmiştir.

2.11.2.1. Bilişsel alan

Eğitimin hedefleri arasında yer alan bilişsel alan; bilişsel yeterlikler, düşünme gerektiren etkinlikler ve süreçleri içeren bilme, anlama, uygulama, analiz etme, sentezleme ve değerlendirme adı verilen altı grupta toplanmaktadır (Varış ve Tavacıoğlu, 1996, 1999). Krathwohl ve arkadaşları 2001 yılında bilişsel alanın sınıflandırmasını yeniden yapmış ve iki boyutta oluşturmuştur. Birincisi bilgi boyutudur. Bu boyutta konu alanlarında, bilimsel yöntem sonucu oluşmuş temel bilgi kategorileri bulunmaktadır. Bu kategoriler; olgusal, kavramsal, işlemse bilgiler ve bilişsel farkındalıkla ilgili bilgilerden oluşmaktadır. İkinci boyut, birinci boyuttaki bilgi ya da içerikle ilgili zihinde neler yapılacağı ile ilgilidir. Bu boyuta bilişsel süreç boyutu adı verilmiştir (Doğanay ve Sarı, 2007, 45).

Bilişsel sözcüğü, akıl ve bilgi, bellek, akıl yürütme, anımsama, unutma, sorun çözme, kavramlar ve düşünce gibi zihinsel işlevleri tanımlar (Küçükkaragöz, 2002). Biliş, insan zihninin dünyayı ve çevresindeki olayları anlamaya yönelik yaptığı işlemlerin tümüdür. Biliş günlük konuşmalarda kullanılan “bilme” kelimesi ile ilgilidir. Biliş, psikolojide düşünme ve öğrenmeyi de içine alan geniş kapsamlı bir terimdir.

Dıştan alınan uyarıların algılanması, önceki bilgilerle karşılaştırılması, yeni bilgilerin oluşturulması, elde edilen bilgilerin belenmesi, hatırlanması ile zihinsel ürünlerin kalite ve mantık yönünden değerdendirilmesi biliş kapsamına giren zihinsel süreçlerle ilgili faaliyetlerdir (Fidan, 1996).

Bilişsel stratejiler, öğrencinin dikkatine, öğrenmesine, hatırlanmasına ve düşünmesine rehberlik eder. Bireyin kendini izleme, kendine rehberlik etme etkinlikleri daha çok bireyin entelektüel becerileri etkili olarak kazanmasına ve kullanmasına yardım eder. Bilişsel stratejilerin öğrenilmesi, bağımsız öğrenciler ve bağımsız düşünürler yetiştirmek açısından önem taşımaktadır (Senemoğlu, 2002).

2.11.2.2. Duyuşsal alan

Duyuşsal alan kapsamında yer alan insan özellikleri; ilgi, tutum, özgüven, herhangi bir şeyi sevmek, ulusal ölkölere bağılılık, fikirlere karşı hoşgörölü olma, çevreyi, araç ve gereci temiz tutma, zamanı etkili kullanma ve bu gibi çeşitli duygu ve davranış tarzlarını, eğilimleri kapsamaktadır. Okul öğrenmelerinde, duyuşsal özelliklerle ilgili öğrenmeler önemli yer tutmaktadır. Ancak, duyuşsal alan özelliklerinin gerek kazandırılması, gerekse ölçölmesinin çok zor olması nedeni ile üzerinde yeterince çalışılmamıştır. Bununla birlikte Bloom ve arkadaşları, bilişsel alan sınıflamasına benzer bir sınıflama oluşturmuşlardır (Senemoğlu, 2002).

Duyuş; değerk, tutum, duygu ya da eğilim, duyuşsal alan ise dikkat, cevaplama ya da değerkleme işlemlerinde duygulanmaya götüren etkinlikler ve süreçlerdir (Varış, 1996). Duyuşsal alanda; alma, tepkide bulunma, değerk verme, örgütleme ve niteleme düzeyleri bulunmaktadır (Ertürk, Tan ve diğ. Ve Sönmez, 1972, 2002, 2007). Bu düzeyler, kişinin hayatında geçirdiği yaşantıların ürünüdür. Duyuşsal alanla ilgili davranışlarda okul ile birlikte aile ve toplumun etkisi büyüktür (Sönmez, 2007).

2.11.2.3. Psikomotor alan

Psikomotor alandaki davranışlar insanın kas ve zihin koordinasyonu ile yaptığı beceriler ve onların temel öğeleri ile ilgilidir. Bu alandaki amaçların sınıflandırılması 1970'li yıllara kadar yeterince üzerinde çalışılmamıştır. Bu nedenle psikomotor becerilerin okul öğrenmelerindeki önemi son yıllara kadar ihmal edilmiştir. Bu alanla

ilgili literatürde, Simpson, Harrow ve Gallahue'nun sınıflamalarına sıklıkla rastlanmaktadır. Simpson psikomotor alanı yedi basamakta; algılama, kuruluş, kılavuz denetiminde yapma, mekanizm, karmaşık faaliyetler, uyarılma ve yaratma, Harrow altı basamakta; refleks hareketler, temel hareketler, algısal hareketler, fiziksel hareketler, nitelikli hareketler, tutarlı iletişim, yaratıcı hareketler, olarak sınıflandırmışlardır (Çöndü, 2004), Gallahue yedi basamakta; refleks hareketler dönemi, başlangıç evresi, ilk evre, olgunluk evresi, genel geçiş evresi, özel hareket becerileri evresi ve uzmanlaşma evresi olarak sınıflamışlardır (Demirhan, 2006).

Psikomotor alan, kas ve motor beceriler ile ilgilidir. Varış (1996), psikomotor alanı bilişsel ve duyuşsal alanlarından farklı olarak motor işlevler ve nöro – müsküler yeterlikler gerektiren etkinlik ve süreçler olarak ifade etmiştir. Küçükahmet (2006) psikomotor alanı kendi içinde dört basamağa ayırmaktadır. Bunlar sırasıyla; gözleme, taklit etme, pratik yapma ve yeni duruma uydurma düzeyleridir. Tan (2002) ise bu dört bölümü uyarılma, kılavuz denetiminde yapma, beceri haline getirme, duruma uydurma ve yaratma şeklinde tanımlamaktadır.

Psikomotor alanla ilgili hedeflerin sırasıyla uygulanması programın uygun bir biçimde bireyselleştirilmesini sağlar. Öğrencilerin fiziksel becerileri basitten karmaşığa doğru geliştirmesi psikomotor yeteneklerin aşamalı olarak başarılması anlamına gelir. Psikomotor alanla ilgili amaçlar; istem dışı refleks hareketler, temel beceriler, algısal yetenekler, fiziksel beceriler, beceri haline gelen hareketler ve yaratıcı ve tutarlı iletişim kurabilme başlıkları altında düzenlenir (Tamer ve Pulur, 2001, 58).

Birçok meslek alanı yanında spor etkinliklerinde de motor beceri ağırlık taşımaktadır. Motor beceriler, insanın performansında geniş bir yer kaplamaktadır. Okullardaki öğrenmelerde çoğu zaman motor beceriler, diğer öğrenmeler için temel oluşturmaktadır. Motor becerilerin düzgün, pürüzsüz istenilen nitelikte ve sürede yapılması, becerinin sık aralıklarla tekrarlanması ve otomatikleşmeyi gerektirir. Ayrıca motor beceriler, sadece kasları koordineli olarak kullanmayı değil, beceri ile ilgili sözel bilgiyi, strateji ve beceriyi yapmaktan hoşlanmayı gerektirir (Senemoğlu, 2002)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. YÖNTEM

Araştırmanın bu kısmında çalışma modeli, çalışmanın örneklemini, çalışmada kullanılan veri toplama aracı ve veri çözümleme yöntemleri hakkında açıklamalar yapılmıştır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada Erzurum’da yaşayan ortaokul 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin kış sporlarına yönelik farkındalık düzeylerinin değerlendirilmesi maksadıyla genel tarama modeli kullanılmıştır.

Genel tarama modelini Karasar (2005) birçok kişiden oluşmuş bir kâinatta, dünya hakkında bir çok bilgiye ulaşmak maksadıyla evrenin tamamı veya belirlenen yerden alınacak bir grup örnek ya da örneklem ile yapılan düzenlemelerdir şeklinde tanımlamaktadır.

3.2. Evren ve Örneklem/Araştırma Grubu

Çalışmanın evrenini 2016-2017 eğitim-öğretim yılında Erzurum’da yaşayan ortaokul 7. ve 8. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Erzurum İl Milli Eğitim Müdürlüğünden alınan bilgiler doğrultusunda il merkezinde 7. ve 8. Sınıflarda 13542 ortaokul öğrencisi öğrenim görmektedir.

Örneklem gurubu ise bu evren içerisinde ulaşılabilir tesadüfî örneklem yöntemiyle seçilen, farklı okulların 7. ve 8. sınıflarında öğrenim gören 1330 öğrenciden oluşmaktadır.

3.3. Veri Toplama Aracı ve Toplanması

Yapılan araştırmada, anketlerin toplanmasında nicel ve nitel yöntemler kullanılmış, araştırma yönteminin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Araştırmada “Kış

Sporları Farkındalık Ölçeği” ve "Kişisel bilgiler formu” kullanılmıştır. Bu amaçla, 2016-2017 eğitim-öğretim yılında Erzurum’da yaşayan ortaokul 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin kış sporlarına yönelik farkındalık düzeylerini belirlemek maksadıyla Eski (2010) tarafından geliştirilen "hiç", "az", "orta", "çok" ve "tam" olmak üzere 5 likert’li, 35 madde ve 3 alt boyuttan oluşan "Kış sporlarına yönelik farkındalık ölçeği" kullanılmıştır. Ölçekteki ilk alt boyut olan bilişsel boyut, bireyin beden eğitimi ve spor öğrenme alanlarında yer alan kavram, ilke, kural, taktik ve stratejik bilgileri edinme yolları, üzerinde işlemler ve genellemeler yapabilme gibi zihinsel süreçlerinin farkına varması ile ilgilidir ve 13 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin ikinci alt boyutu olan duyuşsal boyut, bireyin beden eğitimi ve spor alanları ile ilgili geçmiş yaşantılardan elde edilen tecrübeler neticesinde zihinde oluşan ilgi, istek, tutum, kaygı, tepki, endişe, korku gibi düşünce ve hislerinin farkına varması ile ilgilidir ve 13 maddeden oluşmaktadır. Üçüncü alt boyut olan psikomotor boyut, bilişsel ve duyuşsal farkındalığın bireyi daha somut davranışla, doğal ve sosyal çevrenin etkisi ile katılıma yöneltmesi, eyleme geçirmesi ile ilgilidir ve 9 maddeden oluşmaktadır.

Ölçek maddelerinde yer alan aralıkların eşit olduğu ($N - 1 / N = 4 / 5 = 0,80$) varsayımlarından hareketle seçeneklere ait sınırlar belirlenerek Tablo 1’de gösterilmiştir (Eski, 2010)

Tablo 3.1.
Ölçek Seçeneklerine İlişkin Sınırlılıklar

Cevap Kodları	Sınırlar	Seçenekler
1	1,00-1,80	Hiç farkında Değil
2	1,81-2,60	Az Düzeyde Farkında
3	2,61-3,40	Orta Düzeyde Farkında
4	3,41-4,20	Oldukça Farkında
5	4,21-5,00	Tamamen Farkında

Ölçek taslağı, maddelerin ölçek içindeki sıralaması cevaplama düzeneğinin oluşturulması ve ölçek yönergesinin yazılması ile hazır hale getirilmiştir (Eski, 2010)

Güvenirlilik aynı şeyin bağımsız ölçümleri arasındaki kararlılığıdır. Ölçülmek istenen belli bir şeyin, sürekli olarak aynı sonuçlara ulaştırmasıdır. Aynı süreçlerin izlenmesi ve aynı ölçütlerin kullanılması ile aynı sonuçların alınmasıdır. Ölçmenin tesadüfi hatalardan arınık olmasıdır. (Karasar,2012).

Ölçeğin alt boyutların güvenirliği için farklı modeller kullanılmakla beraber çalışmada Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısına bakılmıştır. Ölçeğin 400 öğrenciye uygulanması sonucu elde edilen Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı $\alpha=,908$ olarak bulunmuştur. Ayrıca, alt boyutlar için elde edilen alfa değerleri de Bilişsel Boyut için $\alpha=,887$, Duyuşsal Boyut için $\alpha=,927$, Psikomotor Boyut için $\alpha=,787$ olarak hesaplanmıştır (Eski 2010). Alfa katsayısına bağlı olarak ölçeğin güvenirliği alfa katsayısı (α) 0,60 ile 0,80 arasında ise ölçek oldukça güvenilir, 0,80 ile 1 arasında ise ölçek yüksek derecede güvenirliğe sahiptir (Kayış, 2009).

Ölçmede geçerlilik ölçülmek istenen şeyin ölçülebilmiş olma derecesidir; başka şeylerle karıştırılmadan ölçülebilesidir (Karasar, 2012). Bu çalışmada geliştirilen ölçeğin geçerliği için kapsam geçerliğine ve yapı geçerliğine bakılmıştır. Yapılan madde analizi ve faktör analizi sonuçlarında ölçeğin geçerliği sağlandığı incelenmiştir (Eski, 2010)

Araştırmacı alanında uzman kişilerden yardım alarak hazırlamış olduğu, kişisel bilgi formu ise ortaokul öğrencilerinin, cinsiyet, okul türü, sınıf düzeyi ailenin ortalama aylık geliri, aile yapısı, ailede spor yapma durumu, spor yapma durumu, yaptığı spor türü, spor yapma saati, TV’de spor programı seyretme durumu, haftalık TV’de spor programı seyretme saati durumunu belirlemeye yönelik olmaktadır.

Kış Sporlarına Yönelik Farkındalık düzeylerinin Değerlendirilmesi Ölçeği 2016-2017 eğitim-öğretim döneminde uygulanmıştır. Veriler,1 Şubat - 1 Nisan 2017 tarihleri arasında toplanmıştır.

3.4. Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Bu araştırmada elde edilen veriler, uzmanların yönlendirmesi ile uygun istatistiksel teknikler kullanılarak analizi yapılmıştır ve analiz edilen veriler, çizelgeler haline getirilerek açıklanmış ve yorumlanmıştır. Bu araştırmada, “Kış Sporları Farkındalık Ölçeğinden” edinilen veriler SPSS 22 programı kullanılarak analiz edilmiştir.

Kişisel özellikler açıklanırken, frekans ve yüzdelik kullanılmış ve yorumlanmıştır. Kış sporlarına yönelik farkındalık özelliklerinin alt boyutlarını açıklarken aritmetik ortalama $\bar{X}$, standart sapma (S), en yüksek ve en düşük değerler kullanıldı. Araştırmaya katılan ortaokul 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin demografik özellikleri ve spor yapma durumlarına ait frekans dağılımları belirlenmiştir. Çalışmada, kış sporları farkındalık düzeyi iki bağımsız değişkenler arasındaki ilişkiyi belirlemek için yapılan İndipendent-Samples T testi ve ikiden fazla bağımsız değişkenler ile kış sporları farkındalık düzeyi arasındaki ilişkiyi belirlemek için yapılan One-Way ANOVA varyans analizi testi kullanılmıştır

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR

Bu kısımda araştırma sonucunda ulaşılan bulgular ve bulgulara ilişkin yorumlar yer almaktadır. İncelemeye katılan ortaokul 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin demografik özellikleri ve spor yapma durumlarına ait frekans dağılımları sunulmaktadır. Araştırmada, kış sporları farkındalık düzeyi iki bağımsız değişkenler arasındaki ilişkiyi belirlemek için yapılan İndipendent-Samples T testi ve ikiden fazla bağımsız değişkenler ile kış sporları farkındalık düzeyi arasındaki ilişkiyi belirlemek için yapılan One-Way ANOVA varyans analizi testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 4.1.

Araştırmaya Katılan Örnek Bireylerin Cinsiyet Dağılımı

Cinsiyet	Sayı (N)	Yüzde (%)	Toplam Yüzde (%)
Kız	636	47,8	47,8
Erkek	694	52,2	100,0
Toplam	1330	100,0	

Araştırma 636 kız ve 694 erkek öğrenci olmak üzere toplam 1330 örnek birey üzerinde yapılmıştır.

Tablo 4.2.

Araştırmaya Katılan Örnek Bireylerin Öğrenim Görmekte Oldukları Okul Türü Dağılımı

Okul türü	Sayı (N)	Yüzde (%)	Toplam Yüzde (%)
Genel Ortaokul	669	50,3	50,3
İmam Hatip Ortaokulu	383	28,8	79,1
Özel Ortaokul	278	20,9	100,0
Toplam	1330	100,0	

Araştırma 669 genel ortaokul, 383 İmam Hatip Ortaokulu ve 278 Özel Ortaokul öğrencisi üzerinde yapılmıştır.

Tablo 4.3.

Araştırmaya Katılan Örnek Bireylerin Öğrenim Görmekte Oldukları Sınıf Düzeyleri Dağılımı

Sınıf	Sayı (N)	Yüzde (%)	Toplam Yüzde (%)
7.Sınıf	660	49,6	49,6
8.Sınıf	670	50,4	100,0
Toplam	1330	100,0	

Araştırmaya 7. sınıf öğrencilerinden 660 ve 8. Sınıf öğrencilerinden 670 öğrenci katıldığı gözlemlenmiştir.

Tablo 4.4.

Araştırmaya Katılan Örnek Bireylerin Ailelerinin Aylık Gelir Düzeyleri Dağılımı

Gelir Düzeyi	Sayı (N)	Yüzde (%)	Toplam Yüzde (%)
1350 TL ve Altı	192	14,4	14,4
1351-2000 TL	205	15,4	29,8
2001-3000 TL	332	25,0	54,8
3001-4000 TL	276	20,8	75,6
4001 TL ve üzeri	325	24,4	100,0
Toplam	1330	100,0	

Araştırmaya katılan bireylerin aile gelir düzeyleri incelendiğinde, 1350 TL ve altı 192 kişi, 1351-2000 TL arası 205 kişi, 2001-3000 TL arası 332 kişi, 3001-4000 TL arası 276 kişi, 4001 TL ve üzeri 325 kişi olduğu gözlenmektedir.

Tablo 4.5.

Araştırmaya Katılan Örnek Bireylerin Aile Yapıları Dağılımı

Aile Yapısı	Sayı (N)	Yüzde (%)	Toplam Yüzde (%)
Geniş aile	256	19,2	19,2
Çekirdek aile	1074	80,8	100,0
Toplam	1330	100,0	

Araştırmaya katılan 1074 öğrencinin çekirdek aile türüne, 256 öğrencinin ise geniş aile türüne sahip oldukları gözlemlenmiştir.

Tablo 4.6.

Araştırmaya Katılan Örnek Bireylerin Ailelerinin Spor Yapma Durumları Dağılımı

Ailenizde Spor Yapan var mı?	Sayı (N)	Yüzde (%)	Toplam Yüzde (%)
Evet	730	54,9	54,9
Hayır	600	45,1	100,0
Toplam	1330	100,0	

Araştırmaya katılan bireylere ailesinde spor yapan var mı diye sorulduğunda 730 evet, 600 hayır cevabı verildiği gözlemlenmiştir.

Tablo 4.7.

Araştırmaya Katılan Örnek Bireylerin Spor Yapma Durumları Dağılımı

Spor Yapıyor musunuz?	Sayı (N)	Yüzde (%)	Toplam Yüzde (%)
Evet	768	57,7	57,7
Hayır	562	42,3	100,0
Toplam	1330	100,0	

Araştırmaya katılan örneklem grubundan 768 bireyin spor yaptığı 562 bireyin ise spor yapmadığı gözlemlenmiştir.

Tablo 4.8.

Araştırmaya Katılan Örnek Bireylerin Yapmakta Oldukları Spor Türü Dağılımı

Spor Türü	Sayı (N)	Yüzde (%)	Toplam Yüzde (%)
Bireysel Sporlar	297	22,3	38,7
Takım Sporları	424	31,9	93,9
Bireysel ve Takım Sporu	47	3,5	100,0
Toplam	768	57,7	

Araştırmaya katılan spor yapan bireylerden takım sporu yapan 424, bireysel spor yapan 297, her ikisini de yapan 47 öğrenci olduğu gözlemlenmiştir.

Tablo 4.9.

Araştırmaya Katılan Örnek Bireylerin Haftalık Spor Yapma Süreleri Dağılımı

Haftada Kaç Saat Spor Yapıyorsunuz	Sayı (N)	Yüzde (%)	Toplam Yüzde (%)
3 saat ve altı	525	39,4	68,3
4-7 saat arası	139	10,5	86,4
8 saat ve üzeri	104	7,8	100,0
Toplam	768	57,7	

Araştırmaya katılan spor yapan bireylerden haftalık spor yapma saatleri 3 saat ve altı olanlar 525, 4-7 saat arası olanlar 139, 8 saat ve üzeri olanların ise 104 öğrenciden oluştuğu gözlemlenmiştir.

Tablo 4.10.

Araştırmaya Katılan Örnek Bireylerin TV’de Spor Programı Seyretme Durumları Dağılımı

TV’de Spor Programı Seyrediyor musunuz?	Sayı (N)	Yüzde (%)	Toplam Yüzde (%)
Evet	980	73,7	73,7
Hayır	350	26,3	100,0
Toplam	1330	100,0	

Araştırmaya katılan bireylerden TV’de spor programı seyreden 980, seyretmeyen ise 350 öğrenci olduğu gözlemlenmiştir

Tablo 4.11.

Araştırmaya Katılan Örnek Bireylerin Haftalık TV’de Spor Programı Seyretme Süreleri Dağılımı

Haftada Kaç Saat TV’de Spor Programı Seyredersiniz	Sayı (N)	Yüzde (%)	Toplam Yüzde (%)
3 saat ve altı	498	37,4	50,8
4-7 saat arası	200	15,0	71,2
8 saat ve üzeri	282	21,2	100,0
Toplam	980	73,7	

Araştırmaya katılan bireylerden TV’de spor programı seyreden 980 öğrenciden 498 öğrencinin haftada 3 saat ve altı, 282 öğrencinin 8 saat ve üzeri, 200 öğrencinin ise 4-7 saat arası TV’de spor programı seyrettiği gözlemlenmiştir.

Tablo 4.12.
Alt boyutlara ilişkin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Alt Boyutlar	N	X	Farkındalık Düzeyi	Ss.
Bilişsel Boyut	1330	2,92	Orta Düzey Farkında	,89575
Duyuşsal Boyut	1330	3.76	Oldukça farkında	,96554
Psikomotor Boyut	1330	2.46	Az Düzeyde Farkında	,95810
Farkındalık Düzeyi	1330	3.05	Orta Düzey Farkında	,76565

Tablo 12'ye göre ortaokul (7. ve 8. Sınıf) öğrencilerinin kış sporlarına yönelik farkındalık düzeylerinin aritmetik ortalama değerleri; bilişsel farkındalık düzeyi için $X=2,92$ (Orta düzey Farkında), Duyuşsal farkındalık düzeyi için $X=3,76$ (Oldukça Farkında), psikomotor farkındalık düzeyi için $X=2,46$ (Az Düzeyde Farkında), genel farkındalık düzeyleri için ise $X=3,05$ (Orta Düzeyde Farkında) olarak bulunmuştur.

Tablo 4.13.
Kız ve Erkek Öğrencilerin Kış Sporları Farkındalık Düzeyi Ölçeği Alt Boyutları İle İlgili Elde Edilen Bulgular

Alt Boyutlar	Cinsiyetiniz	N	X	Ss.	t	P
Bilişsel Boyut	Kız	636	2,8494	,88604	-3,045	,457
	Erkek	694	2,9987	,89928	-3,047	
Duyuşsal Boyut	Kız	636	3,8036	,94550	1,399	,227
	Erkek	694	3,7294	,98289	1,402	
Psikomotor Boyut	Kız	636	2,3602	,89903	-3,840	,007*
	Erkek	694	2,5612	1,00023	-3,858	
Farkındalık Düzeyi	Kız	636	3,0044	,74046	-2,192	,524
	Erkek	694	3,0964	,78598	-2,198	

Tablo 13 incelendiğinde, kız ve erkek öğrencilerin kış sporları farkındalık düzeyi ölçeği alt boyutlarından aldıkları puanların ortalamaları arasında, $p:0,05$ düzeyinde psikomotor alt boyutunda anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Erkek öğrencilerin puan ortalamalarının kız öğrencilerin puan ortalamalarından yüksek olduğu gözlemlenmiştir.

Kız ve erkek öğrencilerin kış sporları farkındalık düzeyi ölçeği alt boyutlarından bilişsel ve duyuşsal alt boyutlarında puanların ortalamaları arasında, $p:0,05$ düzeyine göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

Tablo 4.14.

7. Sınıf ve 8. Sınıfta Öğrenim Gören Öğrencilerin Kış Sporları Farkındalık düzeyi ölçeği alt boyutları İle İlgili Elde Edilen Bulgular

Alt Boyutlar	Sınıf Düzeyi	N	X	Ss.	t	P
Bilişsel Boyut	7.Sınıf	660	2,9817	,88626	2,202	,956
	8.Sınıf	670	2,8737	,90246	2,202	
Duyuşsal Boyut	7.Sınıf	660	3,8152	,92560	1,886	,023*
	8.Sınıf	670	3,7154	1,00156	1,887	
Psikomotor Boyut	7.Sınıf	660	2,4882	,95579	,874	,780
	8.Sınıf	670	2,4423	,96054	,874	
Farkındalık Düzeyi	7.Sınıf	660	3,0950	,74519	2,016	,731
	8.Sınıf	670	3,0105	,78357	2,017	

Tablo 14’de 7. Sınıf ve 8. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin kış sporları farkındalık düzeyi ölçeği alt boyutlarından aldıkları puanların ortalamaları arasındaki ilişki $p:0,05$ düzeyine göre incelendiğinde, duyuşsal alt boyutunda anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. 7. Sınıfta öğrenim gören öğrencilerin duyuşsal boyuttaki puan ortalamalarının 8. sınıf öğrencilerin puan ortalamalarından yüksek olduğu gözlemlenmiştir.

7. ve 8. Sınıfta öğrenim gören öğrencilerin kış sporları farkındalık düzeyi ölçeği alt boyutlarından bilişsel ve psikomotor alt boyutlarında puanların ortalamaları arasında, $p:0,05$ düzeyine göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

Tablo 4.15.

Farklı Aile Yapısının da Olan Öğrencilerin Kış Sporları Farkındalık düzeyi ölçeği alt boyutların İle İlgili Ulaşılan Bulgular

Alt Boyutlar	Aile Yapısı	N	X	Ss.	t	P
Bilişsel Boyut	Geniş aile	256	2,8666	,85612	-1,207	,140
	Çekirdek aile	1074	2,9418	,90473	-1,249	
Duyuşsal Boyut	Geniş aile	256	3,6160	,98288	-2,753	,007*
	Çekirdek aile	1074	3,8004	,95842	-2,710	
Psikomotor Boyut	Geniş aile	256	2,4653	,91521	,004	,107
	Çekirdek aile	1074	2,4650	,96845	,004	
Farkındalık Düzeyi	Geniş aile	256	2,9826	,73904	-1,624	,290
	Çekirdek aile	1074	3,0691	,77125	-1,668	

Tablo 15'e göre farklı aile yapısının da olan öğrencilerin kış sporları farkındalık düzeyi ölçeği alt boyutlarından aldıkları puanların ortalamaları arasında $p:0,05$ düzeyine göre duyuşsal alt boyutta anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Çekirdek aile yapısı türünde olan öğrencilerin puan ortalamaları geniş aile yapısı türünde olan öğrencilerin puan ortalamalarından yüksek olduğu görülmüştür.

Çekirdek ve geniş aile türünde olan öğrencilerin kış sporları farkındalık düzeyi ölçeği alt boyutlarından bilişsel ve psikomotor alt boyutlarında puanların ortalamaları arasında, $p:0,05$ düzeyine göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

Tablo 4.16.

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Ailelerinin Spor Yapma Durumları ile Kış Sporları Farkındalık düzeyi ölçeği alt boyutları İle İlgili Elde Edilen Bulgular

Alt Boyutlar	Ailenizde Spor Yapan var mı?	N	X	Ss.	t	P
Bilişsel Boyut	Evet	730	3,1371	,90441	9,749	,003*
	Hayır	600	2,6721	,81599	9,847	
Duyuşsal Boyut	Evet	730	3,8944	,91740	5,454	,010*
	Hayır	600	3,6073	,99941	5,409	
Psikomotor Boyut	Evet	730	2,5957	,94651	5,547	,931
	Hayır	600	2,3061	,94881	5,546	
Farkındalık Düzeyi	Evet	730	3,2091	,75384	8,446	,367
	Hayır	600	2,8618	,73670	8,465	

Tablo 16'e göre araştırmaya katılan öğrencilerin ailelerinin spor yapma durumları ile kış sporları farkındalık düzeyi ölçeği alt boyutlarından aldıkları puanların ortalamaları arasında $p:0,05$ düzeyine göre bilişsel ve duyuşsal alt boyutta anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Bilişsel alt boyutta ailesinde spor yapan öğrencilerin puan ortalamaları, ailesinde spor yapan olmayan öğrencilerin puan ortalamalarından yüksek olduğu, duyuşsal alt boyutta ise ailesinde spor yapanların puan ortalamaları, ailesinde spor yapan olmayanların puan ortalamalarından yüksek olduğu görülmüştür.

Ailede spor yapma durumu öğrencilerin kış sporları farkındalık düzeyi ölçeği alt boyutlarından psikomotor alt boyutunda puanların ortalamaları arasında, $p:0,05$ düzeyine göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

Tablo 4.17.

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Spor Yapma Durumları ile Kış Sporları Farkındalık düzeyi ölçeği alt boyutları İle İlgili Elde Edilen Bulgular

Alt Boyutlar	Spor Yapıyor musunuz?	N	X	Ss.	t	P
Bilişsel Boyut	Evet	768	3,1461	,86933	10,864	,000*
	Hayır	562	2,6283	,84404	10,914	
Duyuşsal Boyut	Evet	768	3,9248	,87036	7,193	,000*
	Hayır	562	3,5464	1,04404	6,995	
Psikomotor Boyut	Evet	768	2,6480	,92076	8,347	,473
	Hayır	562	2,2151	,95242	8,304	
Farkındalık Düzeyi	Evet	768	3,2396	,72047	10,875	,310
	Hayır	562	2,7966	,75200	10,803	

Tablo 17'ya göre araştırmaya katılan öğrencilerin spor yapma durumları ile KSFDÖ'den aldıkları puan ortalamaları arasında $p:0,05$ düzeyine göre bilişsel ve duyuşsal alt boyutta anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Spor yapan bireylerin puan ortalamalarının, spor yapmayan bireylerin puan ortalamalarından yüksek olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin spor yapma durumları KSFDÖ alt boyutlarından bilişsel ve psikomotor alt boyutta puanların ortalamaları arasında $p:0,05$ düzeyine göre anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir.

Tablo 4.18.

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin TV'de Spor Programı İzleme Durumları ile Kış Sporları Farkındalık düzeyi ölçeği alt boyutları İle İlgili Ulaşılan Sonuçlar

Alt Boyutlar	TV'de Spor Programı İzlemisiniz?	N	X	Ss.	T	P
Bilişsel Boyut	Evet	768	3,1461	,86933	6,725	,000*
	Hayır	562	2,6283	,84404	6,955	
Duyuşsal Boyut	Evet	768	3,9248	,87036	5,683	,001*
	Hayır	562	3,5464	1,04404	5,367	
Psikomotor Boyut	Evet	768	2,6480	,92076	4,031	,665
	Hayır	562	2,2151	,95242	4,051	
Farkındalık Düzeyi	Evet	768	3,2396	,72047	6,722	,713
	Hayır	562	2,7966	,75200	6,735	

Tablo 18'ya göre araştırmaya katılan öğrencilerin TV'de spor programı izleme durumları ile kış sporları farkındalık düzeyi ölçeği alt boyutlarından aldıkları puanların ortalamaları arasında $p:0,05$ düzeyine göre bilişsel ve duyuşsal alt boyutta anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. TV'de spor programı seyreden öğrencilerin puan ortalamalarının, spor programı seyretmeyen öğrencilerin puan ortalamalarından yüksek olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin TV'de spor programı seyretme durumları kış sporları farkındalık düzeyi ölçeği alt boyutlarından bilişsel ve psikomotor alt boyutta puanların ortalamaları arasında $p:0,05$ düzeyine göre anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir.

Tablo 4.19.

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Okul Türü ile Kış Sporları Farkındalık düzeyi ölçeği alt boyutlarından Aldıkları Puanların Standart Sapmaları ve Ortalamaları

Alt Boyutlar	Okul Türü	N	X	Ss.	F	P	Fark
Bilişsel Boyut	Genel Ortaokul	669	2,9778	,92151	14,338	,000*	2<1,3
	İmam Hatip	383	2,7313	,80192			
	Özel Ortaokul	278	3,0758	,91298			
	Toplam	1330	2,9273	,89575			
Duyuşsal Boyut	Genel Ortaokul	669	3,8441	,93297	19,008	,000*	2<1,3
	İmam Hatip	383	3,5156	1,00610			
	Özel Ortaokul	278	3,9178	,92372			
	Toplam	1330	3,7649	,96554			
Psikomotor Boyut	Genel Ortaokul	669	2,5590	,95429	7,768	,000*	1>2,3
	İmam Hatip	383	2,4195	,97828			
	Özel Ortaokul	278	2,3018	,91504			
	Toplam	1330	2,4651	,95810			
Farkındalık Düzeyi	Genel Ortaokul	669	3,1270	,76619	12,640	,000*	2<1,3
	İmam Hatip	383	2,8888	,72562			
	Özel Ortaokul	278	3,0985	,78624			
	Toplam	1330	3,0524	,76565			

Tablo 19 incelendiğinde, farklı ortaokullarda öğrenim gören öğrencilerin kış sporları farkındalık düzeyi ölçeği alt boyutlarından aldıkları puanların ortalamaları arasında, p:0,05 düzeyine göre her alt boyutta anlamlı farklılık olduğu gözlemlenmiştir.

Farklı okul türünde öğrenim gören öğrencilerin kış sporları farkındalık düzeyi ölçeği alt boyutlarından bilişsel ve duyuşsal alt boyutlarında imam hatip ortaokul türünde öğrenim gören öğrencilerin puan ortalamaları, genel ve özel ortaokullarda öğrenim gören öğrencilerin puan ortalamalarından düşük olduğu görülmüştür. Psikomotor alt boyutta ise genel ortaokul türünde öğrenim gören öğrencilerin puan ortalamalarının özel ve imam hatip ortaokulu öğrencilerinin puan ortalamalarından yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 4.20.

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Yapmakta Oldukları Spor Türü ile Kış Sporları Farkındalık düzeyi ölçeği alt boyutlarından Aldıkları Puanların Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Alt Boyutlar	Spor Türü	N	X	Ss.	F	P	Fark
Bilişsel Boyut	Bireysel	297	3,2668	,93916	9,198	,000*	2<1,3
	Takım	424	3,0348	,79115			
	Bireysel ve Takım	47	3,4354	,87930			
	Toplam	768	3,1490	,86577			
Duyuşsal Boyut	Bireysel	297	3,9902	,88673	3,080	,120	-----
	Takım	424	3,8607	,86194			
	Bireysel ve Takım	47	4,1113	,80643			
	Toplam	768	3,9261	,87077			
Psikomotor Boyut	Bireysel	297	2,8208	,92356	9,033	,000*	1>2
	Takım	424	2,5286	,89969			
	Bireysel ve Takım	47	2,6572	,89576			
	Toplam	768	2,6495	,91823			
Farkındalık Düzeyi	Bireysel	297	3,3592	,75945	9,477	,000*	2<1,3
	Takım	424	3,1414	,67710			
	Bireysel ve Takım	47	3,4013	,68497			
	Toplam	768	3,2415	,71836			

Tablo 20 incelendiğinde, araştırmaya katılan ve spor yapan öğrencilerin yapmakta oldukları spor türü ile kış sporları farkındalık düzeyi ölçeği alt boyutlarından aldıkları puanların ortalamaları arasında, $p:0,05$ düzeyine göre bilişsel ve psikomotor alt düzeyde anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Bilişsel alt boyutta takım sporu yapan bireylerin ortalama puanlarının bireysel ve hem bireysel hem de takım sporu yapan bireylerin ortalamalarından küçük olduğu, psikomotor alt boyutta ise bireysel spor yapan bireylerin puan ortalamalarının takım sporu yapan bireylerin puan ortalamalarından büyük olduğu gözlemlenmiştir.

Öğrencilerin yapmakta oldukları spor türü ile kış sporları farkındalık düzeyi ölçeği alt boyutlarından duyuşsal alt boyutunda puanların ortalamaları arasında $p:0,05$ düzeyine göre anlamlı bir farklılık olmadığı gözlemlenmiştir.

Tablo 4.21.

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Haftalık Spor Yapma Süreleri ile Kış Sporları Farkındalık düzeyi ölçeği alt boyutlarından Aldıkları Puanların Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Alt Boyutlar	Haftalık Spor Yapma Süresi	N	X	Ss.	F	P	Fark
Bilişsel Boyut	3 saat ve altı	524	3,0286	,82819	19,380	,000*	1<2,3
	4-8 saat arası	139	3,3005	,87598			
	8 saat ve üzeri	104	3,5533	,89733			
	Toplam	767	3,1490	,86665			
Duyuşsal Boyut	3 saat ve altı	524	3,8325	,88495	10,169	,000*	1<2,3
	4-8 saat arası	139	4,1068	,79729			
	8 saat ve üzeri	104	4,1649	,81524			
	Toplam	767	3,9273	,87077			
Psikomotor Boyut	3 saat ve altı	524	2,5573	,91758	10,947	,000*	3>1,2
	4-8 saat arası	139	2,7234	,79071			
	8 saat ve üzeri	104	3,0000	,99115			
	Toplam	767	2,6474	,91820			
Farkındalık Düzeyi	3 saat ve altı	524	3,1395	,70627	19,692	,000*	1<2,3
	4-8 saat arası	139	3,3769	,65896			
	8 saat ve üzeri	104	3,5727	,73616			
	Toplam	767	3,2412	,71904			

Tablo 21’de araştırmaya katılan ve spor yapan öğrencilerden haftalık spor yapma süreleri ile kış sporları farkındalık düzeyi ölçeği alt boyutlarından aldıkları puanların ortalamaları arasında, $p:0,05$ düzeyine göre her alt boyutta anlamlı farklılık olduğu gözlemlenmiştir

Duyuşsal ve psikomotor alt boyutlarda birinci değişkenin puan ortalamasının iki ve üçüncü değişkenlerden düşük olduğu, psikomotor alt boyutta ise üçüncü değişkenin puan ortalamasının bir ve ikinci değişkenden büyük olduğu gözlemlenmiştir.

Tablo 4.22.

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Haftalık Spor Programı İzleme Süreleri ile Kış Sporları Farkındalık düzeyi ölçeği alt boyutlarından Aldıkları Puanların Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Alt Boyutlar	Haftalık Spor Programı İzleme Süresi	N	X	Ss.	F	P	Fark
Bilişsel Boyut	3 saat ve altı	498	2,9503	,90525	3,479	,067	-----
	4-7 saat arası	200	3,1038	,91722			
	8 saat ve üzeri	282	3,0990	,85891			
	Toplam	980	3,0244	,89692			
Duyuşsal Boyut	3 ve altı	498	3,7590	,91777	6,196	,002*	1<3
	4-7 saat arası	200	3,8892	,97159			
	8 saat ve üzeri	282	3,9959	,87451			
	Toplam	980	3,8538	,92176			
Psikomotor Boyut	3 ve altı	498	2,4848	,96225	1,653	,165	-----
	4-7 saat arası	200	2,6300	,95022			
	8 saat ve üzeri	282	2,5319	,94433			
	Toplam	980	2,5280	,95532			
Farkındalık Düzeyi	3 ve altı	498	3,0647	,76586	4,481	,012*	1<3
	4-7 saat arası	200	3,2077	,79068			
	8 saat ve üzeri	282	3,2089	,69467			
	Toplam	980	3,1354	,75401			

Tablo 22'ye göre araştırmaya katılan ve TV'de spor programı seyreden öğrencilerin haftalık spor programı seyretme süreleri ile kış sporları farkındalık düzeyi ölçeği alt boyutlarından aldıkları puanların ortalamaları arasında, $p:0,05$ düzeyine göre duyuşsal alt boyutta anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Duyuşsal alt boyutta haftalık spor programı izleme süresi 3 saat ve altı olan öğrencilerin ortalama puanları, haftalık spor programı seyretme süresi 8 saat ve üzeri olan öğrencilerden düşük olduğu gözlemlenmiştir.

Öğrencilerin haftalık spor programı seyretme süreleri ile kış sporları farkındalık düzeyi ölçeği alt boyutlarından bilişsel ve psikomotor alt boyutlarında $p:0,05$ düzeyine göre anlamlı farklılık olmadığı gözlemlenmiştir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Tartışma

Hasbrook, Greendolfe ve Mc Mullen (1981) tarafından yapılan çalışmaya göre bireylerin sportif etkinliklere karşı yaklaşımlarını belirleyen en önemli faktör aile, ailenin spora karşı tutumu, çevrenin yaklaşımı, ekonomik ve sosyal durum, çocukluğundaki sportif etkinliklere katılma durumu ve ebeveynlerin sosyal statü geçmişi olarak bulunmuştur (akt. Hergüner ve Seraslan, 2000, 195).

Kiremitçi (2012), “Problem Çözme Yöntemleriyle Düzenlenmiş Beden Eğitimi Derslerinin, Problem Çözme Becerilerine Etkisi ve Üstbilişsel Farkındalık Düzeyleriyle İlişkisi” isimli çalışmasında; bireyin merkeze çekildiği problem çözme yoluyla uygulanan beden eğitimi etkinliklerinin, geleneksel yöntemle yürütülen derslere oranla, öğrencinin problem çözme becerilerinin ilerlemesinde ciddi oranda etkili olduğu ve beden eğitimi derslerinde problem çözme yönteminin kullanılmasının, öğrencilerin üstbilişsel farkındalık seviyelerinin gelişimine fayda sağlayacağı sonucuna ulaşmıştır.

Gülşen (2012)’deki çalışmasında, TFF’nin 2011 yılında uyguladığı Futbol Köyü Projesi’ne katılan ilköğretim 12-13 yaş kız ve erkek öğrencilerin futbol branşına yönelik genel, bilişsel, duyuşsal ve psikomotor farkındalık düzeylerini cinsiyet değişkenine göre incelemiştir. Araştırma sonucunda, çalışmaya katılan bireylerin futbol branşına yönelik farkındalıklarının, erkek öğrencilerin genel, bilişsel ve psikomotor farkındalık türlerinde, kız öğrencilere göre puan ortalamalarının yüksek olduğu görülürken, kız öğrencilerin ise duyuşsal farkındalıklarının erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir.

Beceri öğreniminde psikomotor davranışlar ağırlıklı olmasına karşın, bilişsel ve duyuşsal davranışın, psikomotor alana etkilerinin göz ardı edilemez (Tavlacioğlu, 1999). Buna göre bireylerin bilişsel farkındalıklarının orta düzeyde olması psikomotor farkındalığı etkilemiş olabilir. Erzurum ilinde Palandöken dağı ve il merkezinde bir çok

kış sporları tesisi bulunmasına rağmen psikomotor boyutta farkındalığın az düzeyde farkında olması beklenen bir sonuç değildir.

Spor yapma durumuna göre, lisanslı olarak takım ve bireysel spor yapan öğrencilerle spor yapmayan öğrenciler kıyaslandığında lisanslı olarak takım ve bireysel spor yapan öğrenciler lehine anlamlı fark bulunmuştur. Araştırmaya katılan öğrenciler, cinsiyet değişkenine göre incelendiğinde üst bilişsel farkındalıkları arasında anlamlı fark bulunmadığı, ayrıca cinsiyet ve branş değişkenleri beraber incelendiğinde öğrencilerin üst bilişsel farkındalık düzeylerinde anlamlı bir fark bulunmadığı tespit edilmiştir. Diğer yandan öğrencilerin haftalık spor yapma saatlerine, yaptıkları spor branşına ve lisans yıllarına göre üst bilişsel farkındalık düzeyleri arasında anlamlı fark bulunamamıştır (Tuzcuoğlu, Özcan, 2014, 158-175).

Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin üstbilişsel farkındalık düzeyleri üzerine yapılan inceleme sonucunda, beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin üstbilişsel farkındalık seviyelerinin orta seviyede olduğu ve cinsiyet durumuna göre anlamlı fark gösterdiği gözlemlenmiştir. Ayrıca, beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin, spor yöneticiliği öğrencileri ve antrenörlük eğitimi bölümü öğrencilerine göre üstbilişsel farkındalık düzeyleri açısından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde düşük puanlar aldıkları gözlemlenmiştir (Kiremitçi, 2013).

Erzurum’da yaşayan ortaokul 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin kış sporlarına yönelik farkındalık düzeylerini belirlemek amacıyla yapılan çalışmamızda şu sonuçlara ulaşılmıştır:

5.1.1. Cinsiyete göre kış sporlarına yönelik farkındalık durumları

Kız ve erkek öğrencilerin kış sporları farkındalık düzeyi ölçeği alt boyutlarından aldıkları puanların ortalamaları arasında, $p:0,05$ düzeyine göre psikomotor alt boyutunda anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Erkek öğrencilerin puan ortalamalarının kız öğrencilerin puan ortalamalarından yüksek olduğu gözlemlenmiştir.

Literatür incelendiğinde Eski (2010) tarafından ortaöğretim öğrencilerine uygulanan çalışmada kız ve erkek öğrencilerin psikomotor farkındalık düzeyleri; kız öğrencilerde “hiç farkında değil”, erkek öğrencilerde “az düzeyde farkında” olarak bulunmuştur. Erkek öğrencilerin psikomotor farkındalık ortalamalarının anlamlı şekilde yüksek olduğu gözlemlenmiştir.

Her iki çalışmada da paralellik gösteren bu sonuç cinsiyet farklılığına göre farkındalık oranının değiştiğini, erkek öğrencilerin farkındalık durumlarının kız öğrencilerden yüksek olduğu göstermektedir

Bu iki çalışmanın aksine Ergül, Tınaz, Ertaç, (2016) tarafından yapılan “Lise öğrencilerinin spora yönelik farkındalık düzeylerine etki eden faktörlerin incelenmesi: tenis branşı örneği” isimli çalışmada cinsiyet faktörünün bireylerin spora yönelik genel farkındalık durumlarına etki ettiği, kız öğrencilerin farkındalık düzeylerinin erkek öğrencilerden yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

5.1.2. Sınıf Düzeyine göre kış sporlarına yönelik farkındalık durumları

7. Sınıf ve 8. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin kış sporları farkındalık düzeyi ölçeği alt boyutlarından aldıkları puanların ortalamaları arasında $p:0,05$ düzeyinde duyuşsal alt boyutunda anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. 7. sınıf düzeyindeki öğrencilerin puan ortalamalarının 8. sınıf öğrencilerinin puan ortalamalarından yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Bununla beraber bilişsel ve psikomotor alt boyutlarda puan ortalamalarına göre $p:0,05$ düzeyinde anlamlı farklılığa rastlanamamıştır

Literatür incelendiğinde Eski (2010) tarafından ortaöğretim 9-10-11. Sınıf öğrencilerine yapılan çalışmada sınıf düzeyi değişkenine göre ortaöğretim öğrencilerinin bilişsel farkındalık düzeyleri tüm sınıflarda “az düzeyde farkında” olarak bulunmuştur. Bilişsel farkındalık ortalamalarının sınıf düzeyine paralel olarak yükseldiği görülmüştür.

Sınıf düzeyi değişkenine göre ortaöğretim öğrencilerinin duyuşsal farkındalık düzeyleri 9. ve 10. sınıf öğrencilerinde “orta düzeyde farkında” olarak bulunurken 11. sınıf öğrencilerinde -oldukça farkında- düzeyinde bulunmuştur. Bu çalışmanın aksine duyuşsal farkındalık ortalamalarının sınıf düzeyine paralel olarak yükseldiği görülmüştür (Eski, 2010)

5.1.3. Aile yapısına göre kış sporlarına yönelik farkındalık durumları

Farklı aile yapısının da olan öğrencilerin kış sporları farkındalık düzeyi ölçeği alt boyutlarından aldıkları puanların ortalamaları arasında $p:0,05$ düzeyine göre duyuşsal alt boyutta anlamlı farklılık olduğu gözlemlenmiştir. Çekirdek aile yapısı türünde olan öğrencilerin puan ortalamaları geniş aile yapısı türünde olan öğrencilerin puan ortalamalarından yüksek olduğu görülmüştür. Bununla beraber bilişsel ve psikomotor alt boyutlarda $p:0,05$ değerine göre anlamlı farklılık olmadığı gözlemlenmiştir.

5.1.4. Ailelerinin spor yapma durumuna göre kış sporlarına yönelik farkındalık durumları

Öğrencilerin ailelerinin spor yapma durumları ile kış sporları farkındalık düzeyi ölçeği alt boyutlarından aldıkları puanların ortalamaları arasında $p:0,05$ düzeyinde bilişsel ve duyuşsal alt boyutta anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Bilişsel ve duyuşsal alt boyutta ailesinde spor yapanların puan ortalamaları, ailesinde spor yapmayan öğrencilerin puan ortalamalarından yüksek olduğu gözlemlenmiştir.

Ailede spor yapma durumu öğrencilerin kış sporları farkındalık düzeyi ölçeği alt boyutlarından psikomotor alt boyutunda puanların ortalamaları arasında, $p:0,05$ düzeyinde anlamlı farklılık olmadığı gözlemlenmiştir.

Eski (2010) daki çalışmasında bu çalışma ile paralel olarak ailesinde spor yapanların bulunduğu öğrencilerin bilişsel farkındalık ortalamalarının anlamlı şekilde yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bununla beraber bu çalışmanın aksine ailesinde spor yapan değişkenine göre duyuşsal alt boyutta öğrenciler arasında anlamlı fark bulunamamıştır. Psikomotor boyutta ise bu çalışmaya paralel olarak ailesinde spor yapanlar ve yapmayanlar değişkenine göre öğrenciler arasında anlamlı fark görülmemiştir.

5.1.5. Öğrencilerin spor yapma durumları ile kış sporlarına yönelik farkındalık durumları

Araştırmaya katılan öğrencilerin spor yapma durumları ile kış sporları farkındalık düzeyi ölçeği alt boyutlarından aldıkları puanların ortalamaları arasında $p:0,05$ düzeyine göre bilişsel ve duyuşsal alt boyutta anlamlı farklılık olduğu gözlemlenmiştir. Spor yapan bireylerin puan ortalamalarının, spor yapmayan bireylerin puan ortalamalarından yüksek olduğu gözlemlenmiştir.

Öğrencilerin spor yapma durumları kış sporları farkındalık düzeyi ölçeği alt boyutlarından bilişsel ve psikomotor alt boyutta puanların ortalamaları arasında $p:0,05$ düzeyine göre anlamlı bir farklılık olmadığı gözlemlenmiştir.

5.1.6. Öğrencilerin TV’de spor programı seyretme durumlarına göre kış sporlarına yönelik farkındalık durumları

Öğrencilerin TV’de spor programı seyretme durumları ile kış sporları farkındalık düzeyi ölçeği alt boyutlarından aldıkları puanların ortalamaları arasında $p:0,05$ düzeyine göre, bilişsel ve duyuşsal alt boyutta anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. TV’de spor programı seyreden bireylerin puan ortalamalarının, TV’de spor programı seyretmeyen bireylerin puan ortalamalarından yüksek olduğu gözlemlenmiştir.

Şentuna (2013) “Türk antrenörlerinin modern olimpiyat oyunları hakkında farkındalık düzeylerinin belirlenmesi” isimli çalışmasında, “*TV’de Olimpiyatlar Hakkında Yayınlanan Programları Seyrederim*” sorusuna evet cevabı veren bireylerin diğerlerine göre farkındalık düzeyleri daha yüksek bulmuştur.

5.1.7. Öğrencilerin öğrenim gördükleri okul türüne göre kış sporlarına yönelik farkındalık durumları

Farklı okul türünde öğrenim gören öğrencilerin kış sporları farkındalık düzeyi ölçeği alt boyutlarından bilişsel ve duyuşsal alt boyutlarında özel ortaokullarda öğrenim gören öğrencilerin puan ortalamaları, genel ve imam hatip ortaokullarında öğrenim gören öğrencilerin puan ortalamalarından yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Psikomotor alt boyutta ise genel ortaokul türünde öğrenim gören öğrencilerin puan ortalamalarının

özel ortaokul ve imam hatip ortaokulu öğrencilerinin puan ortalamalarından yüksek olduğu gözlemlenmiştir.

Eski (2010) lise öğrencileri üzerinde yaptığı kış sporlarına yönelik farkındalık durumu çalışmasında bireylerin okul türüne göre kış sporları farkındalık alt ölçeklerinde farklılıklar olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Okul türü değişkenine göre bilişsel farkındalık düzeyleri tüm gruplarda “az düzeyde farkında” olarak bulunmuş, duyuşsal farkındalık düzeyleri Anadolu Lisesi ve Anadolu Öğretmen Lisesi öğrencilerinde “oldukça farkında” düzeyinde bulunurken diğer okul türlerinde “orta düzeyde farkında” olarak bulunmuş, Anadolu Lisesi ve Anadolu Öğretmen Lisesi öğrencilerinin duyuşsal farkındalık ortalamalarının anlamlı şekilde daha yüksek olduğu görülmüştür (Eski, 2010).

Okul türü değişkenine göre psikomotor farkındalık düzeyleri Anadolu Lisesi ve Anadolu Öğretmen Lisesi öğrencilerinde “hiç farkında değil” düzeyinde bulunurken diğer okul türlerinde “az düzeyde farkında” olarak bulunmuştur. Anadolu Lisesi ve Anadolu Öğretmen Lisesi öğrencilerinin duyuşsal farkındalık ortalamalarının anlamlı şekilde daha düşük olduğu gözlemlenmiştir (Eski, 2010).

5.1.8. Yapılan spor türüne göre kış sporlarına yönelik farkındalık durumları

Araştırmaya katılan ve spor yapan öğrencilerin yapmakta oldukları spor türü ile kış sporları farkındalık düzeyi ölçeği alt boyutlarından aldıkları puanların ortalamaları arasında, $p:0,05$ düzeyine göre bilişsel ve psikomotor alt boyutta anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Bilişsel alt boyutta takım sporu yapan bireylerin ortalama puanlarının bireysel ve hem bireysel hem de takım sporu yapan bireylerin ortalamalarından küçük olduğu, psikomotor alt boyutta ise bireysel spor yapan bireylerin puan ortalamalarının takım sporu yapan bireylerin puan ortalamalarından büyük olduğu gözlemlenmiştir.

Öğrencilerin yapmakta oldukları spor türü ile kış sporları farkındalık düzeyi ölçeği alt boyutlarından duyuşsal alt boyutunda puanların ortalamaları arasında $p:0,05$ düzeyine göre anlamlı bir farklılık olmadığı gözlemlenmiştir.

5.1.9. Spor yapma sürelerine göre kış sporlarına yönelik farkındalık Durumları

Haftalık spor yapma süresi 8 saat ve üzeri olan öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alt boyutlarında puan ortalamalarının, haftalık spor yapma süresi 4-8 saat arası ve 3 saat ve altı olan öğrencilerden yüksek olduğu görülmüştür.

5.1.10. Haftalık spor programı seyretme sürelerine göre kış sporlarına yönelik farkındalık durumları

Araştırmaya katılan ve TV’de spor programı seyreden öğrencilerin haftalık spor programı seyretme süreleri ile kış sporları farkındalık düzeyi ölçeği alt boyutlarından aldıkları puanların ortalamaları arasında, $p:0,05$ düzeyine göre duyuşsal alt boyutta anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Duyuşsal alt boyutta haftalık spor programı izleme süresi 8 saat ve üzeri olan öğrencilerin ortalama puanları, haftalık spor programı seyretme süresi 4-7 saat ve 3 saat ve altı olan öğrencilerin ortalama puanlarından yüksek olduğu gözlemlenmiştir.

Öğrencilerin haftalık spor programı seyretme süreleri ile kış sporları farkındalık düzeyi alt ölçeklerinden bilişsel ve psikomotor alt boyutlarında $p:0,05$ düzeyine göre anlamlı farklılık bulunamamıştır.

5.2. Sonuç ve Öneriler

Araştırmanın sonucunda ortaokul (7. ve 8. Sınıf) öğrencilerin bilişsel boyut farkındalık düzeyleri “Orta düzey farkında”, duyuşsal boyut farkındalık düzeyleri “Oldukça farkında”, psikomotor farkındalık düzeyleri “Az düzeye farkında”, genel farkındalık düzeyleri “Orta düzeyde farkında olarak bulunmuştur.

Erzurum’da yaşayan ortaokul 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin kış sporlarına yönelik farkındalık durumu cinsiyet, öğrenim görmekte oldukları okul türü, sınıf düzeyleri, ailelerinin aylık gelir düzeyleri, aile yapıları, ailelerin spor yapma durumları, bireylerin spor yapma durumları, bireylerin yapmakta oldukları spor türü, haftalık spor yapma süreleri, haftalık TV’de spor programı seyretme süreleri gibi değişkenlerden etkilendiği gözlemlenmiştir.

Araştırmada elde ettiğimiz veriler ışığında şu önerilere yer verilmiştir.

- ✓ Beden eğitimi ve spor derslerinde kış sporlarına yönelik konular işlenerek öğrencilerin farkındalık durumu arttırılmalıdır.
- ✓ Spor yapmayan bireylere, okul gezileri düzenlenerek kış sporları tesisleri tanıtılıp, farkındalık oluşturulmalıdır.
- ✓ Bayanların kış sporları ile etkinliklere katılımını artırarak ülke sporuna katkıda bulunacak düzenlemeler yapılmalıdır.
- ✓ Farklı spor branşlarına yönelik farkındalık çalışmaları yapılarak karşılaştırmalar yapılmalıdır.
- ✓ Gençlik Spor İl Müdürlükleri, İl-İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri ve Kaymakamlıklarla ortak projeler yapılarak öğrencileri kış sporlarına yönelik faaliyetlere katılmaları için eşit imkanlar sunulmalıdır.
- ✓ Spor yapmayan bireyler için medyada kış sporları ile ilgili spor programları çeşitlendirilerek spora başlama yaşında olan çocukların ilgisini çekecek şekilde sunumlar yapılmalıdır.

Yukarıda yapılan önerilerin sayılarını arttırmak mümkündür. Önemli olan öğrencilerin kış sporları ile ilgili mevcut potansiyelini ortaya çıkarmak, farkındalık düzeylerini artırmak ve bu sayede kış sporları ile ilgilenen öğrenci ve sporcu sayısını çoğaltmaktır.

KAYNAKÇA

- Akkoyun, F. (2005). *Gestalt Terapi Büyüme ve Gelişme Gücümüzün Harekete Geçışı*. 2. Baskı. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım. Yayın No: 238.
- Başaran, İ. E. (1996). *Türkiye Eğitim Sistemi*. Ankara: Yargıcı Matbaası.
- Büyükkaragöz, S. ve Çivi, C. (1999). *Genel Öğretim Metodları Öğretimde Planlama Uygulama*. 10. Bası. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
- Çakıroğlu, A. (2007). Üstbiliş. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 11 (2), 21 – 26.
- Çam, O. ve Engin, E. (2006). Psikiyatri Kliniğinde Çalışan Hemşirelerde Farkındalık Eğitiminin Bireysel Performans Standartlarına Etkisi. *Anatolian Journal of Psychiatry*. 7, 82 – 91.
- Çoknaz, D., Atalay Noordegraaf, M., Güler, L. Ve Yoruç Çotuk, M. (2010). Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Olimpik Konulara Yönelik Farkındalıkları Ve Olimpik Kavramlara İlişkin Değerlendirmeleri. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*. 7 (1), 1264 – 1289.
- Çöndü, A. (2004). *Beden Eğitimi ve Sporda Özel Öğretim Yöntemleri*. 2. Baskı. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Demirel, Ö. ve Kaya, Z. (2007). Eğitim ile İlgili Temel Kavramlar. Ö. Demirel ve Z. Kaya (Editörler). *Eğitim Bilimine Giriş*. 2. Baskı. Ankara: Pegem A Yayıncılık, ss. 3-21'deki bölüm.
- Demirhan, G. (2006). *Spor Eğitiminin Temelleri*. Ankara: Spor Yayınevi ve Kitapevi Bağırhan Yayınevi.
- Doğan, O. (2005). *Spor Psikolojisi*. 2. Baskı. Adana: Nobel Kitabevi.
- Doğanay, A. ve Kara, Z. (1995). Düşünmenin Boyutları. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 1 (11), 25 – 38.
- Doğanay, A. ve Sarı, M. (2007) Öğretim Amaçlarının Belirlenmesi, İfade Edilmesi ve Uygun İçeriğin Seçimi. A. Doğanay. (Editör). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. 2. Baskı. Ankara: Pegem A Yayıncılık, ss. 37-81'deki bölüm.
- Dolaşır, S. (2006). *Antrenörlük Etiği ve İlkeleri*. Ankara: Gazi Kitabevi

- Dökmen, Ü. (2002). *Yarına Kim Kalacak? Evrenle Uyumlaşma Sürecinde Var olmak Gelişmek Uzlaşmak*. İstanbul: Kişisel Gelişim Dizisi Sistem Yayıncılık. Yayın No: 242.
- Ertürk, S. (1972). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Basımevi.
- Ergül, A. E., Tınaz, C., Ertaç, M (2016) Lise Öğrencilerinin Spora Yönelik Farkındalık Düzeylerine Etki Eden Faktörlerin İncelenmesi: Tenis Branşı Örneği: *Spor Bilimleri Dergisi Hacettepe Journal of Sport Sciences* 2016, 27 (2), 69–83
- Eski, T. (2004). *Kastamonu Yöresi Geleneksel Kayık (Kızak) Sporunun Materyal – Teknik Ve Uygulama Bakımından İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara
- Eski, T. (2010). *Ortaöğretim öğrencilerinin kış sporlarına yönelik farkındalık düzeylerinin değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi. EBE.
- Fidan, N. (1996). *Okulda Öğrenme ve Öğretme*. Ankara: Alkım Yayınevi.
- Fişek, K. (1998). *Devlet Politikası ve Toplumsal yapıyla İlişkileri Açısında Dünya’da Türkiye’de Spor Yönetimi*. 2. Bası. Ankara: Bağırhan Yayınevi.
- Genç, R. (1997). *Kaşgarlı Mahmut’a Göre XI. yy.da Türk Dünyası*. Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları 147.
- Gençer, R. T. ve Şahin, R. (2006). Sponsorlukta Farkındalık: 23. Üniversite Oyunları Üzerine Bir Araştırma. 9. *Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi*. 3 – 5 Kasım. Muğla Üniversitesi. Muğla.
- Gülşen, K. (2012). *İlköğretim Öğrencilerinin Futbol Branşına Yönelik Farkındalık Düzeylerinin Cinsiyet Değişkenine Göre İncelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi) Gazi Üniversitesi EBE. ANKARA
- Güzey, A. R. (2001). *Şer-iyye Sicillerine Göre XVII. Yüzyıl sonları – XVIII. Yüzyıl Başlarında Kastamonu*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.

- Hergüner, G. ve Seraslan, M. Z. (2000). Kadınların Spor Yapmalarını Etkileyen Sosyo-Kültürel Faktörler. *Marmara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Dinamik Spor Bilimleri Dergisi* 1 (2). 188-205
- Kiremitçi, O. (2012). *Problem Çözme Yöntemiyle Düzenlenmiş Beden Eğitimi Derslerinin Problem Çözme Becerilerine Etkisi ve Üst Bilişsel Farkındalık Düzeyleriyle İlişkisi*. (Doktora Tezi). Ege Üniversitesi, SBE. İzmir.
- Karaküçük, S. (1997). *Rekreasyon Boş Zamanları Değerlendirme*. 2. Baskı. Ankara: Seren Ofset.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. 18. Baskı Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kayış, A. (2009). Güvenirlilik Analizi. Ş. Kalaycı. (Editör). *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*. 4. Baskı. Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Kiremitçi, O. (2013) Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Üstbilişsel farkındalık düzeyleri üzerine bir inceleme, *Pamukkale Journal of Sport*, Vol. 4, No.3, Pg:29-40
- Kuzucu, Y. (2008). Duygusal Farkındalık Düzeyi Ölçeğinin Uyarlanması. *Türk PDR (Psikolojik Danışma ve Rehberlik) Dergisi*. 29. 51 – 62.
- Küçükahmet, L. (2006). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. 19. Basım. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Küçükkaragöz, H. (2002). Bilişsel Gelişim ve Dil Gelişimi. B. Yeşilyaprak. (Editör). *Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık
- Küçükuşurlu M ve Sivaz B.A (2011) *Erzurum Kış sporları Tarihi 1915-2011*. Trabzon: Serander Yayıncılık
- Olimpiyat Dünyası Dergisi. (2006). Torino 2006 Kış Olimpiyatları Eki. E. Arıpınar. (Ed). Sayı. 32. Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi Yayınları.
- Orhun, A. (1992) Fair Play Okul Sporunda Bir Eğitim İlkesidir. *Spor Bilimleri II. Ulusal Kongresi Bildirileri*. 20 – 22 Kasım. Hacettepe Üniversitesi. Ankara. Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu Yayınları No: 3.

- Özçelik, D. A. (2010). *Yeni Öğretim Programlarına Göre Okullarda Ölçme ve Değerlendirme Öğretmen El Kitabı*. 1. Baskı. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Özmutlu, İ., Aksın, K., Yıldırım, İ. (2009). Olimpiyat Oyunları Farkındalık Düzeyi Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Yeni Dünya Düzeninde Olimpizm Sempozyumu*. 24 – 26 Nisan. Hacettepe Üniversitesi. Ankara.
- Pura, F. (1992). Kayak Sporuna ve Tarihi. S. Karaküçük. (Hazırlayan) *Türk Spor Kurumu Dergisi (1936 – 1938) Seçilmiş Spor Makaleleri*. Ankara. ss. 123 – 129.
- Senemoğlu, N. (2002). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim Kuramdan Uygulamaya*. Ankara: Gazi Kitabevi
- Sönmez, V. (2001). *Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Summers, D. (Ed). (2008). The Sports Book. E. Ergüven. (Hazırlayan). *Spor Kitabı Oyunlar Kurallar Taktikler Teknikler*. İstanbul: NTV Yayınları. Yayınları.
- Şebin, K., (2009). *Erzurum Kış Sporları Turizmi ile İlgili Yöre Halkının Tutum ve Beklentileri*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.
- Tamer, K. ve Pulur, A. (2001). *Beden Eğitimi ve Sporda Öğretim Yöntemleri*. Ankara: Kozan Ofset.
- Tan, Ş., Kayabaşı, Y. ve Erdoğan, A. (2002). *Öğretimi Planlama ve Değerlendirme*. Geliştirilmiş 3. Baskı. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Tavacıoğlu, L. (1999). *Spor Psikolojisi Bilişsel Değerlendirmeler*. Ankara: Bağırhan Yayınevi.
- Tayga, Y. (1990). *Türk Spor Tarihine Genel Bakış*. Ankara: Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Yayınları 87.
- Togan, Z. V. (1939). Eski Türklerde Kayakçılık. *Askerî Mecmua*. 10 (115), 1165 – 1172.

Tuzcuoğlu, S. ve Özcan, G. (2014). Lisanslı Olarak Spor Yapan Ve Spor Yapmayan Ortaokul Öğrencilerinin Üst Bilişsel Farkındalık Düzeyleri, *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 5, Sayı: 16, ss: (158-175)

Varış, F. (1996). *Eğitimde Program Geliştirme*. 6. Baskı, Ankara: Alkım Kitapçılık Yayıncılık.

Yetim, A. A. (2006). *Sosyoloji ve Spor*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

Yıldıran, İ. (1996). Uygulama Nedenleri ve Fonksiyonları Bakımından Türk Kültürünün Erken Devirlerinde Bazı Sportif Aktivitelerin Görünümü. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. I (2), 47 – 57.

Yıldıran, İ. (1998). Eski Sibirya – Altay Bölgesi Kayakçılığının Hippopot (At Ayaklı)‘lar Efsanesi ile İlişkisi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 3 (3), 21 – 28.

<http://www.buzpateni.org.tr> adresinden 12 Mart 2017 tarihinde alınmıştır.

http://www.kizak.gov.tr/UserFiles/file/turkiyede_kizak.pdf adresinden 10 Mart 2017 tarihinde alınmıştır.

<http://www.olympic.org/en/content/Sports> adresinden 9 Şubat 2017 tarihinde alınmıştır.

<http://www.tbhf.org.tr/index2.asp#> adresinden 10 Şubat 2017 tarihinde alınmıştır.

<http://www.turkbuzhokeyi.com/> adresinden 10 Şubat 2017 tarihinde alınmıştır.

EKLER

EK 1. Kişisel Bilgi Formu

Bu anket, “Ortaokul 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin Kış Sporlarına Yönelik Farkındalık Düzeylerinin Değerlendirilmesi (Erzurum İli Örneği)” adlı bilimsel çalışmada kullanılacaktır. Lütfen soruları okuduktan sonra size en uygun gelen kutucuğu (X) işaretleyiniz.

Emre ÜNAL
Y. Lisans Öğrencisi

1. **Cinsiyet** ☐ Kız ☐ Erkek
2. **Okul türü** ☐ Genel ☐ İmam Hatip ☐ Özel
3. **Öğrenim gördüğünüz sınıf** ☐ 7 sınıf ☐ 8 sınıf
4. **Ailenizin ortalama aylık geliri**
☐ 1350 TL ve altı ☐ 1351 - 2000 TL ☐ 2001 – 3000TL
☐ 3001 - 4000 TL ☐ 4001TL ve üzeri
5. **Aile yapınız** ☐ Geniş Aile ☐ Çekirdek Aile
6. **Ailenizde spor yapan var mı?** ☐ Evet ☐ Hayır
7. **Spor yapıyor musunuz?** ☐ Evet ☐ Hayır
8. **Hangi tür spor yapıyorsunuz?.....** ☐ Spor yapmıyorum
9. **Haftada kaç saat spor yapıyorsunuz?.....** ☐ Spor yapmıyorum
10. **TV’de spor programı seyredermisiniz?** ☐ Evet ☐ Hayır
11. **Haftada kaç saat TV programı seyrediyorsunuz?.....** ☐ izlemiyorum

EK 2. Kış Sporları Yönelik Farkındalık Düzeyi Ölçeği

	YARGI	Hiç Katılmıyorum	Az Katılmıyorum	Orta Derecede Katılmıyorum	Oldukça Katılmıyorum	Tamamen Katılmıyorum
1	Ailem tarafından bana kış sporları hakkında bilgi verilir.					
2	Kış olimpiyat oyunlarının düzenlendiği ülkeler hakkında bilgim vardır.					
3	Çevremizde bulunan kış sporları merkezleri hakkında bilgi sahibiyim.					
4	Türkiye'deki kış sporları merkezleri hakkında bilgi sahibiyim.					
5	Türkiye'de yapılan kış sporları hakkında bilgi sahibiyim.					
6	Yurt dışındaki kış sporları merkezleri hakkında bilgi sahibiyim.					
7	Kış sporlarında kullanılan ekipmanlar hakkında (kayak, paten, board, kızak, baton, puck) bilgim vardır.					
8	Kış sporlarında kullanılan giyim malzemeleri hakkında (elbise, eldiven, kask, gözlük, çizme vb.) bilgim vardır.					
9	Dünya kış sporları merkezleri hakkında bilgim vardır.					
10	Yaşadığım çevre coğrafi yönden kış sporları için uygundur.					
11	Türkiye'de kış sporları merkezlerinin hangi il ve bölgelerde bulunduğunu hakkında bilgim vardır.					
12	Kış sporlarında başarılı olan sporcuların isimlerini sayarım.					
13	Çevremizde yapılan kış sporlarının neler olduğu hakkında bilgim vardır.					
14	Kış sporlarının, insanın doğa şartlarına karşı dayanıklılığını arttırdığını düşünüyorum.					
15	Düzenlenecek organizasyonlar kış sporlarına olan ilgiyi artırır.					
16	Düzenlenecek organizasyonlar bölgemize ekonomik katkı sağlar.					
17	Düzenlenecek organizasyonlar bölgemizdeki tesislerin gelişmesini sağlar.					
18	Düzenlenecek organizasyonlar kültürümüzün ve kentimizin tanıtımına, turizme katkı sağlar.					
19	Düzenlenecek organizasyonlar bölgede yetişen sporcu sayısının artmasını sağlar.					
20	Düzenlenecek organizasyonlar spor dallarının tanıtımı konusunda katkı sağlar.					
21	Düzenlenecek organizasyonlar insanların kış sporları bilgisini artırır.					
22	Kış sporları eğitiminin ilköğretim I. Kademesinden itibaren başlatılması gerektiğini düşünüyorum.					
23	Kamu kurum ve kuruluşlarının kış sporları konusundaki çalışmaları yeterli değildir.					
24	Yerel yönetimlerin kış sporlarının gelişimine önem vermesi gerektiğine inanıyorum.					
25	Kış sporları ile ilgili eğitim merkezlerinin açılması gerektiğini düşünüyorum.					
26	Kış sporları ile ilgili yurt dışında ki imkanların ülkemizde de olmasını isterim.					
27	Kış sporlarını kurallarına göre yapıyorum.					
28	Kış sporlarını spor tesislerinde ve uygun alanlarda yapıyorum.					
29	Bölgemizde bulunan kış sporları merkezlerine gidiyorum.					
30	Türkiye'de bulunan kış sporları merkezlerine gidiyorum.					
31	Ekonomik nedenlerden dolayı kış sporları merkezlerine gidemiyorum.					
32	Kış sporlarında kullanılan malzemeleri pahalı olduğu için alamıyorum.					
33	Daha önce herhangi bir kış sporu yaparken sakatlandım.					
34	Arkadaşlarımı kış sporları yapmaları için teşvik ediyorum.					
35	Kış sporları merkezine ulaşım imkanı bulamıyorum.					

EK 3. Ölçek Kullanım İzni

Re: Ölçek izin

tolga eski (tolgaeski2000@yahoo.com)

Kişilere ekle

14.09.2015

Kime: emre ünal

Kimden: **tolga eski** (tolgaeski2000@yahoo.com)

Gönderme tarihi: 14 Eylül 2015 Pazartesi 14:34:34

Kime: emre ünal (emreunal.1@hotmail.com)

Sayın Hocam,

Yapmış olduğum "ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN KIŞ SPORLARINA YÖNELİK FARKINDALIK DÜZEYİ ÖLÇEĞİ" isimli çalışmamı kullanmanızda herhangi bir sakınca yoktur. Ben de teşekkür ederim. Çalışmanızda başarılar diliyorum...

Yrd. Doç. Dr. Tolga Eski

On Monday, September 14, 2015 12:45 PM, emre ünal <emreunal.1@hotmail.com> wrote:

Merhaba Hocam. Ben Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilimdalı Yüksek Lisans öğrencisi Emre ÜNAL, bitirme tezim için size ait olan " ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN KIŞ SPORLARINA YÖNELİK FARKINDALIK DÜZEYİ ÖLÇEĞİ" çalışmanıza ihtiyacım var. Ölçeğinizi kullandığım taktirde akademik etik kuralları ihlal etmeyeceğimi bilmenizi isterim. Teşekkürler iyi çalışmalar.